

Efektivnost financování regionálních projektů infrastruktury z Evropských strukturálních fondů

Diplomová práce

Vedoucí práce:

doc. JUDr. Ing. Oldřich Tvrdoň, CSc.

Bc. Radka Vejrostová

Brno 2016

Děkuji doc. JUDr. Ing. Oldřichu Tvrdoňovi, CSc. za četné konzultace a odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytl při zpracovávání diplomové práce. Děkuji rovněž paní Petře Zbořilové, projektové manažerce a současně pracovníci Turistického informačního centra Mikroregionu Pernštejn, za odborné konzultace a všechny poskytnuté materiály a informace, bez kterých by vypracování diplomové práce nebylo možné. Dále děkuji všem, kteří přispěli svými radami a připomínkami. Poděkování patří i všem mým blízkým za trpělivost a podporu po celou dobu studia.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Efektivnost financování regionálních projektů infrastruktury z Evropských strukturálních fondů** vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmetná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 16. května 2016

Abstract

Vejrostová, R. The effectiveness of the financing of regional infrastructure projects from the European structural funds. Diploma thesis. Brno: Mendel University, 2016.

This diploma thesis deals with the effectiveness of the financing of regional projects of tourism infrastructure from the European structural funds in Microregion Pernštejn. In the theoretical part of the thesis, the literature review of structural funds, projects, region and its development as well as tourism, tourism typology and infrastructure is conducted first. Then several methods for evaluation of the effectiveness of used financial resources are discussed. The theoretical part is concluded with an overview of selected operational programmes from programming period from 2014 to 2020.

In the practical part of the thesis, some of the projects on tourism financed from the European structural funds, which have already been realized in Microregion Pernštejn, are evaluated. With regards to the document of the strategic development of the selected region, several suggestions of possible grant programs for the planned project intensions are given. The practical part is concluded with a number of possible investments for the further development of tourism in Microregion Pernštejn.

Keywords

The structural funds, operational program, regional development, tourism, tourism infrastructure, project, microregion.

Abstrakt

Vejrostová, R. Efektivnost financování regionálních projektů infrastruktury z Evropských strukturálních fondů. Diplomová práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2016.

Diplomová práce řeší efektivnost financování regionálních projektů infrastruktury cestovního ruchu z Evropských strukturálních fondů v Mikroregionu Pernštejn. V literární rešerši jsou přiblíženy strukturální fondy, projekty, region a regionální rozvoj, cestovní ruch, typologie cestovního ruchu, infrastruktura cestovního ruchu a metody hodnocení efektivnosti vynakládaných finančních prostředků. Teoretická část práce je zakončena přehledem vybraných operačních programů z programovacího období 2014 až 2020.

Ve vlastní práci je zpracováno hodnocení vybraných projektů z oblasti cestovního ruchu financovaných z Evropských strukturálních fondů realizovaných na území Mikroregionu Pernštejn. V návaznosti na strategický rozvojový dokument zvoleného území jsou pro plánované projektové záměry navrženy možné dotační programy. V závěru praktické části práce jsou navrženy možné investice s cílem dalšího rozvoje cestovního ruchu na území Mikroregionu Pernštejn.

Klíčová slova

Strukturální fondy, operační program, regionální rozvoj, cestovní ruch, infrastruktura cestovního ruchu, projekt, mikroregion.

Obsah

1	Úvod a cíl práce	13
1.1	Úvod.....	13
1.2	Cíl práce.....	14
2	Metodika	15
3	Literární řešerše	17
3.1	Strukturální fondy.....	17
3.2	Projekt	18
3.3	Vymezení regionu	21
3.3.1	Druhy regionů.....	22
3.3.2	Vybavenost regionů a rozdíly mezi nimi.....	24
3.4	Rozvoj regionů.....	25
3.5	Cestovní ruch	27
3.5.1	Typologie cestovního ruchu.....	29
3.5.2	Venkovský cestovní ruch.....	31
3.5.3	Infrastruktura cestovního ruchu.....	32
3.6	Efektivnost vynaložených finančních prostředků	33
3.7	Přehled programů pro programové období 2014 – 2020.....	35
4	Vlastní práce	40
4.1	Představení Mikroregionu Pernštejn	40
4.2	Hodnocení projektů v oblasti cestovního ruchu	43
4.2.1	Projekt „Vyšlápněte si k nám! Zajištění komplexní propagační kampaně pro nově vzniklý Mikroregion Pernštejn“	46
4.2.2	Projekt „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“	51
4.2.3	Projekt „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“	56
4.3	Připravenost Mikroregionu Pernštejn na čerpání finančních prostředků z fondů EU	67
4.4	Návrh investic pro rozvoj cestovního ruchu na území Mikroregionu Pernštejn.....	75

5	Diskuse	78
6	Závěr	82
7	Literatura	84
A	Přehled programů pro programové období 2014 – 2020 (pokračování)	90
B	Fotodokumentace projektu „Vyšlápněte si k nám! Zajištění komplexní propagační kampaně pro nově vzniklý Mikroregion Pernštejn“	93
C	Fotodokumentace projektu „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“	94
D	Fotodokumentace projektu „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“	96

Seznam obrázků

Obr. 1	Vývoj počtu hostů v České republice v letech 2011 až 2015	29
Obr. 2	Územní vymezení Mikroregionu Pernštejn	41
Obr. 3	Počet parkujících automobilů na parkovišti hradu Pernštejn v období 2008 až 2015	58
Obr. 4	TIC Mikroregionu Pernštejn	93
Obr. 5	Studánka Korejtko	94
Obr. 6	Pivovarská cesta	95
Obr. 7	Prostor pro vybudování nového parkoviště hradu Pernštejn před zahájením stavby	96
Obr. 8	Nové parkoviště hradu Pernštejn	97
Obr. 9	Původní parkoviště hradu Pernštejn	98

Seznam tabulek

Tab. 1	Výměry katastrů obcí Mikroregionu Pernštejn	42
Tab. 2	Struktura obyvatel Mikroregionu Pernštejn k 1. 1. 2015	42
Tab. 3	Zdroje financování projektu „Vyšlápnete si k nám“	47
Tab. 4	Indikátory výstupu projektu „ Vyšlápnete si k nám“	48
Tab. 5	Indikátory výsledku projektu „Vyšlápnete si k nám“	49
Tab. 6	Zdroje financování projektu „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“	51
Tab. 7	Indikátory výstupu projektu „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“	53
Tab. 8	Indikátory výsledku projektu „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“	54
Tab. 9	Zdroje financování projektu „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“	57
Tab. 10	Indikátory výstupu projektu „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“	59
Tab. 11	Dodatečné indikátory výstupu projektu „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“	60
Tab. 12	Indikátory výsledku projektu „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“	61
Tab. 13	Roční provozní příjmy parkoviště	63
Tab. 14	Roční provozní výdaje parkoviště	63
Tab. 15	Přehled celkových výdajů na realizaci projektů v oblasti cestovního ruchu, realizovaných na území Mikroregionu Pernštejn	78

1 Úvod a cíl práce

1.1 Úvod

Česká republika byla za člena Evropské unie přijata 1. května 2004. Od té doby běží již třetí programovací období, ve kterém je možné získat na řadu aktivit finanční příspěvky z Evropských strukturálních fondů. O podporu ve formě dotace mohou žádat podnikatelské subjekty, neziskové organizace, příspěvkové organizace, organizace zřizované nebo zakládáné kraji nebo obcemi, orgány státní správy a samosprávy a také fyzické osoby. Pro obce nebo dobrovolné svazky obcí se tak po vstupu České republiky do Evropské unie otevřely nové možnosti pro získávání dotací na realizace projektů nejrůznějšího charakteru, které výrazně rozšířily a doplnily národní dotační programy ministerstev, jimi zřizovaných organizací nebo krajů.

Jednou z oblastí, která je v rámci evropských, ale i národních dotačních programů podporována, je cestovní ruch. Jeho význam v posledních letech roste s tím, jak se mění způsob života obyvatelstva ve vyspělých zemích. Cestování se stává koníčkem a zálibou pro různé skupiny lidí, které se vzájemně liší v zájmech, požadavcích, ale např. i výší finančních prostředků, které si mohou během roku dovolit na cestování vynaložit. Z těchto důvodů se můžeme setkat s mnoha typy cestovního ruchu, kdy každý je něčím charakteristický a odpovídá požadavkům a potřebám určité skupiny turistů či návštěvníků.

V průběhu dvou dnes již ukončených programovacích období bylo v celé České republice díky dotacím z Evropských strukturálních fondů realizováno mnoho projektů zaměřených na podporu a rozvoj turistiky a cestovního ruchu. Je nesporné, že přispěly k rozšíření a zpestření nabídky v oblasti cestovního ruchu všude tam, kde byly takové projekty realizovány, a je rovněž nesporné, že přispěly k rozvoji míst, území resp. regionů. Tento efekt je nejvíce patrný v místech, která měla a mají určitý, často velký návštěvnícký potenciál, který nebyl využíván vůbec, nebo jen velmi okrajově. V mnohých takových místech místní samosprávy, podnikatelé popř. další zainteresované subjekty byli jen pasivními účastníky tohoto procesu.

Podobná byla situace i v okolí hradu Pernštejna, národní kulturní památky. V regionu chyběla jakákoli propagace nejen samotného hradu, ale i dalších četných památek a zajímavostí v jeho okolí. Až vývoj událostí v Nedvědicích po komunálních volbách v roce 2006 začal postupně popsanou situaci měnit. Efekt několika realizovaných projektů v oblasti cestovního ruchu je na území Mikroregionu Pernštejn patrný. Tyto projekty bezpochyby přispěly k rozšíření nabídky služeb pro návštěvníky a turisty a celkově ke zvýšení atraktivity regionu. Realizované projekty také ukázaly celému regionu jeden ze směrů jeho rozvoje a vytvořily podmínky pro tvorbu a realizaci dalších projektů.

1.2 Cíl práce

Cílem diplomové práce je vyhodnotit efektivnost vynakládaných finančních prostředků z Evropských strukturálních fondů, pro rozvoj infrastruktury ve venkovském cestovním ruchu, vybraného území.

Díličí cíle práce jsou:

1. vymezení hodnoceného regionu a možností rozvoje venkovské turistiky,
2. zhodnocení vybraných projektů z oblasti cestovního ruchu realizovaných v regionu, financovaných z Evropských strukturálních fondů,
3. zjištění připravenosti regionu na čerpání finančních prostředků z Evropských strukturálních fondů v letech 2015 až 2020,
4. navržení investic regionu pro rozvoj turistiky a cestovního ruchu, podpory podnikatelských aktivit, zaměstnanosti a ekonomického rozvoje a navržení možností získání potřebných finančních zdrojů k jejich realizaci.

2 Metodika

Diplomová práce bude rozdělena na dvě hlavní části – literární rešerši a vlastní práci. Literární rešerše i vlastní práce budou přehledně rozčleněny do kapitol a podkapitol.

Před zahájením zpracovávání literární rešerše budou specifikována konkrétní témata, nutná k definování. V návaznosti na ně budou nastudovány potřebné zdroje dostupné v Moravské zemské knihovně nebo na internetu. Pro vypracování přehledu operačních programů současného programovacího období 2014 až 2020 vč. popisu jejich obsahu budou podle potřeby využity tištěné materiály dostupné v Moravské zemské knihovně, materiály a informace dostupné na internetu nebo příp. informace získané účastí na seminářích zaměřených na danou problematiku.

V úvodu vlastní práce bude zařazena podkapitola „Představení Mikroregionu Pernštejn“, v rámci které bude provedena základní charakteristika zvoleného území vycházející z informací dostupných na webových stránkách mikroregionu a na webových stránkách Českého statistického úřadu.

Následovat bude podkapitola „Hodnocení projektů v oblasti cestovního ruchu“. V této části vlastní práce bude nejprve popsána problematika hodnocení efektivnosti vynakládaných finančních prostředků z evropských fondů na projekty v oblasti cestovního ruchu, které provádějí úřady regionálních rad regionálních operačních programů. V rámci této podkapitoly budou dále zhodnoceny vybrané projekty z oblasti cestovního ruchu financované z evropských fondů realizované na území Mikroregionu Pernštejn. Hodnocení bude založeno na sestavení souboru indikátorů pro každý projekt podle pravidel Evaluační jednotky strukturálních fondů Ministerstva pro místní rozvoj ČR pro tvorbu indikátorové soustavy pro monitoring a evaluaci operačních programů v České republice. U projektu generujícího příjmy bude pro ilustraci vypočtena doba návratnosti investice a podíl zisku na příjmech a na výdajích. Informace pro hodnocení zvolených projektů budou čerpány z dokumentací jednotlivých projektů, z konzultací s projektovou manažerkou těchto projektů a současně pracovníci Turistického informačního centra Mikroregionu Pernštejn, příp. z vlastních zkušeností a pozorování.

Vlastní práce bude pokračovat podkapitolou „Připravenost Mikroregionu Pernštejn na čerpání finančních prostředků z fondů EU“, ve které budou zjišťovány možnosti obcí Mikroregionu Pernštejn v čerpání finančních prostředků z evropských fondů, příp. z národních dotačních programů. Pro vypracování této části práce bude podkladovým materiálem Strategie rozvoje Mikroregionu Pernštejn, která obsahuje plán rozvoje členských obcí na období 2014 až 2020. Projektové záměry z tohoto rozvojového dokumentu budou roztrženy do tematicky shodných skupin. Jednotlivé skupiny pak budou komparovány s vhodnými dotačními programy, ať už evropskými nebo národními, které by obce mohly využít pro získání potřebných finančních zdrojů pro realizace předmětných projektových záměrů. Možnosti dotací budou zjišťovány z webových stránek jednotlivých operačních programů, ministerstev a dalších.

Podkapitolou „Návrh investic pro rozvoj cestovního ruchu na území Mikroregionu Pernštejn“ bude vlastní práce zakončena. V uvedené podkapitole se autorka pokusí navrhnout investice z oblasti cestovního ruchu, které by v případě realizace přispěly k dalšímu rozvoji a podpoře venkovského cestovního ruchu na území mikroregionu. Tyto návrhy budou vycházet z vlastního pozorování a znalosti území mikroregionu.

V kapitole „Diskuse“ bude provedeno vyhodnocení poznatků získaných v průběhu zpracovávání zadaného tématu diplomové práce a poukázání na pozitiva a nedostatky, které se při řešení daného tématu vyskytly. V kapitole „Závěr“ budou uvedeny přínosy řešení tématu diplomové práce a doporučení, která bude možné využít v pedagogickém procesu nebo ve zvoleném regionu.

Kromě metody hodnocení projektů odvozené z metodiky pro tvorbu indikátorové soustavy pro monitoring a evaluaci operačních programů, budou v práci využity metody obecné, tj. analýza a syntéza, metoda vertikální analýzy a z metod kvantitativní statistiky aritmetický průměr a indexy.

Rekapitulace materiálů použitých při zpracovávání diplomové práce:

- knižní a další zdroje dostupné v Moravské zemské knihovně,
- webové stránky Mikroregionu Pernštejn, Českého statistického úřadu, některých ministerstev a operačních programů, krajů Vysočina a Jihomoravského, a další webové stránky a materiály dostupné na internetu,
- semináře zaměřené na problematiku dotací z evropských fondů,
- Strategie rozvoje Mikroregionu Pernštejn,
- dokumentace vybraných projektů.

Nezbytným podkladem pro zpracování zadaného tématu diplomové práce budou informace a připomínky získané konzultacemi s projektovou manažerkou hodnocených projektů a současně pracovníci Turistického informačního centra Mikroregionu Pernštejn.

3 Literární rešerše

Státní území se z hlediska územní samosprávy člení na základní územní celky, jimiž jsou obce, a na vyšší územní samosprávné celky, kterými jsou kraje (Ústava České republiky, 1992). Dále mohou být na území státu vytvářeny regiony nebo mikroregiony, a to za různými účely a cíli. Kraje nebo obce se pak podílejí na rozvoji daného regionu či mikroregionu s cílem zlepšovat podmínky především pro život místních obyvatel, aby v důsledku ekonomického zaostávání regionů nedocházelo k jejich vysídlování a dále pak také pro činnost stávajících podniků či vznik nových podniků.

K rozvoji území potřebují územní celky velký objem finančních prostředků. Značné možnosti v oblasti finanční podpory nabízejí Evropské strukturální a investiční fondy. S jejich využitím jsou kraje nebo obce schopny realizovat i takové investice, které by si bez této finanční pomoci dovolit nemohly nebo jen velmi obtížně.

3.1 Strukturální fondy

V úvodu literární rešerše je třeba vymezit pojem fond. Eisler (2002, s. 45) uvádí, že jde o „*souhrnný název hodnot (zdrojů) sloužících nějakému účelu.*“ Pokud je na fond pohlíženo z oblasti financí, vyjadřuje soustředění finančních zdrojů na jednom místě a jejich vynaložení pouze na stanovené účely.

Uvedená definice pojmu fond je platná i pro vymezení strukturálních fondů Evropské unie, jejichž prostřednictvím dochází k alokaci finančních prostředků určených ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými zeměmi a jejich regiony (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012a). V publikaci *Fondy EU: glosář základních pojmů* (2005, s. 51) jsou strukturální fondy definovány jako „*nástroje Společenství, které přispívají k posilování hospodářské a sociální soudržnosti, snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů nebo ostrovů, včetně venkovských oblastí.*“ Strukturální fondy tak představují pro jednotlivé členské státy Evropské unie příležitost, jak dosáhnout lepší finanční podmínky pro rozvoj regionů a život obyvatel v nich.

Strukturální fondy Evropské unie jsou hlavním nástrojem evropské strukturální a regionální politiky. První zmínky o této politice se datují do roku 1969. Do této doby nebyly rozdíly mezi ekonomickou výkonností a sociální úrovní jednotlivých zemí předmětem zájmu Společenství jako celku. Regionální a strukturální politika v rámci Evropské unie byla vypracována s cílem postupného snižování rozdílů mezi hospodářskou a sociální úrovní členských států. Význam této politiky se postupně stal rozhodujícím faktorem pro snižování regionálních rozdílů, zlepšování sociální úrovně obyvatel žijících v nich, podpory trvale udržitelného rozvoje regionů a zlepšování životního prostředí. Z tohoto důvodu byla propojena regionální a část sociální politiky do tzv. **strukturální politiky**. (Boháčková a Hrabánková, 2009) Autorky upozorňují, že s rokem 2007 došlo k preferenci regionálního pohledu a strukturální politika se začala nazývat politikou soudržnosti. Podle Mi-

nisterstva pro místní rozvoj ČR (© 2012a) je přesným názvem této politiky politika hospodářské a sociální soudržnosti EU. Někdy bývá nazývána regionální politikou, strukturální politikou nebo také politikou soudržnosti.

Obecné cíle politiky soudržnosti stanovuje Evropská komise. Uvádějí „*jakým způsobem, jakými prostředky a do kterých regionů budou směřovat finanční prostředky*“ (Chvojková, 2007, s. 10). Cíle jsou vytyčeny vždy pro jedno programovací období¹. Aktuální programovací období 2014 – 2020 má dva cíle: Investice pro růst a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce (Evropské strukturální a investiční fondy 2014 – 2020 v kostce, 2015).

V současné době je pro Českou republiku k dispozici celkem pět fondů, ze kterých může čerpat finanční prostředky prostřednictvím jednotlivých programů. Jsou to následující fondy:

- **Evropský fond pro regionální rozvoj** – zaměřený na modernizaci a posilování hospodářství členských zemí. Jeho prostřednictvím jsou podporovány investiční projekty v oblastech výstavby pozemních komunikací, podpory inovačního potenciálu nebo např. v oblasti výstavby či oprav infrastruktury pro poskytování zdravotní péče. Objemem finančních prostředků jde o největší z evropských fondů.
- **Evropský sociální fond** – využívá se k podpoře neinvestičních projektů zaměřených na aktivity v oblasti zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů, např. rekvalifikace nezaměstnaných nebo programy pro osoby se zdravotním postižením.
- **Fond soudržnosti** – je určen na podporu rozvoje ekonomicky slabších států formou podpory investičních projektů zaměřených na dopravní infrastrukturu většího rozsahu, ochranu životního prostředí, oblast energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie. Prostředky fondu mohou využít pouze členské státy, jejichž hrubý národní důchod na obyvatele nepřesahuje 90 % průměru Evropské unie, což se týká i České republiky (Evropské strukturální a investiční fondy 2014 – 2020 v kostce, 2015).
- **Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova** – je zaměřen na podporu rozvoje venkova.
- **Evropský námořní a rybářský fond** – jedná se o finanční nástroj na podporu rybolovu a projektů vedoucích k vyšší konkurenceschopnosti a ochraně životního prostředí. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012a)

3.2 Projekt

Subjekty žádající o dotace z Evropských strukturálních a investičních fondů realizují své záměry prostřednictvím projektů.

¹ Programovacím obdobím se rozumí sedmileté cykly, pro něž jsou vždy na počátku stanovovány rozpočty, specifické cíle a priority, jichž se členské státy snaží v průběhu daného období dosáhnout (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012a).

Kloppenborg (2012) napsal, že projekt je dočasné úsilí, jehož cílem je vytvoření jedinečného produktu, služby nebo jiného výsledku. Projekty mají vymezené podmínky stanovující časové omezení a omezení zdrojů, jako jsou peníze a lidé, a měly by se vyznačovat dodržováním naplánovaného postupu s jasně daným začátkem a koncem.

Šobáňová (2010) uvedla několik podobných definic pojmu projekt. Všechny se v podstatě shodují v tom, že se jedná o jedinečnou, plánovanou, organizovanou a řízenou aktivitu, která má jasně určený cíl, rozpočet, harmonogram vč. data zahájení a ukončení, a vyžaduje určité zdroje a úsilí.

Doležal, Krátký a Cingl (2013) vymezili specifika, která charakterizují projekt. Podle nich je projektem akce, která je:

- jedinečná – jedná se o něco nového, není to opakovaný proces,
- vymezená – věcně (co bude výsledkem), časově, finančně, případně dalšími faktory,
- různorodá – pro dosažení vytyčeného cíle jsou zapotřebí různé dovednosti různých lidí,
- komplexní – řešení akce není jednoduché,
- riziková – což vyplývá z předchozích vlastností.

Projektem v souvislosti se strukturálními a investičními fondy Evropské unie je myšlen konkrétní podrobně rozpracovaný projektový záměr, který je součástí projektové žádosti. Projekt pro potřebu získání finančních prostředků z fondů Evropské unie musí zahrnovat soubor aktivit, které povedou k dosažení předem stanoveného a jasně definovaného cíle a je omezen časem a rozpočtem. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012a)

Co se týká klasifikace projektů, existuje více kritérií, podle nichž je projekty možné rozlišovat. Z toho důvodu lze nalézt i mnoho klasifikací. Pokud se zaměříme pouze na základní, lze projekty členit podle:

- určení, tj. komu je určen výstup projektu. Dělí se na interní a externí. Interní výstupy slouží vlastní organizaci, externí výstupy jsou určeny pro zákazníka,
- počtu činností nebo celkového objemu finančních prostředků potřebných k realizaci projektu se rozlišují na velké, střední a malé,
- náročnosti měření výsledků projektu na tvrdé, jejichž jednotlivé výsledky aktivit a cíle lze změřit snadněji a rychleji (např. infrastrukturní či stavební projekty) a měkké s obtížnějším měřením výsledků oproti tvrdým projektům (např. projekty vzdělávacího nebo sociálního charakteru),
- počtu zdrojů financování na projekty s jednoduchým financováním a vícezdrojovým financováním,
- obsahu a účelu na projekty vzdělávací, výstavbové, výzkumné a vývojové, technologické a organizační. (Ježková, 2013)

Každý projekt je obvykle realizován v tzv. projektovém cyklu. Společnost Mepco (nedatováno), která poskytuje služby např. městům a obcím v oblasti projektového řízení, definovala tři základní fáze projektového cyklu, kterými jsou:

1. tvorba projektu

- jedná se o zásadní fázi celého projektového cyklu vyplývající ze specifických a konkrétních potřeb organizace, města, obce, regionu apod.,
- tato fáze se dělí do tří hlavních kroků: identifikace problému, plánování projektu a zajištění jeho financování,
- podrobněji je zapotřebí posoudit proveditelnost a přínosy projektu, zanalyzovat možnosti jeho financování a sestavit rozpočet, provést analýzu zainteresovaných stran a jejich zájmů, jasně formulovat cíle, výstupy a dílčí činnosti projektu, stanovit harmonogram aktivit, určit projektový tým a také zhodnotit rizika a udržitelnost projektu,

2. realizace projektu

- tato fáze, kdy dochází k implementaci schváleného projektu, se skládá z organizace projektu, každodenního řízení projektu a monitoringu projektu,
- je nutné zaměřit se na dodržování termínů a časového postupu projektu, řízení rozpočtu, řízení změn a případné upravování projektu podle aktuálního vývoje potřeb, vedení potřebné dokumentace a také na průběžné monitorování činností,

3. evaluace projektu

- v této fázi dochází ke zhodnocení projektu a určení jeho přínosů. Podle společnosti Mepco by však ukončení projektu mělo v ideálním případě vést k námětům na nové projekty a tedy znovuotevření projektového cyklu. (Mepco, (nedatováno))

Národní ústav odborného vzdělávání (2012) člení životní cyklus projektu na pět fází: identifikace problému, plánování projektu, zajištění financování, implementace projektu, zhodnocení projektu. První tři fáze se v podstatě shodují s první fází definovanou společností Mepco.

Podle Ministerstva pro místní rozvoj ČR (© 2012a) je projektovým cyklem „celý proces od promyšlení projektového záměru, nalezení vhodného dotačního titulu a zdroje financování, zpracování žádosti, předložení žádosti k posouzení, uskutečnění projektu, administrace a vyhodnocení projektu“.

Tauer, Šubrtová a Zemánková (2009) se zaměřují na projekty v rámci strukturálních fondů Evropské unie a fáze projektu hodnotí z širšího pohledu. Píší, že prostředky ze strukturálních fondů lze získat při splnění stanovených podmínek na přípravnou a realizační fázi projektu, následné provozní náklady bývají podpořeny pouze ve výjimečných případech např. v sociální oblasti. Podle nich se tedy rozlišují následující fáze projektu:

- **přípravná** – dochází k identifikaci problému, zpracování studií, projektové dokumentace a dále je projekt podroben hodnocení, ve kterém se rozhodne o jeho podpoření či zamítnutí,
- **realizační** – jedná se o období, kdy jsou aktivity projektu financovány z fondů Evropské unie,
- **provozní** – nazývá se jako období udržitelnosti projektu, které následuje po ukončení financování ze strukturálních fondů,
- **poprovozní** – neboli likvidační etapa, která začíná ukončením provozu investičního projektu. Může významně ohrozit životní prostředí, proto jí musí být věnována náležitá pozornost.

3.3 Vymezení regionu

Region je základem zkoumání regionálních věd. Tyto vědy studují prostorové vztahy, procesy a jevy, které se v regionu utvářejí a tím pomáhají pochopit historické i současné zvláštnosti daného území. Je třeba rozlišovat mezi regionem, regionalismem, neoregionalismem a regionalizací.

Wokoun, Mates a Kadeřábková (2011, s. 15) z pohledu veřejné správy a regionálního plánování **regionalismus** chápou jako „*snahu definovat územní celky pro novou, tzv. prostřední úroveň vlády a správy (tj. mezinárodní a lokální úrovní), aby veřejná správa a regionální plánování byly výkonnější a efektivnější*“. Dalším možným pohledem je politický regionalismus, charakterizovaný jako regionální snahy o získání politické nezávislosti. V krajním případě mohou vyústit až v požadavek na odtržení území od státu. Autoři zmiňují také pojem neoregionalismus, a to jako politickou a ekonomickou reakci na rostoucí integrační procesy ve společnosti.

Vyskot (2013) napsal, že regionalismus je možno chápat jako metodu a přístup ke zkoumání rozvoje regionů. Rozvoj regionu se může realizovat zdola – nahoru, na základě iniciativy místních obyvatel, nebo způsobem shora – dolů, kdy iniciativa je na straně státu.

S pojmem regionalismus úzce souvisí **regionalizace**. Jedná se o proces rozdělování území na regiony. Proces rozčleňování území může být:

- přirozený – daný historickým vývojem nebo přírodními charakteristikami,
- na základě stanovených kritérií – např. kritéria administrativní, fyzicko-geografická nebo sociálně geografická,
- v rámci administrativního členění – administrativně vzniklý region je často používán jako územní statistická jednotka. (Vyskot, 2013)

Autor ještě uvádí, že v rámci regionalizace se rozlišují dva základní přístupy:

- agregace – zde se jedná o slučování menších území ve větší,
- rozdělování – větší oblasti jsou rozdělovány na menší.

Obdobně i Matoušková (2000) pohlíží na regionalizaci jako na rozčleňování území do menších územních celků nebo seskupování menších územních jednotek do větších celků.

V Oxford English Dictionary (© 2015) lze najít několik definic pojmu region. Pro tuto práci byly vybrány dvě následující. Za prvé, region je jakkoli velká část zemského povrchu, která je určitým způsobem vymezená. Odlišuje se od sousedních oblastí kulturou, vládou, topografií nebo klimatem. Za region lze považovat část větší zeměpisné nebo politické jednotky vytvořené s ekonomickým, správním nebo kulturním záměrem.

Podle Čadila (2010) je společným znakem všech definic regionu skutečnost, že jde o určitou jednotnou geografickou oblast, na kterou lze pohlížet jako na jeden objekt. Autor rozeznává dva základní přístupy k vymezení regionu:

1. vymezení regionu jako území s určitými společnými znaky, přičemž tyto znaky nemusí být vždy splněny dokonale v rámci celého území,
2. vymezení regionu jako tzv. funkční, který je založen na sledování především ekonomických vazeb mezi jednotlivými subjekty daného území. Vytyčuje region jako území, v němž jsou vazby mezi subjekty intenzivní uvnitř a mnohem méně intenzivní vně tohoto území.

Podle názoru Lednického a Pyky (2011) si pojem region získává velkou oblibu. Uvádějí, že definice regionu ještě není ustálená. Z obecného pohledu za region považují část území s jasně vymezenými hranicemi nebo s určitými společnými vlastnostmi.

3.3.1 Druhy regionů

Regiony je možné členit podle různých hledisek. Autoři Lednický a Pyka (2011) rozdělují regiony do dvou základních skupin:

1. **regiony přirozené** – jejich území je vymezeno přirozenými hranicemi (např. hřebeny hor, horskými nebo nížinnými soustavami nebo povodím řek), do této skupiny se zahrnují i národní parky a chráněné krajinné oblasti, území s výrazným nářečím nebo folklórem nebo území s jiným historickým vývojem oproti vývoji na většině ostatního teritoria daného státu,
2. **regiony účelové** – jsou vytvořeny uměle s cílem politického, vojenského nebo ekonomického ovládnutí a administrativního řízení.

Titíž autoři dále napsali, že do skupiny účelových regionů jsou zahrnovány i mikroregiony a euroregiony. **Mikroregion** představuje sdružování zejména menších obcí do seskupení menších plošných rozměrů. Mikroregiony mohou být vytvářeny podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) a označují se jako svazky obcí. Podle tohoto zákona se mohou obce sdružovat do svazku obcí za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů. Předmětem činnosti takového svazku obcí mohou být mimo jiné úkoly v oblasti školství, zdravotnictví, kultury nebo cestovního ruchu.

Euroregion je účelový region se samostatnou identitou, administrativní strukturou a finančními zdroji pro podporu rozvoje určitého území v příhraničních oblastech nejméně dvou států. Matoušková (2000) se o euroregionu zmiňuje s tím, že přes svůj název není euroregion typickým regionem z důvodu toho, že nezahrnuje souvislé území. Dále uvádí, že euroregiony se vyznačují tím, že se utváří tzv. zdola, tedy na základě podnětů občanů měst a obcí, které se nachází v pohraničních oblastech.

Podle webových stránek Metodická podpora regionálního rozvoje (2009) je regionem územní celek, který lze na základě jednoho nebo více kritérií vydělit z širšího území. Uvádí se zde základní rozdělení obecných typů regionů na regiony:

- **administrativní** – určené pro potřeby výkonu státní správy a územní samosprávy. Skládají se z jednotlivých hierarchických úrovní. Matoušková (2000) pro tyto úrovně specifikovala dva základní vztahy:
 - skladebnost – znamená, že region vyšší úrovně je tvořen několika regiony nižší úrovně a musí plně respektovat jejich hranice a
 - podřízenost či nadřízenost – vyjadřuje, že normy přijaté na vyšší úrovni, jsou závazné pro všechny regiony nižší úrovně.
- **účelové** – jsou vymezovány účelově (např. bezcelní zóna, podnikatelský inkubátor) či slouží pro řešení konkrétních problémů (např. ekonomickou zaostalost, problémy životního prostředí nebo ochrany přírody),
- **programové** – vznikají pouze pro určitý rozvojový záměr nebo strategii.

Z pohledu turismu a cestovního ruchu jsou vymezovány tzv. turistické regiony. Splňují také některé dříve zmíněné definice (především podmínku geografického vymezení), avšak jejich hranice jsou jen zřídka totožné s hranicemi administrativně-správními (Tittelbachová, 2011).

Wahla (2011) vymezil tři způsoby rozlišování regionů:

1. podle jejich ekonomického potenciálu:

- nedostatečně rozvinuté periferní regiony,
- upadající a staré industriální regiony,
- centrální regiony,
- rychle se rozvíjející regiony,

2. podle potřeb Evropské komise:

- zaostalé regiony – tyto mají nedostatečnou infrastrukturu, neefektivní zemědělskou produkci, nízkou úroveň pracovní síly,
- regiony poznamenané úpadkem průmyslu či ekonomickou recesí,
- periferní regiony – jsou geograficky odloučené,
- příhraniční regiony – považují se za zvláštní variantu periferních regionů,
- regiony s urbanistickými problémy,

- venkovské regiony,

3. podle potřeb České republiky:

- strukturálně postižené regiony – projevují se v nich negativní důsledky strukturálních změn,
- hospodářsky slabé regiony – v hospodářském a sociálním rozvoji dosahují výrazně nižší úrovně rozvoje než je průměr České republiky,
- venkovské regiony – jsou pro ně typické nízká hustota zalidnění nebo odliv obyvatel,
- ostatní regiony – které jsou státem podporovány z jiných důvodů (např. bývalé vojenské prostory nebo regiony zasažené živelnou pohromou).

Jak je patrné z uvedených definic, vymezení regionu vždy závisí na konkrétních podmínkách a potřebách, pro které má být vymezen. Nelze proto stanovit pouze jeden univerzální způsob pro definování regionu.

3.3.2 Vybavenost regionů a rozdíly mezi nimi

Podíváme-li se na občanskou a technickou vybavenost regionu, pak podle Hasprové, Jáčové a Syrovátkové (2009) zjistíme, že zařízení občanského vybavení se rozděluje do dvou základních skupin. Zařízení „veřejně prospěšná“, která nejsou komerčně využívána. Svoji činností si nedokáží získat prostředky na svůj provoz. Jedná se o vzdělávací, kulturní a zdravotnická zařízení a zařízení poskytující sociální péči. Do druhé skupiny autorky řadí komerční zařízení, tedy síť obchodů, ubytovací a stravovací zařízení a poskytovatele ostatních služeb.

Do technické vybavenosti regionu se zahrnuje zařízení jako kanalizace, čistírny odpadních vod, vodovody, plynovody nebo stavby pro snižování ohrožení území živelnými a jinými pohromami. Každé z těchto zařízení je významným předpokladem pro moderní, ekonomické a uspokojující prostředí pro místní obyvatelstvo. (Hasprová, Jáčová a Syrovátková, 2009)

Občanským vybavením se podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) (§ 2, odst. 1, písm. k) rozumí „stavby, zařízení a pozemky sloužící například pro vzdělávání a výchovu, sociální služby a péči o rodiny, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva“.

To, jakou vybaveností region disponuje, výrazně ovlivňuje úroveň života místních obyvatel, působí jako podstatný motiv migrace a hraje významnou roli v atraktivitě dané oblasti pro cestovní ruch.

Mezi jednotlivými regiony existují rozdíly a nerovnosti, tzv. disparity. Jánský (2013) napsal, že za regionální disparitu považujeme odchylku nebo nerovnost znaků, jevů nebo procesů, jejichž identifikace a porovnání dává smysl a lze u nich určit územní umístění.

Hasprová, Jáčová a Syrovátková (2009) uvádějí, že příčin vedoucích ke vzniku regionálních rozdílů je celá řada. Zaměřují se např. na rozdíly vznikající z důvodu odlišných přírodních a demografických podmínek.

Přírodní podmínky hrají důležitou roli z pohledu vynaložených nákladů v odvětvích, která přímo využívají přírodní zdroje (např. odlišná kvalita půdy regionů, vybavenost nerostnými bohatstvími, atd.). Taktéž geografická poloha regionů je velmi významným faktorem způsobujícím disparity, kdy pohraniční regiony se často vyznačují nízkou hustotou osídlení a nízkou dopravní infrastrukturou. Dalším činitelem regionálních disparit může být také nestabilizovaný a odlišný přirozený demografický vývoj a věková struktura obyvatel.

Mezi nejdůležitější faktory regionálních nerovností lze podle Hasprové, Jáčové a Syrovátkové (2009) zařadit ekonomickou strukturu regionu. Tímto faktorem rozumíme zastoupení odvětví a jednotlivých ekonomických činností v regionu, kdy pro jeho rozvoj je rozhodující existence prosperujících a perspektivních odvětví.

Disparity podle Jánského (2013) vznikají v důsledku proměnlivého a rozdílného vývoje společnosti a jsou děleny na negativní a pozitivní. Na negativních disparitách je založena politika soudržnosti Evropské unie. Tato politika spočívá v principu solidarity, pomoci více rozvinutých regionů méně rozvinutým regionům. Pozitivní disparita je potom vnímána jako „motor rozvoje“ a zdroj komparativní výhody daného regionu.

3.4 Rozvoj regionů

Wokoun, Mates a Kadeřábková (2011, s. 155) píší, že v souvislosti s územními celky lze rozvoj chápat jako „*pozitivně hodnocené změny, podmíněné efektivním využíváním zdrojů a probíhající v zájmu dosahování určitých cílů*“, přičemž tyto změny mají často růstovou povahu.

Mezi faktory ovlivňující rozvoj regionů Hrabánková (2011) řadí:

- přírodní zdroje a přírodní prostředí – jedná se o dlouhodobé determinanty rozvoje,
- hmotné faktory v podobě jejich produkčního potenciálu a infrastruktury,
- nehmotné faktory – inovace a schopnost jejich vytváření a šíření, dostupnost a efektivní využívání informačních a komunikačních technologií, institucionální prostředí,
- lidské zdroje a jejich dovednosti a úroveň vzdělání.

Hasprová, Jáčová a Syrovátková (2009) se taktéž věnují faktorům působícím na rozvoj regionů. Nejprve zmiňují tzv. lokalizační faktory, které jsou rozhodující při rozhodování o umístění firmy a mají proto důležitou roli při podpoře ekonomického rozvoje regionů. Jedná se o tyto faktory:

- úroveň infrastruktury zahrnující dopravní dostupnost především pro dálkovou nákladní dopravu,
- nabídka rozvojových ploch a budování tzv. průmyslových zón za účelem získání nových investic a zvýšení zaměstnanosti,
- aglomerační efekty, tedy koncentrace aktivit na určitém místě.

Dalšími faktory ovlivňujícími kvalitu podnikatelského prostředí regionu, a tedy možnosti jeho rozvoje, jsou celková nabídka pracovní síly představovaná počtem ekonomicky aktivních obyvatel žijících v daném regionu, kvalita pracovní síly odvíjející se od dosaženého vzdělání nebo přítomnost velkých firem v daném regionu. Tento poslední faktor však může mít na region jak kladný vliv v podobě pracovních příležitostí pro obyvatele či výrobní, technologickou a obchodní spolupráci, ale taktéž negativní dopad na ekonomický i sociální vývoj regionu při ekonomických problémech či úplném zániku takto velké firmy. (Hasprová, Jáčová a Syrovátková, 2009)

Autorky poznamenávají, že i obce se výrazně podílejí na rozvoji daného regionu. Činí tak např. prostřednictvím uspokojování potřeb svých obyvatel a zvyšování jejich životní úrovně, zvyšování atraktivity obce, podpory místního, především malého a středního podnikání, přilákání nových investic a zvýšení počtu pracovních příležitostí, zlepšení životního prostředí nebo zlepšení sociálního prostředí.

Jánský (2013) zpracoval souhrn cílů místního a regionálního rozvoje podle OECD:

- posilování konkurenční pozice obcí a regionů, kde se nachází nevyužívané lidské a přírodní zdroje,
- hledání možností pro odbyt místní a regionální produkce,
- zlepšování úrovně zaměstnanosti,
- zlepšování podnikatelského prostředí a
- zlepšování kvality života obyvatelstva.

Realizování místního a regionálního rozvoje, a tím i dosahování uvedených cílů, je možné díky aktérům, kteří usilují o pozitivní změny. Tito aktéři jsou definováni jako „*jakýkoli subjekt, který je nositelem, iniciátorem nebo realizátorem ekonomických nebo sociálních činností*“ (Jánský, 2013, s. 25). Aktéři mohou být jednotlivci, firmy, organizace a instituce veřejného, podnikatelského nebo občanského sektoru.

Tentýž autor (2013) v rámci místního a regionálního rozvoje vymezuje aktérům čtyři role:

- podnikatel (realizátor) – ten, kdo je plně odpovědný za realizaci opatření a projektů (zejména místní samospráva),
- koordinátor – většinou se jedná o místní nebo regionální autoritu nebo specializovanou organizaci, která se stará o koordinaci procesu vývoje strategie až po její realizaci a taktéž by se měla snažit zajistit, aby se aktéři místního a regionálního rozvoje zaměřovali na strategie vedoucí ke společným cílům,
- facilitátor – úkolem konzultanta je snaha posouvat rozvojový proces vpřed a to aktivním působením na ostatní aktéry za účelem dosažení společných cílů,
- stimulátor (podněcovatel) – tímto jsou myšleny nástroje místní nebo regionální samosprávy pro podporu místní nebo regionální ekonomiky.

V současnosti bývá kladen důraz nejen na potřebu rozvoje regionů, ale stále více na to, aby tento rozvoj byl udržitelný. Zelenka a Pásková (2012) formulovali udržitel-

ný rozvoj regionu jako výsledek součinnosti externích fyzikálních a chemických toků, vlivu způsobu společenského vývoje, vlivu návštěvníků regionu a harmonického rozmachu místního společenství s minimalizací všech nežádoucích vlivů na biosféru vč. redukce spotřeby neobnovitelných zdrojů.

Naproti tomu Vyskot (2013) uvedl, že udržitelný rozvoj je někdy vnímán jako vnitřně rozporuplný, neboť rozvoj představuje jakousi změnu, zatímco udržitelnost zachování stavu prostředí. Podle zmíněného autora je třeba na rozvoj nahlížet spíše jako na růst kvality než kvantitativně a na udržitelnost jako na hospodaření se zdroji.

Všeobecně přijímaná a ustálená definice udržitelného rozvoje dle názoru Maiera (2010) je taková, že se jedná o uspokojování potřeb současné generace, aniž by při tom docházelo k ohrožování podmínek pro život budoucích generací. Podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon, § 18, odst. 1), udržitelný rozvoj území spočívá také „ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území“.

Zajímavý pohled na problematiku rozvoje regionů podává Tittelbachová (2011, s. 11), která píše: „*Na turismus je třeba pohlížet jako na nástroj pro rozvoj regionů (a to především hospodářsky zaostalých) a ekonomizaci kultury, jako na významného zaměstnavatele a mírotvůrce, jako na důležitou součást ekonomiky volného času a s tím související zvyšování kvality běžného života*“. Z uvedeného vyplývá, že ani oblast cestovního ruchu nesmí být při úvahách o regionálním rozvoji opomíjena.

3.5 Cestovní ruch

V posledních desetiletích se cestovní ruch stal globálním fenoménem. Jeho ekonomické, ekologické, sociální, kulturní a mnohé další dopady jsou nesporně součástí proměn moderního světa. Zkušenosti z českých měst, obcí a regionů ukazují, že místní obyvatelé stejně tak jako politici vkládají do využití cestovního ruchu velkou naději. Spatřují v něm totiž zdroj příjmů pro jejich obce, možnost vytváření nových pracovních příležitostí a také příležitost pro revitalizaci a další rozvoj jejich obcí či měst. (Foret, 2013)

Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011, s. 15) se zmiňují se o tom, že cestovní ruch „*umí vytvářet příležitosti bez velkých investic a přinášet v mnoha směrech značnou přidanou hodnotu*“. Jedná se o odvětví mající vliv na mnohé další sektory, které pro něj pracují (např. doprava, potravinářství či služby překladatelů).

V dnešní době má cestovní ruch již masovou podobu, proto je důležitou hybnou silou světové ekonomiky. Přetvoření cestovního ruchu do masové podoby je způsobeno potřebou nových zážitků, touhou po rozšiřování poznání, touhou po odpočinku mimo trvalý domov a taktéž růstem životní úrovně obyvatel mnoha zemí. Současný cestovní ruch se přitom vyznačuje širokou škálou faktorů, jimiž působí na ekonomický růst daných území využíváním přírodních zajímavostí, his-

torických a kulturních památek, obchodních, sportovních, kulturních či náboženských událostí. (Lednický a Pyka, 2011)

Wokoun (2007) řadí cestovní ruch mezi největší a nejdynamičtější se rozvíjející ekonomický sektor. Považuje ho za odvětví budoucnosti. Uvádí, že pro řadu českých regionů je cestovní ruch stále významnějším a nepostradatelným činitelem regionálního rozvoje.

Zelenka a Pásková (2012) za cestovní ruch považují komplexní společenský jev, zahrnující aktivity osob, které cestující mimo své obvyklé prostředí nebo mimo něj pobývají ne déle jak jeden rok, a to za účelem zábavy, rekreace, vzdělávání, pracovní či za jiným účelem. Taktéž do cestovního ruchu zahrnují i aktivity subjektů poskytujících služby a produkty těmto cestujícím osobám, tzn. i provozování zařízení se službami pro cestující osoby včetně činností osob, které tyto služby nabízejí.

Jakubíková (2012) vymezuje cestovní ruch jako přesun lidí na místa, která jsou vzdálená jejich bydlišti. Lidé tak činí z různých důvodů, nesmí se však jednat o migraci a každodenní přesun do zaměstnání. Autorka se o cestovním ruchu zmiňuje také jako o rozsáhlém trhu, který se vyznačuje řadou různorodých potřeb, čímž se dostává do pozornosti podnikatelů i veřejné správy. Dále ho také považuje za prostředek, jenž umožňuje zvyšovat životní úroveň a poskytovat ekonomické a sociální příležitosti subjektům, které mají zájem ho využívat ve svůj prospěch.

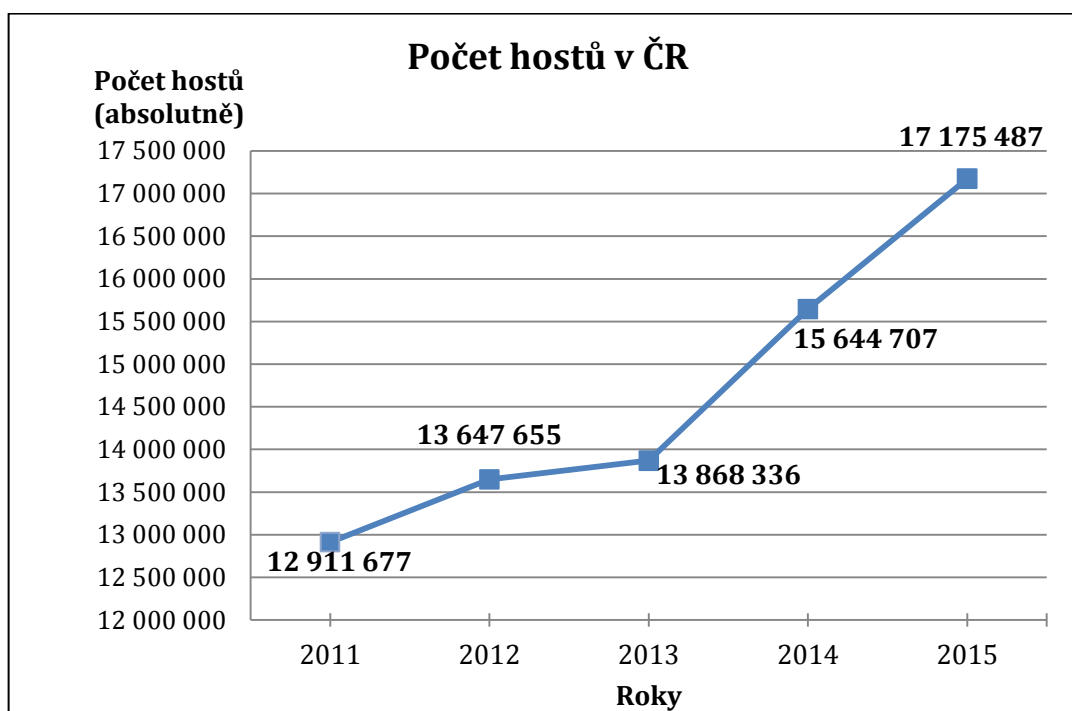
Z uvedeného vyplývá, že velký význam cestovního ruchu je pro současnou společnost nezpochybnitelný a nezanedbatelný.

Vymezení cestovního ruchu jako dynamicky se rozvíjejícího odvětví národního hospodářství, lze podpořit některými daty Českého statistického úřadu. Podle nich se za rok 2015 zvýšil počet ubytovaných hostů o 10,2 % a počet přenocování o 9,6 %. V porovnání s rokem 2014 přijelo o 13,3 % více rezidentů a o 7,3 % více hostů ze zahraničí.

Nárůst návštěvnosti z hlediska počtu příjezdů i přenocování se týkal všech krajů České republiky. Nejvíce hostů meziročně přibylo v krajích Královéhradeckém (o 18,7 %) a Libereckém (o 17,3 %).

Co se týká změn v počtu příjezdů návštěvníků ze zahraničí v porovnání s rokem 2014, pak hostů z Německa přijelo o 12,6 % více (tzn. nárůst o 196 tisíc hostů), ze Spojených států amerických o 14,9 %, ze Slovenska o 14,6 %, z Číny o 35,3 % a z Jižní Koreje o 31,8 % více. Propad byl zaznamenán u návštěvníků z Ruska, kterých přijelo o 37,4 % méně (tzn. úbytek o 260 tisíc hostů), a z Ukrajiny o 10,7 % méně. (Český statistický úřad: Cestovní ruch, 9. 2. 2016)

Následující obrázek č. 1 znázorňuje vývoj celkového počtu hostů v České republice v letech 2011 až 2015. Jedná se o rezidenty i nerezidenty, kteří se v daném roce ubytovali v některém ubytovacím zařízení na území České republiky. Z obrázku je jasně patrné, že návštěvnost České republiky stále roste, v posledních dvou letech navíc výrazně rychleji než v předchozím období.

Obr. 1 Vývoj počtu hostů v České republice v letech 2011 až 2015

Zdroj: Český statistický úřad: Cestovní ruch, 9. 2. 2016, upraveno autorkou.

Cestovní ruch se významně podílí na rozvoji daného místa, je významnou oblastí podnikání a zároveň představuje způsob uspokojování potřeb lidí. Na druhé straně však vyžaduje určitou úroveň služeb, např. ubytovacích a stravovacích zařízení, a v neposlední řadě znamená také jisté sociální a ekologické hrozby. V rozvoji cestovního ruchu, a tedy i daného území, by proto hlavní úlohu měla hrát místní správa, která by měla vytvářet podmínky pro kooperaci, určovat hlavní směry a priority místního rozvoje a také chránit místní obyvatele před nežádoucími negativními účinky cestovního ruchu. (Foret, 2013)

3.5.1 Typologie cestovního ruchu

Zelenka a Pásková (2012) napsali, že typologizace cestovního ruchu je poměrně obtížná a její výsledky vždy závisejí na jejím účelu, čemuž odpovídají i zvolená kritéria klasifikace. Dělením a tříděním cestovního ruchu se zabývá řada autorů. Pro účely této práce byla zvolena klasifikace podle agentury CzechTourism (© 2005 – 2015), která vymezila cestovní ruch podle druhů a podle forem. Druhy jsou stanoveny na základě způsobu realizace, formy cestovního ruchu na základě motivace účasti na cestovním ruchu.

Rozdělení cestovního ruchu podle druhů:

- **podle místa realizace:**

- domácí cestovní ruch - představuje cestování občanů výhradně na území vlastního státu,

- zahraniční cestovní ruch, který se dále dělí na:
 - příjezdový cestovní ruch – příjezdy zahraničních návštěvníků do dané země,
 - tranzitní cestovní ruch – aktivity občanů ze zahraničí, kteří danou zemi pouze projíždějí,
 - výjezdový cestovní ruch – výjezdy občanů dané země do zahraničí,
- vnitrostátní cestovní ruch – představuje domácí a příjezdový cestovní ruch,
- národní cestovní ruch – představuje domácí a výjezdový cestovní ruch,
- světový cestovní ruch – veškerý cestovní ruch spojený s překročením hranic.
- **podle vztahu k platební bilanci:**
 - aktivní cestovní ruch (dovoz deviz) = příjezdový cestovní ruch,
 - část aktivního cestovního ruchu = tranzitní cestovní ruch,
 - pasivní cestovní ruch (vývoz platebních prostředků) = výjezdový cestovní ruch,
- **podle délky pobytu:**
 - krátkodobý cestovní ruch – do 3 dnů (zahrnuje 2 přenocování),
 - dlouhodobý cestovní ruch – delší než 3 dny a kratší než 1 rok nebo 6 měsíců,
- **podle způsobu zabezpečení:**
 - organizovaný cestovní ruch – účast zajišťují cestovní kanceláře nebo jiní zprostředkovatelé,
 - neorganizovaný cestovní ruch – účast si zajišťují účastníci sami,
- **podle způsobu účasti a formy úhrady nákladů na účast:**
 - volný cestovní ruch (komerční) – účastník si hradí účast sám a jeho účast není ničím vázána,
 - vázaný cestovní ruch (nekomerční) – účastník hradí pouze část nákladů a ostatní hradí příslušná organizace, účast je zde však podmíněna splněním určité podmínky (např. členství v odborech).

Podle forem agentura CzechTourism (© 2005 – 2015) vymezila cestovní ruch:

- **rekreační** – primární forma cestovního ruchu, spojená s regenerací duševních a fyzických sil,
- **kulturně-poznávací** – spojená s rekreační formou, cílem je návštěva historických objektů a kulturních akcí,

- **lázeňsko-léčebný** – rekreační a léčebné pobyty v lázních,
- **sportovně-rekreační** – jedná se o sportovně zaměřené pobyty (vodní sporty, cykloturistika, lyžování, pěší turistika),
- **formy cestovního ruchu spojené s profesními motivy** – příkladem může být kongresová turistika, aktivity spojené s účastí na veletrzích a výstavách nebo obchodní cesty,
- **seniorská forma**,
- **mládežnická forma** – představuje perspektivní skupinu s možností pozdějších opakovaných návštěv,
- **venkovská turistika, agroturistika, ekoturistika** – význam regionálně, s ohledem na ekologickou a regenerační funkci pro lidi,
- **cestovní ruch mimo veřejné formy** – chataři, chalupáři,
- **ostatní formy cestovního ruchu** – např. forma náboženská, lovecká, dobrodružná nebo nákupní.

3.5.2 Venkovský cestovní ruch

Důležitou součástí cestovního ruchu je venkovský neboli rurální cestovní ruch. Zelenka a Pásková (2012) vysvětlují tento pojem jako druh cestovního ruchu, vyznačující se vícedenním pobytem a rekreačními aktivitami na venkově. Těmito aktivitami mohou být procházky a pěší turistika, cykloturistika, projížďky na koni, péče o domácí zvířata nebo např. konzumace podomácku připravených potravin. Dalším charakteristickým rysem venkovského cestovního ruchu je pak podle zmíněných autorů obvykle ještě ubytování v soukromí nebo v hromadných ubytovacích zařízeních s menší kapacitou.

Venkovský cestovní ruch je pro mnohé vyznavače přitažlivý především z důvodu dostupnosti rozmanité přírody, čistého vzduchu, zvyků a folklóru, atd. Jeho rozvoj je dán např. budováním tras pro pěší a pro cyklisty, farem, místních muzeí, skanzenů, a také budováním či obnovou menších ubytovacích a stravovacích zařízení. (Zelenka a Pásková, 2012)

Foret (2013) vidí hlavní neekonomický význam venkovského cestovního ruchu v udržování místních tradic a zvyků, vzájemném sbližování lidí z venkova a z měst a také v ochraně krajiny.

S pojmem venkovský cestovní ruch se často ztotožňují pojmy **zelený cestovní ruch** představující aktivní cestovní ruch provozovaný v přírodě a v méně osídlených oblastech a respektující přírodu a **alternativní cestovní ruch**, zdůrazňující rozdíl mezi cestovním ruchem malých skupin lidí respektující potřeby a zvyky místní komunity a masovým cestovním ruchem majícím negativní dopady na sociální a kulturní prostředí i na životní prostředí (Venkovský cestovní ruch: jeho specifika a podmínky pro rozvoj, 2007).

Do venkovského cestovního ruchu se zahrnuje:

- **agroturistika** – je charakteristická bezprostředním kontaktem účastníků s krajinou venkova a s domácími a hospodářskými zvířaty, ubytováním na venkovských statcích a možnostmi účasti na zemědělských pracích,
- **ekoagroturistika** – tento typ cestovního ruchu je zaměřený na ekologicky hospodařící farmy produkující bio-produkty,
- **ekoturistika** – bývá vymezována jako cestovní ruch orientovaný na poznávací především přírodních rezervací, národních parků, chráněných krajinných oblastí a dalších přírodních krás. Nesmí přitom docházet k jejich narušování,
- **cykloturistika** – také se často zahrnuje do šetrných forem cestovního ruchu a představuje cestování na kole s cílem poznání přírodních nebo společenských zajímavostí v určité oblasti. V současnosti je cykloturistika podporována budováním cyklotras a cyklostezek. (Venkovský cestovní ruch: jeho specifika a podmínky pro rozvoj, 2007)

Venkovský cestovní ruch a jeho rozvoj může pro venkovské oblasti typické nízkou zaměstnaností a nutností dojíždění za prací představovat příležitosti, které při správném využití, přinesou prospěch nejen místním podnikatelským subjektům, ale i mnohým občanům. (Binek, 2010)

3.5.3 Infrastruktura cestovního ruchu

S cestovním ruchem souvisí pojem infrastruktura. V obecném pojetí tento pojem reprezentuje materiálně technické zázemí země nebo organizace, v hospodářství státu se jedná o komplex odvětví, jenž umožňuje pohyb a využívání statků (např. doprava, rozvody energií nebo bytová výstavba). Infrastruktura představuje nezbytnou podmínku pro ekonomický rozvoj a většinou je ve vlastnictví státu. (Fialová, 2007)

Dle Ústavu územního rozvoje (2002 - 2015) je infrastrukturou myšlen „soubor zařízení, zpravidla veřejných služeb, které jsou za určitých stanovených podmínek k dispozici všem obyvatelům příslušného území“. Ústav územního rozvoje rozlišuje technickou infrastrukturu (zásobování vodou, kanalizace a čištění vody, zásobování energií, komunikační sítě atd.) a sociální infrastrukturu (např. mateřské školy, školy, nemocnice atd.).

Nyní se podívejme konkrétně na infrastrukturu cestovního ruchu. Jedná se o organizačně technické předpoklady nezbytné k uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu v určité oblasti. Za tyto nutné předpoklady se považují např. doprava, zásobování elektřinou a pitnou vodou, maloobchodní síť nebo kulturní či sportovní zařízení. Kvalita infrastruktury cestovního ruchu významně ovlivňuje prožitky návštěvníků oblasti. (Zelenka a Pásková, 2012)

Podstatou infrastruktury jsou podle Zelenky a Páskové (2012) ubytovací, stravovací, turistické, dopravní služby a doplňkové služby cestovního ruchu. Tato suprastruktura je vytvářena především pro návštěvníky a dříve se označovala jako materiálně technická základna. Do doplňkových služeb cestovního ruchu se řadí

např. služby průvodců, směnáren nebo prodej suvenýrů a předmětů souvisejících s cestovním ruchem (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

Ostatní infrastruktura cestovního ruchu je potom totožná s běžnou občanskou vybaveností. Ta by proto měla být vybudována tak, aby byla schopná pokrývat zvýšené nároky v sezónách s vyšší návštěvností. (Zelenka a Pásková, 2012)

V rámci infrastruktury cestovního ruchu tito autoři vymezují například ještě infrastrukturu pro pěší turistiku, a to jako souhrn turistických cest a stezek vč. jejich značení a vybavení (přístřešky, lávky, odpočívadla, apod.) a ubytovacích a stravovacích zařízení.

Wahla (2011) napsal, že infrastruktura je v prostoru umístěna bodově, liniově a sítově. Bodově umístěné objekty stejné kategorie pak mohou vytvářet sítě (např. sítě stravovacích a ubytovacích zařízení). Uvádí také, že u infrastruktury se sleduje počet objektů stejné kategorie na kilometr čtvereční, jejich počet na 1000 obyvatel či střední vzdálenost mezi těmito objekty v dané turistické oblasti. Sledují se taktéž jejich kapacity, návštěvnost, využití či počet přenocování u ubytovacích zařízení.

3.6 Efektivnost vynaložených finančních prostředků

Efektivnost vyjadřuje vztah mezi vstupy a výstupy. Vstupy jsou většinou představovány finančními prostředky, zatímco výstupy mohou být vyjádřeny různými způsoby. Obvyklou snahou bývá dosažení maximální efektivnosti, což znamená porovnávání různých variant, pomocí nichž lze dosáhnout stanovených cílů, z hlediska jejich nákladů. (Binek, 2010)

Fialová (2007) definovala efektivnost v nejobecnějším pojetí jako vztah mezi účinkem (efektem) a náklady nezbytnými k jeho získání. Dále se zamýšlí na tím, že efektivnost lze chápat rozličně, a to z důvodu různorodosti efektů sledovaných systémů. Efektivnost tak lze pojímat z velmi úzkého pohledu, daného pouze kvantifikovatelnými ekonomickými veličinami, nebo podstatně šířeji, kdy se do efektivnosti zahrnují i mimoekonomické vlivy, které lze kvantifikovat velmi obtížně nebo v mnohých případech vůbec. Těmito mimoekonomickými vlivy mohou být např. aspekty zdravotní, sociální či ekologické.

Hodnocení hospodárnosti, účinnosti a užitečnosti je nedílnou součástí i veřejných projektů využívajících možností financování z fondů Evropské unie (Šumpíková, Ochrana a Pavel, 2005). Veřejné projekty jsou investiční aktivity vlády dané úrovně a jejich cílem je přinést určité definované efekty (Ochrana, 2011). Při jejich hodnocení pak dochází k porovnávání výsledných efektů s výdaji nutnými k jejich dosažení. Je přitom vždy poměrně snadné vyjádřit náklady, zatímco s efekty (užitky) projektů je to právě naopak, neboť smyslem veřejně prospěšných projektů je dosahování efektů i nefinanční a často nehmotné povahy a také zvýšení užitku ostatních subjektů. (Šumpíková, Ochrana a Pavel, 2005)

Ochrana (2011) uvádí následující metody, které mohou být využity k peněžnímu hodnocení veřejných projektů, např.:

- **metoda výpočtu budoucí hodnoty projektu** – umožňuje zjistit budoucí hodnotu současného investičního rozhodnutí, platí:

$$FV = PV (1 + r)^n,$$

kde: FV budoucí (očekávaná) hodnota,
 PV současná hodnota,
 r úroková míra,
 n počet let, po jejichž dobu plyne užitek z projektu.

- **metoda výpočtu čisté současné hodnoty** – kde je třeba zjistit současnou hodnotu přínosů a nákladů projektu, které plynou po dobu životnosti projektu, obecně platí:

$$PV = FV / (1 + r)^n,$$

Autor dodává, že pro zjištění, zda jsou přínosy projektu vyšší než náklady na projekt, je vhodné využít následující vztah:

$$\sum_{t=0}^T \frac{B_t - C_t}{(1 + r)^t}$$

kde: t dané časové období,
 T konečný časový horizont, kdy projekt završí svoji ekonomickou životnost,
 B_t přínos v období t ,
 C_t náklad v období t ,
 r úroková sazba.

U veřejných projektů se kalkuluje s tzv. společenskou úrokovou sazbou, která se stanovuje pod úrovní soukromé úrokové sazby. Zaručí to přijetí i takových projektů, které by při použití soukromé úrokové míry byly zamítnuty.

- **metoda doby splacení investice** – i tuto metodu lze využít u veřejných projektů, pokud potřebujeme zjistit, za jakou dobu se vrátí vynaložené náklady, platí:

$$T = \frac{C_I}{CF_Y}$$

kde: T doba splacení investice,
 C_I náklady na investici,
 CF_Y roční tok čistých peněžních příjmů.

Podle Ochrany (2004) je možné k hodnocení veřejných projektů využít ještě např. **metodu rentability investic**, která určuje procentuální podíl průměrného ročního zisku z celkové vložené investice. Je dána vztahem:

$$rI = \frac{E_r}{C_I}$$

kde: rI výnosnost projektu,
 E_r roční průměrný čistý přínos z projektu,
 C_I náklady na projekt.

Čím je hodnota výnosnosti projektu vyšší, tím je projekt při nezměněných podmínkách ekonomicky výhodnější.

Autor však upozorňuje, že uvedené metody peněžního hodnocení projektů nelze ve veřejném sektoru využít vždy. Je to způsobeno již výše zmíněným charakterem výstupů veřejně prospěšných projektů, které lze často velmi obtížně nebo vůbec vyjádřit v peněžních jednotkách.

3.7 Přehled programů pro programové období 2014 – 2020

V porovnání s minulým programovým obdobím 2007 – 2013 došlo v současném období k výraznému zjednodušení soustavy operačních programů (dále OP). Sedm regionálních OP bylo sloučeno v jeden (Integrovaný regionální operační program), dva programy zaměřené na výzkum, vývoj a vzdělávání byly sloučeny v jeden, stejně jako dva pražské programy.

Každý OP je rozdělen do několika prioritních os (dále PO), v rámci kterých jsou stanoveny specifické cíle. Tyto specifické cíle konkretizují, kdo a na co může získat finanční prostředky alokované v daném programu. Rozpis programu až na specifické cíle bude proveden pouze u Integrovaného regionálního operačního programu (dále IROP). Podle slov 1. místopředsedy Sdružení místních samospráv ČR (SMS ČR), pana Ing. Radima Sršně, PhD., při prezentaci na Workshopu a konferenci projektu SMS ČR pořádaného 9. 10. 2015 v Brně, se totiž jedná z pohledu obcí či svazků obcí o nejdůležitější OP současného programového období.

Následující výčet představuje popis vybraných programů pro období 2014 – 2020, ostatní operační programy jsou uvedeny v příloze A této práce (Abeceda fondů EU 2014 – 2020, 2015):

1. IROP

V současném programovém období došlo ke sloučení sedmi samostatných regionálních programů z období 2007 – 2013 do jednotného IROPu, jenž disponuje částkou 4,64 mld. EUR. Řídícím orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj, zprostředkujícím orgánem Centrum pro regionální rozvoj ČR. Maximální míra podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj činí 85 %.

Žadatelé v rámci tohoto OP mohou být kraje, obce, organizace zřizované nebo zakládané kraji nebo obcemi, příspěvkové organizace, církve a církevní organizace, školská zařízení a další subjekty podílející se na vzdělávání, vlastníci památek, muzeí či knihoven nebo také malé a střední podniky a OSVČ.

U IROPu byly stanoveny následující prioritní osy. V rámci těchto prioritních os jsou níže uvedeny pouze takové specifické cíle, jejichž žadateli mohou být obce či svazky obcí (podle Sršně, 9. 10. 2015):

- **PO 1: Konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony:**
 - 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy – terminály, telematika, bezpečnost dopravy (bezbariérové přístupy, zvuková a jiná signalizace pro nevidomé, informační systémy pro cestující apod.), nízkoemisní vozidla a cyklodoprava. K problematice budování cyklostezek Sršně (9. 10. 2015) uvedl, že se jedná však o cyklostezky určené k dopravě do zaměstnání, škol a za službami nikoliv prioritně k podpoření cestovního ruchu. Alokace tohoto specifického cíle je 472,5 mil. EUR a je určen pro celé území ČR mimo Prahy.
 - 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof – vybavení složek Integrovaného záchranného systému, modernizace vzdělávacích a výcvikových středisek Integrovaného záchranného systému, zajištění adekvátní odolnosti při změnách klimatu. Alokace 150,6 mil. EUR.
- **PO 2: Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů:**
 - 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi – deinstitucionalizace sociálních služeb, infrastruktura pro rozvoj sociálních služeb, komunitní centra, sociální inkluze. Alokace 337,8 mil. EUR, přičemž z toho 60 % do obcí s rozšířenou působností se sociálně vyloučenou lokalitou.
 - 2.2 Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání – výstavba, rekonstrukce a vybavení sociálních podniků. Alokace 25,5 mil. EUR, opět 60 % alokace je určeno pro obce s rozšířenou působností se sociálně vyloučenou lokalitou.
 - 2.3 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví – zvýšení kvality vysoce specializované péče, zvýšení kvality návazné péče, deinstitucionalizace psychiatrické péče. Alokace 283,5 mil. EUR.
 - 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení – podpora zařízení péče do 3 let, dětské skupiny, základní školy, SŠ, SOŠ, zájmové a neformální vzdělávání mládeže. Alokace 472,5 mil. EUR.
 - 2.5 Snížení energetické náročnosti v sektoru bydlení – zlepšení tepelných vlastností budov, zařízení na vytápění a přípravu teplé vody, přechod na šetrné a ekologické zdroje. Alokace 622,8 mil. EUR.

- **PO 3: Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí:**
 - 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví – revitalizace souboru vybraných památek, knihovny a sbírkové fondy. Alokace 425,3 mil. EUR, památky UNESCO, NKP.
 - 3.2 Zvyšování efektivity a transparentnosti veřejné správy prostřednictvím rozvoje využití a kvality systémů informačních a komunikačních technologií – eKybernetická bezpečnost, IT systémy a infrastruktura, eGovernment. Alokace 330,2 mil. EUR.
 - 3.3 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje – pořízení územních plánů, regulačních plánů, územních studií. Alokace 46,4 mil. EUR, příjemci jsou obce s rozšířenou působností.
- **PO 4: Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD):**
 - Příjemci podpory této prioritní osy mohou být pouze Místní akční skupiny (dále MAS), jejichž členy jsou však obce.
 - 4.1 Posílení CLLD – cílem je zvýšení kvality života na venkově a aktivizace místního potenciálu. Sršeň (9. 10. 2015) uvádí, že sem spadají aktivity 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.3. Alokace 303,9 mil. EUR.
 - 4.2 Posílení kapacit CLLD za účelem **zlepšení řídicích a administrativních schopností MAS** – přípravné podpůrné činnosti, provozní a animační činnosti. Alokace 85,6 mil. EUR.

2. OP Životní prostředí

Z tohoto programu může Česká republika čerpat až 2,6 mld. EUR. Řídícím orgánem je Ministerstvo životního prostředí. Žadatelé mohou být kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, organizační složky státu, státní podniky, příspěvkové organizace, obchodní společnosti, státní organizace, vysoké školy a školská zařízení, církve a náboženské společnosti nebo i podnikatelské subjekty. Program se dělí do následujících prioritních os:

- **PO 1: Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní** – finanční prostředky této osy jsou určeny na výstavby kanalizací, modernizace čistíren odpadních vod a úpraven vod, zvyšování kvality zdrojů pitné vody a její ochranu nebo na výstavby a rekonstrukce vodních děl pro povodňovou ochranu atd.
- **PO 2: Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech** – podporu je možno čerpat na výměnu kotlů na pevná paliva za nové kotle na pevná nebo plynná paliva či tepelná čerpadla s minimálními emisemi znečišťujících látek, dále také např. na výstavbu a obnovu systémů sledování kvality ovzduší.
- **PO 3: Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika** – cílem podpory je snížení množství odpadu, opětovné použití výrobků, podpora energetického využití odpadů, rekultivace starých skládek nebo výstavba a modernizace zařízení pro sběr.

- **PO 4: Ochrana a péče o přírodu a krajinu** – jedná se např. o péči o národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace a národní přírodní památky, dále o péči o vzácné druhy a jejich biotopy nebo o prevenci šíření a omezování výskytu invazních druhů.
- **PO 5: Energetické úspory** – osa se zaměřuje na snižování spotřeby energie zlepšením tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budov vč. dalších opatření vedoucích ke snížení energetické náročnosti budov, na realizaci technologií na využití odpadního tepla, atd.

3. Program rozvoje venkova

Řídícím orgánem programu je Ministerstvo zemědělství a připadá na něj 2,3 mld. EUR. Žádat o podporu v tomto programu mohou podávat kraje, obce, svazky obcí, zemědělské podnikatelé vč. školních statků a státních podniků, výrobci potravin, krmiv nebo také Státní pozemkový fond. Program se dělí do následujících prioritních os:

- **PO 1: Podpora předávání poznatků a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech** – cílem prioritní osy je důraz na předávání znalostí v zemědělství, potravinářství a lesnictví, celoživotní vzdělávání a odborná příprava nebo na vývoj nových produktů, postupů a technologií vč. jejich zavádění do praxe.
- **PO 2: Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti zemědělské činnosti a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů** – podporovány jsou modernizace zemědělských podniků, zvýšení účasti na trhu, odborné vzdělávání, nové lesní technologie či technické vybavení dřevozpracujících provozoven.
- **PO 3: Podpora organizace potravinářského řetězce a jeho uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství** – tato osa se zaměřuje na zlepšení podmínek a úrovně chovu hospodářských zvířat, podporu zpracování, marketingu a distribuce zemědělských a potravinářských výrobků.
- **PO 4: Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím** – předmětem podpory mohou být např. podpora ekosystémů závislých na zemědělství, udržitelné způsoby hospodaření vůči životnímu prostředí, hospodaření s vodou, nakládání s hnojivy a pesticidy, budování lesní infrastruktury, atd.
- **PO 5: Podpora účinného využívání zdrojů a přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku odolnou vůči klimatu v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví** – jedná se o stavební a technologické investice v zemědělských podnicích.
- **PO 6: Podpora hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech.**

4. OP Zaměstnanost

Alokace programu činí 2,1 mld. EUR. Řídícím orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Mezi žadateli jsou zařazeni např. organizační složky státu a jimi zřízené příspěvkové organizace, zaměstnavatelé, kraje, obce, svazky obcí, poradenské a vzdělávací instituce, nestátní neziskové organizace, profesní a podnikatelská sdružení nebo školy a školská zařízení. Struktura programu je následující:

- **PO 1: Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly** – tato prioritní osa cílí na zlepšení zprostředkování zaměstnání, poradenské a informační činnosti, vytváření nových pracovních míst, podporu flexibilních forem zaměstnání, odstraňování diskriminace na trhu práce a genderových stereotypů nebo na vzdělávání a poradenství pro lidi ohrožené na trhu práce.
- **PO 2: Sociální začleňování a boj s chudobou** – zaměřuje se např. na podporu sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti, na podporu komunitní sociální práce, prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách nebo také na podporu v oblasti bydlení, zaměstnání, sociální práce a zdravotní péče.
- **PO 3: Sociální inovace a mezinárodní spolupráce** – důraz je kladen na rozvoj nových forem spolupráce regionu v oblasti zaměstnanosti a sociálního začleňování nebo na rozvoj lidských zdrojů ve firmách, atd.
- **PO 4: Efektivní veřejná správa** – mezi oblasti podpory této osy patří např. zodpovědné zadávání veřejných zakázek, pokročilé využívání nástrojů e-governmentu nebo územní plánování.

Dalšími možnostmi získání finančních prostředků v programovém období 2014 – 2020 jsou pro Českou republiku **Programy evropské územní spolupráce**. Zahrnují celkem jedenáct programů. Je pro ně charakteristická nutná účast dvou nebo více partnerských zemí a jejich rozdělení je následující:

- Programy přeshraniční spolupráce – podpora spolupráce sousedních států a regionů,
- Programy nadnárodní spolupráce – podpora spolupráce regionů, které jsou ovlivněny stejnými geografickými podmínkami,
- Programy meziregionální spolupráce – podpora regionů napříč EU. (Abeceda fondů EU 2014 – 2020, 2015)

Tyto programy nebudou podrobněji popisovány, neboť pro zvolené území nebudou brány v úvahu.

4 Vlastní práce

Pro vlastní práci bylo zvoleno území Mikroregionu Pernštejn. Jednak z toho důvodu, že zde byly realizovány tři projekty cestovního ruchu finančně podpořené z fondů Evropské unie, a také z důvodu dobré znalosti místních podmínek autorovou prací.

4.1 Představení Mikroregionu Pernštejn

Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Pernštejn byl založen 30. 11. 2007. Mezi zakládající obce tohoto svazku patří: Nedvědice, Černvír, Doubravník, Drahonín, Olší, Sejřek, Skorotice a Ujčov. V květnu roku 2012 se mikroregion rozšířil o obec Býšovec a v prosinci téhož roku o obec Pernštejnské Jestřabí. (Mikroregion Pernštejn, © 2016)

Prvotním impulsem ke vzniku Mikroregionu Pernštejn byla snaha o obnovení vzájemné spolupráce a komunikace mezi obcemi, které byly a jsou přirozeně spádové do Nedvědice. Tato spádovost a především historické vztahy jednotlivých obcí spadají do doby dávno minulé, kdy kraji vládl prastarý a mocný rod Pernštejnů a přetrvávají dodnes.

Představitelé členských obcí za podpory místních obyvatel spatřovali ve vzájemné spolupráci obcí podmínku nezbytnou pro opětovné nastartování rozvoje celého území. Významnou oblastí, v níž zástupci jednotlivých obcí hned od počátku vzniku existence mikroregionu spatřovali velký potenciál pro jeho další rozvoj, byl cestovní ruch. Na území mikroregionu se totiž nachází národní kulturní památka hrad Pernštejn, o němž první písemná zmínka sahá až do roku 1285. Jedná se o hojně navštěvovaný státní hrad nejen turisty z České republiky, ale i ze zahraničí. A právě v propojení drobných kulturních a přírodních památek a zajímavostí celého území s touto dominantou celého kraje shledávali představitelé obcí mikroregionu velký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. (Mikroregion Pernštejn, © 2016)

Podle informací získaných od pracovnice turistického informačního centra mikroregionu jsou vedle turistiky a cestovního ruchu pro celý Mikroregion Pernštejn důležité i další oblasti, ve kterých členské obce považovaly za potřebné spolupracovat. Důvodem byla mj. skutečnost, že ani jedna z členských obcí není, pokud jde o počet obyvatel, tak velká, aby mohla samostatně prosazovat svoje vlastní zájmy. Naopak ve spojení více obcí a vyvíjení společného úsilí vidí obce mikroregionu větší šanci, jak dosáhnout svých cílů. Mezi tyto oblasti lze zařadit školství, zdravotnictví, dopravní obslužnost, veřejný pořádek, sociální služby, stav infrastrukturního majetku, odpadová hospodářství a některé další. Většina zvolených aktivit není koncipována jako projekty, vyžadující financování prostřednictvím evropských či jiných dotací. Jedná se spíše o jednotné vystupování a společná jednání s úřady, institucemi a obchodními firmami. Jako příklad lze uvést společný postup při jednání s Jihomoravským krajem a jím zřizovanou společností Kordis s cílem zvýšit počet autobusových spojů a zlepšit návaznost jednotlivých spojů na krajské hranici. Členské obce rovněž koordinují svá jednání s firmami zabývajícími se svozem

komunálního odpadu, společně vyjednávají o dodávkách energií a vedou i další jednání.

Území Mikroregionu Pernštejn se rozkládá na území dvou krajů, Jihomoravského (obce Černvír, Doubravník, Drahonín, Nedvědice, Olší, Pernštejnské Jestřabí) a kraje Vysočina (Býšovec, Sejřek, Skorotice, Ujčov). Přesné vymezení území mikroregionu je znázorněno na obrázku č. 2.

Obr. 2 Územní vymezení Mikroregionu Pernštejn

Zdroj: Mikroregion Pernštejn, 2016.

Katastrální výměry jednotlivých obcí Mikroregionu Pernštejn zachycuje tabulka č. 1. Jak z ní vyplývá, největšími obcemi z pohledu rozlohy jsou Ujčov a Doubravník. Nejmenší katastrální výměru má obec Černvír.

Tab. 1 Výměry katastrů obcí Mikroregionu Pernštejn

Obec	Výměra katastru [ha]	%
Býšovec	581	7,78
Černvír	138	1,85
Doubravník	1 147	15,35
Drahonín	669	8,96
Nedvědice	654	8,75
Olší	872	11,67
Pernštejnské Jestřabí	751	10,05
Sejřek	751	10,05
Skorotice	709	9,49
Ujčov	1 199	16,05
Celkem Mikroregion Pernštejn	7 471	100

Zdroj: Regionální informační servis: Obce – ČR, 1. 7. 2015, upraveno autorkou.

Sídlo Mikroregionu Pernštejn se nachází v Úřadu městysu Nedvědice. Nedvědice je přirozeně spádovou obcí území a zároveň největší členskou obcí co do počtu obyvatel. Přehled počtu obyvatel jednotlivých obcí mikroregionu k 1. 1. 2015 podle pohlaví a průměrného věku je uveden v následující tabulce č. 2.

Tab. 2 Struktura obyvatel Mikroregionu Pernštejn k 1. 1. 2015

Obec	Počet obyvatel			Průměrný věk		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Býšovec	161	85	76	46,1	45,1	47,2
Černvír	156	83	73	43,2	41,7	44,9
Doubravník	820	422	398	42,5	42,1	42,9
Drahonín	117	57	60	37,8	38,5	37,2
Nedvědice	1 322	644	678	43,2	42,7	43,7
Olší	314	167	147	39,8	38,2	41,8
Pernštejnské Jestřabí	171	86	85	43,9	42,4	45,4
Sejřek	165	79	86	41,9	42,0	41,8
Skorotice	136	66	70	44,6	40,6	48,3
Ujčov	484	237	247	40,4	40,0	40,8
Celkem Mikroregion Pernštejn	3 846	1 926	1 920	42,34	41,33	43,4

Zdroj: Český statistický úřad: Počet obyvatel v obcích – k 1. 1. 2015, 30. 4. 2015, upraveno autorkou.

Jak je z tabulky č. 2 patrné, obcí s nejnižším počtem obyvatel je obec Drahonín, jejíž obyvatelstvo dosahuje nejnižšího průměrného věku (37,8 let) ze všech obcí mikroregionu. Průměrný věk obyvatele celého mikroregionu je pak 42,34 let.

S výjimkou projektu „Vyšlápněte si k nám“ se mikroregion zaměřuje na realizaci projektů menšího rozsahu s využitím národních dotačních zdrojů. Jako příklad lze uvést opravy drobných sakrálních staveb podpořených dotacemi z Ministerstva pro místní rozvoj v letech 2009 a 2010 nebo nákup ramenového mulčovače na vyžínání krajnic místních komunikací s využitím dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje v roce 2010.

Na území mikroregionu byly od doby jeho vzniku realizovány celkem tři projekty z oblasti cestovního ruchu, které byly finančně podpořeny z Evropských strukturálních a investičních fondů. Tyto projekty jsou předmětem hodnocení této práce, které je uvedeno v následující podkapitole 4.2.

4.2 Hodnocení projektů v oblasti cestovního ruchu

Hodnocení projektů z oblasti cestovního ruchu může být značně obtížné a komplikované. Je to dáno tím, že určitá část projektů z oblasti cestovního ruchu – především projekty tzv. měkké, ale i většina projektů tzv. tvrdých, negenerují žádné příjmy anebo příjmy sice generují, ale pouze okrajově. Jedná se většinou o projekty tzv. veřejně prospěšné, u nichž je poměrně komplikované vyhodnotit efektivitu vynaložených finančních prostředků na jejich realizaci.

Jednou z metod hodnocení efektivnosti vynaložených finančních prostředků u projektů, realizovaných s pomocí dotací z evropských strukturálních fondů je analýza CBA. Analýzu používaly úřady regionálních rad regionálních operačních programů ve fázi posuzování podaných žádostí o dotace. Výstup z hodnocení projektů pomocí CBA analýzy, pak sloužil jako jeden z podkladů pro hodnotící kritéria sloužící při rozhodování o poskytnutí či neposkytnutí dotace na realizaci příslušného projektu. Způsob, jakým klíčem se vyhodnocují či přepočítávají socio-ekonomické dopady projektů na peníze, se však na Úřadu regionální rady ROP Jihovýchod zjistit nepodařilo.

Analýza CBA se používala pouze ve fázi posuzování žádostí o dotace. K vyhodnocení skutečného přínosu projektu po jeho dokončení pak již tato metoda využívána není a nebyla. Pracovníci Úřadu regionální rady ROP Jihovýchod při všech následných kontrolách hodnotili pouze neekonomické ukazatele, tedy počty kilometrů vybudovaných stezek, počty umístěných laviček, počty vybudovaných parkovacích míst apod. Stejným způsobem vypracovávali příjemci dotací po dobu udržitelnosti projektů i monitorovací zprávy. Je nutné v této souvislosti poznamenat, že příjemci dotací z evropských fondů vždy podepisovali smlouvu o poskytnutí dotace, v níž se zavazovali realizovat projekt přesně v rozsahu a způsobem, který byl uveden v žádosti o dotaci. V takto vymezeném rozsahu tedy prošel každý projekt posuzováním CBA analýzou, a pokud ve fázi realizace projektu nedošlo k jeho změnám, pak nemělo smysl po jeho dokončení podrobovat takový projekt CBA analýze znovu.

Při posuzování skutečnosti, jakou vypovídací schopnost mají výstupy CBA analýzy, pokud bychom ji použili k hodnocení projektů po jejich dokončení – speciálně projektů, které mají přispět ke zvýšení návštěvnosti – je nutné si také uvědo-

mit, že konečný přínos takových projektů mohou ovlivňovat a také ovlivňují skutečnosti a děje, které příjemce dotace a tedy nositel projektu nemůže nijak ovlivnit. Uvažování a preference turistů se totiž mění poměrně často, často také nečekaně a mnohdy jako reakce na skutečnosti a jevy, které nikdo z nás nijak neovlivní a většinou je ani nelze předpokládat, a tedy se na ně připravit. Mezi takové jevy bezesporu patří velké přírodní katastrofy, světový terorismus, válečné konflikty, ale také finanční a měnové krize a další. Tedy události, se kterými se v posledních letech setkáváme velmi často. Všechny mají vliv na rozhodování turistů, zda si pořídí dovolenou v zahraničí nebo zda zůstanou v České republice a navštíví některou domácí zajímavou destinaci, anebo zda dokonce nepojedou na dovolenou vůbec.

Další metodou jak vyhodnotit přínos veřejně prospěšných projektů je použití tzv. indikátorů, tedy ukazatelů, pomocí nichž lze porovnat stav před realizací projektu se stavem po jeho dokončení.

V souladu s principy dotační politiky Evropské unie implementovala Evaluační jednotka strukturálních fondů Ministerstva pro místní rozvoj ČR indikátorovou soustavu pro monitoring a evaluaci operačních programů v České republice. V soustavě je nastaveno rozdělení hodnotících indikátorů z několika hledisek, přičemž správně nastavený systém je předpokladem pro efektivní vyhodnocení a porovnání očekávaných výsledků a výsledků skutečně dosažených.

Indikátor (ukazatel) pro účely programování, monitorování a evaluace představuje „*způsob měření daného cíle, mobilizovaných zdrojů, dosaženého efektu, kvality programu (projektu) a kontextových proměnných*“ (Evaluační jednotka strukturálních fondů, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006, str. 5). Indikátory pro zmíněné účely jsou klasifikovány podle Evaluační jednotky strukturálních fondů Ministerstva pro místní rozvoj ČR (2006) takto:

- **indikátory kontextové** – jsou to kvantifikovatelné informace o sociální, ekonomické a ekologické situaci, které mohou odhalit potřeby v určitém čase. Využívají se pro analýzy ex-ante, průběžné i ex-post. Vyjadřují se pomocí makroekonomických indikátorů a porovnáváním pozice České republiky s průměry Evropské unie, čímž dochází ke specifikaci sociálně ekonomického prostředí, ve kterém jsou realizovány jednotlivé programy,
- **indikátory programové** – mají přímý vztah k poskytování pomoci a souvisejícím efektům a jsou to:
 - **zdrojové indikátory** – podávají informaci o alokovaných finančních prostředcích na daný program,
 - **finanční indikátory** – slouží k periodickému monitorování vývoje závazků a plateb určených z fondů pro jednotlivé programy,
 - **indikátory výstupu** – charakterizují činnost a informují o výstupech jednotlivých projektů v rámci operačního programu. Jedná se o kvantifikované informace obvykle vyjádřené ve fyzikálních nebo peněžních jednotkách (např. délka postavených železničních tratí nebo počet finančně podpořených firem),

- **indikátory výsledku** – jsou vázány na přímý a okamžitý přínos daného programu. Informují např. o změnách v chování, změnách výrobních kapacit či vývoji produkce příjemců pomoci. Tyto ukazatele jsou vyjadřovány v peněžních jednotkách (např. snížení dopravních nákladů), častěji však v jednotkách naturálních, resp. fyzikálních (např. snížení jízdní doby, vývoj počtu dopravních nehod),
- **indikátory dopadu** – poskytují informace o přínosech, které se neprojevují okamžitě po realizaci cílů operačního programu, ale až po určitém časovém odstupu,
- **indikátory horizontálních témat** – měří vliv programu na horizontální témata,
- **hlavní indikátory** – hrají rozhodující roli při kontrole plnění předpokládaných cílů prováděné orgány Evropské komise a při sestavování operačních programů, do kterých musí být hlavní ukazatele začleněny.

Při výběru jednotlivých ukazatelů s cílem sestavení komplexního souboru hodnotících indikátorů je nezbytné dodržovat některé zásady. Dle Evaluační jednotky strukturálních fondů Ministerstva pro místní rozvoj ČR (2006, str. 7) ukazatele „měří, jaký je vytýčený cíl, jaké jsou výsledky realizace, kvalita a kontext programu či projektu“ a každý musí splnit určité předpoklady, především pak kritérium objektivity, nezávislosti a věrohodnosti údajů. Dále je třeba posoudit všechny vlastnosti navrhovaného indikátoru, jako např. vypovídací schopnost, relevantnost a adekvátnost jeho využití pro daný program, citlivost, dostupnost příslušných údajů za zkoumaný region a také náklady na jeho zjišťování.

Podle uvedeného zdroje je také podstatným rysem, který by měl každý indikátor splňovat, jeho kvantifikace. Jde o číselné vyjádření informace, kterou poskytuje. Pro kvantifikaci indikátorů kontextu je primárně zapotřebí stanovit prostředí, které tvoří sociálně ekonomický rámec prioritních oblastí, na které bude zaměřen operační program. Pro kvantifikaci ukazatelů výsledku a dopadu je rozhodující vyjádření úrovně zlepšení oproti výchozímu stavu. Toho lze dosáhnout např. pomocí:

- absolutního přírůstku,
- tempa růstu,
- změny relativních indikátorů v procentních bodech,
- dosažením stanoveného cíle z výchozí úrovně v absolutním vyjádření,
- dosažením stanoveného cíle z výchozí úrovně v %.

I přesto, že se jedná o hodnotící kritéria sloužící k evaluaci jednotlivých operačních programů jako celků, lze některé z nich velmi dobře použít i k hodnocení jednotlivých projektů. Z výše uvedené struktury indikátorů lze jmenovitě k hodnocení projektů použít především indikátory výstupu a indikátory výsledku. Tyto budou použity i v následujícím hodnocení.

V další části práce je provedeno hodnocení tří vybraných projektů z oblasti cestovního ruchu, realizovaných na území Mikroregionu Pernštejn. Hodnocení těchto projektů je výsledkem souhrnu informací získaných z dokumentací jednotlivých projektů (Vyšlápněte si k nám! Zajištění komplexní propagační kampaně pro nově vzniklý Mikroregion Pernštejn (2008 – 2010), Po naučných stezkách na hrad Pernštejn (2009 – 2012), Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna (2008 – 2015)), informací a zkušeností pracovnice Turistického informačního centra Mikroregionu Pernštejn, která byla zároveň projektovou manažerkou všech těchto tří projektů, dále informací získaných od obsluhy parkoviště hradu Pernštejna a z vlastních zkušeností autorky práce.

4.2.1 Projekt „Vyšlápněte si k nám! Zajištění komplexní propagační kampaně pro nově vzniklý Mikroregion Pernštejn“

Projekt „Vyšlápněte si k nám! Zajištění komplexní propagační kampaně pro nově vzniklý Mikroregion Pernštejn“ (dále jen „Vyšlápněte si k nám“) získal finanční podporu v regionálním operačním programu ROP NUTS II Jihovýchod v prioritní ose č. 2: Rozvoj udržitelného cestovního ruchu, ve výzvě č. 02 s názvem 2.2 – Služby pro cestovní ruch.

Práce na projektu byly zahájeny v říjnu roku 2008 a ukončeny v květnu 2010. Investorem a nositelem projektu byl dobrovolný svazek obcí Mikroregion Pernštejn. Infokiosky s přístupem k internetu dodala společnost Computer System CZ, s.r.o., dodavatelem většiny zbývajících částí projektu byla společnost PEAX s.r.o.

Celkové výdaje projektu se odvíjely od výsledků výběrových řízení na dodávky jednotlivých částí projektu a jsou součtem nabídek vítězů jednotlivých výběrových řízení. Takto získané výdaje dosáhly částky 4 696 825 Kč a byly současně v plné výši výdaji způsobilými². Dotace z ROP Jihovýchod byla ve výši 92,5 %, tedy 4 344 563 Kč. Zbývajících 7,5 %, tedy 352 262 Kč financoval nositel projektu ze svého rozpočtu.

O poskytnutí dotace v uvedené výši byla mezi mikroregionem a Úřadem regionální rady ROP Jihovýchod podepsána smlouva. V průběhu realizace projektu udělil tento úřad nositeli projektu korekci ve výši 12,77 % z poskytnuté dotace (z částky 4 344 563 Kč). Důvodem bylo nedodržení některých pravidel a zásad v administrativním zajištění projektu. Jednalo se např. o nedostatky v provedených výběrových řízeních a výkazech práce. Na úhradě uvedené korekce ve výši 554 736 Kč se podílely všechny členské obce Mikroregionu Pernštejn formou mimořádného členského příspěvku Mikroregionu Pernštejn, který musel dodavateli prací i přes neproplacenou část dotace uhradit faktury v plné výši. Celková výše dotace se tedy snížila o 554 736 Kč na konečnou částku 3 789 827 Kč, naopak spoluúčast Mikroregionu Pernštejn se o uvedenou částku zvýšila na konečných 906 998 Kč, tedy na

² Způsobilými výdaji se rozumí ty výdaje na realizaci projektu, které odpovídají cílům a zaměření příslušné prioritní osy a oblasti podpory, jsou v souladu s pravidly a podmínkami poskytovatele dotace a jsou nezbytné pro realizaci projektu a dosažení jeho cílů (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012a). Tyto výdaje jsou základem pro výpočet poskytované částky dotace.

19,31 % z celkových výdajů projektu. Zdroje financování projektu jsou shrnuty v tabulce č. 3.

Tab. 3 Zdroje financování projektu „Vyšlápněte si k nám“

		Částka [Kč]	%
Celkové výdaje projektu		4 696 825	100
z toho:	dotace z ROP Jihovýchod	3 789 827	80,69
	spoluúčast Mikroregion Pernštejn	352 262	7,50
	korekce Mikroregion Pernštejn	554 736	11,81

Zdroj: Vyšlápněte si k nám! Zajištění komplexní propagační kampaně pro nově vzniklý Mikroregion Pernštejn, 2008 – 2010, upraveno autorkou.

Mikroregion Pernštejn byl založen v listopadu roku 2007. Jeho vznik se spojován s provedeným dotazníkovým šetřením mezi obyvateli mikroregionu, veřejnou správou a podnikateli, ze kterého vzešla mj. potřeba zlepšení situace v cestovním ruchu daného území. Turistika a cestovní ruch nebyly v regionu nikdy příliš propagovány. Představitelé jednotlivých členských obcí (Nedvědice, Černvír, Doubravník, Drahonín, Olší, Sejřek, Skorotice a Ujčov) se v prvních měsících po založení mikroregionu zabývali otázkou jeho směřování a rozvoje. Stejně jako u zmíněného dotazníkového šetření byla jedním z výstupů těchto jednání snaha využít potenciál cestovního ruchu na území nově vzniklého mikroregionu. Cestovní ruch se do té doby soustředil výhradně do lokality hradu Pernštejna, kdy návštěvníci přijíždějící na hrad neměli vhodný přístup k informacím o možnostech dalšího vyžití v mikroregionu, pokud si informace sami cíleně nevyhledali.

Mikroregion Pernštejn totiž neměl žádnou ucelenou propagační kampaň, čímž byl velmi znevýhodněn. Na jeho území se přitom nachází desítky kulturních i přírodních památek a zajímavostí. Proto již při jeho založení si starostové jednotlivých zakládajících členských obcí vytkli za jeden z cílů zaměřit se na rozvoj a podporu turistiky a cestovního ruchu v regionu okolo hradu Pernštejna. Součástí projektu „Vyšlápněte si k nám“ bylo i vybudování turistického informačního centra v Nedvědici (viz obrázek č. 4, příloha B), sídlo Mikroregionu Pernštejn, vč. vytvoření jednoho pracovního místa – obsluhy turistického informačního centra. Správní výbor následně rozhodl o přijetí dvou pracovnic, každou na poloviční úvazek, a tyto dvě pracovnice spolu s určenými zástupci jednotlivých členských obcí shromáždily potřebné materiály a následně byly vydány první propagačně informační letáky o zajímavostech na území Mikroregionu Pernštejn a také informující o možných tipech na výlety pro různé věkové a zájmové skupiny turistů.

Vznik projektu na propagaci mikroregionu podpořili i sami obyvatelé, kteří se v dotazníkovém šetření a následných řízených rozhovorech vyjádřili většinou pro posílení informovanosti o svém regionu.

Na základě zvolené metodiky byly pro hodnocení projektu vytvořeny následující indikátory výstupu a výsledku.

Tab. 4 Indikátory výstupu projektu „Vyšlápněte si k nám“

Č.	Indikátor	Měrná jednotka	Původní stav	Stav po realizaci
1.1	Infokiosky s přístupem na internet	počet	0	8
1.2	Infostojany na umístění propagačních letáků	počet	0	18
1.3	Informační tabule u významných míst mikroregionu	počet	0	30
1.4	Propagační letáky	počet druhů	0	4
1.5	Další propagační materiály	počet	0	15
1.6	Webové stránky	počet	0	1
1.7	Logo mikroregionu	počet	0	1
1.8	Turistická informační centra	počet	0	1
1.9	Pracovní místa	počet	0	1
1.10	Účasti na veletrzích cestovního ruchu	počet	0	2
1.11	Navržené turistické trasy pro pěší	počet	0	14
1.12	Navržené cyklotrasy	počet	0	7

Zdroj: Vyšlápněte si k nám! Zajištění komplexní propagační kampaně pro nově vzniklý Mikroregion Pernštejn, 2008 – 2010, upraveno autorkou.

Jak udává indikátor 1.1, díky projektu bylo na území mikroregionu instalováno celkem 8 infokiosků připojených na internet a také byly v každé obci umístěny infostojany pro distribuci informačních letáků mikroregionu či reklam místních podnikatelů.

Informační letáky byly vypracovány pro cílové skupiny: rodiny s dětmi, seniory a ostatní. V těchto letáčích jim jsou nabízeny různé tipy na výlet podle náročnosti trasy. Zvlášť byl vytvořen leták také pro cykloturisty. Všechny letáky byly vydány kromě českého jazyka (22 000 ks), také v angličtině (6 500 ks), němčině (6 500 ks) a ruštině (2 200 ks). Dohromady bylo vytištěno 37 200 ks letáků v celkové ceně 115 801 Kč.

Podle indikátoru 1.5 bylo kromě letáků vydáno ještě dalších 15 propagačních materiálů. Jednalo se o 8 druhů pohlednic, magnetky, samolepky, propisky, klíčenky, papírové tašky, poznámkové bloky a flash disky s prezentací mikroregionu.

Prezentaci mikroregionu bylo nezbytné zajistit i na internetu, proto byly jedním z výstupů projektu také nové webové stránky. Na nich lze nalézt informace o všech členských obcích vč. všech kulturních a přírodních zajímavostí nacházejících se na území mikroregionu. Obsluha informačního centra zde také uveřejňuje pozvánky a upoutávky na různé akce pořádané v mikroregionu.

Významným výstupem projektu bylo také jednotné logo Mikroregionu Pernštejn vč. tzv. logomanuálu, tedy návodu na použití loga v černobílé nebo barevné

variantě, různého tvarového provedení a jeho umístění na nejrůznějších předmětech.

V rámci projektu bylo dále zřízeno a vybaveno turistické informační centrum (indikátor 1.8), pro které bylo připraveno místo v prostorách radnice městyse Nedvědice, spádové obci mikroregionu. Spolu s nutností zajistit chod informačního centra a další potřeby mikroregionu tak bylo vytvořeno 1 pracovní místo (indikátor 1.9).

Pro zvýšení povědomí o Mikroregionu Pernštejn u široké veřejnosti je mikroregion každoročně prezentován pracovníci informačního centra na dvou veletržích cestovního ruchu – Regiontour v Brně a Slovakiatour v Bratislavě.

Indikátory 1.11 a 1.12 podávají informace o celkovém počtu tras, které byly v rámci vydaných letáků navrženy jako možné alternativy pro pěší nebo cykloturisty.

Dále byly pro projekt vytvořeny indikátory výsledku.

Tab. 5 Indikátory výsledku projektu „Vyšlápněte si k nám“

Č.	Indikátor	Měrná jednotka	Původní stav	Stav po realizaci	Změna
1.13	Zlepšení spolupráce obcí v mikroregionu	počet spolupracujících obcí	0	8	zvýšení o 8
1.14	Zvýšení propagace mikroregionu	počet druhů propagace	0	19	zvýšení o 19
1.15	Rozšíření služeb pro návštěvníky mikroregionu	počet služeb	0	7	zvýšení o 7
1.16	Přímé propojení s dřívějšími aktivitami	počet dřívějších aktivit, na něž má tento projekt přímou vazbu	0	1	zvýšení o 1

Zdroj: Vyšlápněte si k nám! Zajištění komplexní propagační kampaně pro nově vzniklý Mikroregion Pernštejn, 2008 – 2010, upraveno autorkou.

Smyslem indikátoru 1.13 je poukázat na zahájení hlubší spolupráce obcí mikroregionu, a to v oblasti jeho propagace jako zajímavé turistické oblasti.

Realizací projektu došlo k výraznému zlepšení v propagaci mikroregionu. V podstatě lze říci, že projektem byla propagace mikroregionu zahájena. Do druhů propagace byly zahrnuty infokiosky s přístupem na internet, letáky, webové stránky, veletrhy a další propagační materiály (viz indikátor 1.5).

Zřízení turistického informačního centra umožnilo nabízet zájemcům služby, které do té doby nebyly k dispozici vůbec. Jedná se o poskytování informací, prodej

turistických a upomínkových předmětů, rozdávání informačním letáků, kopírování, tisk, laminování a rozvoz plakátů a letáků do obcí mikroregionu.

Indikátor 1.16 poukazuje na skutečnost, že projekt „Vyšlápněte si k nám“ vznikl v úzké návaznosti na Strategii rozvoje Mikroregionu Pernštejn jako výsledek dalšího prohloubení spolupráce členských obcí.

Doba návratnosti investice

Projekt „Vyšlápněte si k nám“ je jedním z projektů, který negeneruje žádné příjmy, a tedy hodnotit efektivitu investovaných finančních prostředků je možné pouze ve slovní, nikoli číselné formě. Nelze tedy nijak objektivně matematicky vyjádřit dobu návratnosti investice.

Vedle výše uvedeného lze rovněž vyhodnotit, zda se realizací projektu podařilo dosáhnout cílů a efektů, které si nositel projektu při jeho tvorbě vytkl a stanovil. Obecně lze říci, že je vždy prioritním zájmem investora dodržet vytčené a stanovené cíle projektu, neboť v opačném případě by se vystavoval reálnému riziku vracení části poskytnuté dotace. Nejinak tomu bylo i u tohoto projektu, kde všechny dané cíle byly dodrženy.

Shrnutí projektu

Projekt „Vyšlápněte si k nám“ vznikl v době krátce po založení dobrovolného svazku obcí Mikroregion Pernštejn. Jeho cílem bylo:

1. Zlepšit podmínky pro rozvoj turistiky a cestovního ruchu na území nově vzniklého mikroregionu. Tento cíl byl naplněn především vybudováním turistického informačního centra v sídle Mikroregionu Pernštejn.
2. Vytvořit platformu pro navázání spolupráce, komunikace a výměny zkušeností v regionu spádové obce Nedvědice. Tento cíl byl sice naplněn spíše vlastním založením Mikroregionu Pernštejn, ale intenzita společných jednání se zvýšila až díky realizaci projektu „Vyšlápněte si k nám“ a několika následně realizovaných projektů malého rozsahu.
3. Vytvořit podmínky a zahájit konkrétní kroky k systematické propagaci Mikroregionu Pernštejn jako zajímavé turistické oblasti. Tento cíl byl naplněn hned v několika rovinách. Především vybudováním zmíněného turistického informačního centra, dále vytvořením webových stránek, vydáním základní sady turistických letáků a propagačních materiálů, prezentací regionu na veletrzích cestovního ruchu v Brně a Bratislavě. Propagační materiály a letáky jsou dnes k dispozici v prostorách radnic všech členských obcí Mikroregionu Pernštejn, v obou nejbližších informačních centrech, tedy v Bystřici nad Pernštejnem a v Tišnově a na dalších místech.
4. Vytvořením zázemí Mikroregionu Pernštejn v prostorách nově vybudovaného turistického informačního centra se pokusit osobním kontaktem s turisty průběžně získávat poznatky o chybějících či nedostatečně fungujících službách pro turisty.

Zpětnou vazbu od návštěvníků regionu se daří získávat nejen v prostorách turistického informačního centra, ale od roku 2015 také na novém parkovišti pod hradem Pernštejnem, na zmíněných veletržních akcích a v neposlední řadě z telefonátů a korespondence s turisty. Díky takto získaným informacím má nositel projektu mnoho poznatků o potřebách turistů. Právě díky takto získaným informacím, bylo překročeno k rozšíření sítě naučných stezek, byly vydány některé nové turistické tiskoviny a pořízeny nové turistické propagační předměty do nabídky turistického informačního centra.

4.2.2 Projekt „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“

Projekt „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“ byl realizován v rámci regionálního operačního programu ROP NUTS II Jihovýchod v prioritní ose 2: Rozvoj udržitelného cestovního ruchu, ve výzvě č. 06 s názvem 2.1 – Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch.

Práce na přípravě projektu byly zahájeny v lednu roku 2009 a trasy naučných stezek byly turistům a obyvatelům Mikroregionu Pernštejn zpřístupněny již v květnu 2012. Realizace projektu vč. administrativní části byla ukončena v prosinci téhož roku. Investorem projektu byl městys Nedvědice. Dodavatelem stavebních a všech ostatních prací byla společnost SPH stavby s.r.o. z Bystřice nad Pernštejnem, která v rámci výběrového řízení předložila nejvýhodnější nabídku.

Celkové výdaje na realizaci tohoto projektu byly 11 582 513 Kč. Způsobilé výdaje projektu přitom činily 10 376 186 Kč. Nárok na dotaci z ROP Jihovýchod byl ve výši 92,5 % způsobilých výdajů, tedy 9 597 972 Kč. Městys Nedvědice uhradil zbylou část způsobilých výdajů a výdaje nezpůsobilé, tedy celkem 1 984 541 Kč. Výdaje projektu podle zdroje financování jsou shrnuty v tabulce č. 6.

Tab. 6 Zdroje financování projektu „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“

			Částka [Kč]	%
Celkové výdaje projektu			11 582 513	100
z toho:	způsobilé výdaje:	dotace ROP Jihovýchod	9 597 972	82,87
		spoluúčast městys Nedvědice	778 214	6,72
	nezpůsobilé výdaje městys Nedvědice		1 206 327	10,41

Zdroj: Po naučných stezkách na hrad Pernštejn, 2009 – 2012, upraveno autorkou.

Naučná stezka je zaměřena na tematiku hradu Pernštejna, s důrazem na historické a přírodní zajímavosti v jeho okolí. Na území mikroregionu ani jeho nejbližším okolí se žádná turistická atraktivita podobného charakteru nenachází. Nejbližší naučné stezky se nachází v Lomnici u Tišnova, kde je vybudována naučná stezka Járy Cimrmana, a druhá v Bystřici nad Pernštejnem – Svratecká vodohospodářská naučná stezka.

Mikroregion Pernštejn až dosud neměl na svém území žádné vlastní značené stezky ani trasy, které by turisty, návštěvníky a místní obyvatele seznamovaly s přírodními, stavebními a historickými zajímavostmi. Výjimkou byly pouze letáky, vytvořené v rámci projektu „Vyšlápněte si k nám“. Ty však nabízely turistům spíše tipy na výlety.

Městys Nedvědice s podporou Správy hradu Pernštejna a ve spolupráci s ní za jeden z hlavních důvodů pro realizaci projektu považoval to, že větší nabídka vyžití na území mikroregionu přispěje k delšímu setrvání turistů v oblasti a tím posílí výtěžnost cestovního ruchu, např. zvýšením poptávky po ubytovacích a restauračních službách. Možnost provázání tak významné historické památky jako je hrad Pernštejn a dalších historických a přírodních zajímavostí tak představovala velký potenciál pro zlepšení situace v cestovním ruchu nejen Mikroregionu Pernštejn, ale v širším měřítku i regionů Tišnovska a Bystřicka.

Jeden z dalších podnětů vedoucí k realizaci tohoto projektu byl také nevyhovující stav hlavní přístupové cesty k hradu pro pěší ze směru od Nedvědice. Tato cesta vedla mimo jiné nepřehledným úsekem frekventované silnice, úzkým úsekem mezi říčkou Nedvědičkou na straně jedné a skalním útvarem na straně druhé, kde nebylo možné vybudování chodníku. Do nebezpečné situace se zde dostávali nejen turisté, kteří přijeli do Nedvědice vlakem, autobusem nebo šli na hrad vycházkou z Nedvědice, ale i místní obyvatelé, kteří tudy denně chodili do školy, do zaměstnání, za službami či na dopravní spoj. Projekt tuto situaci vyřešil vybudováním dvou dřevěných lávek přes říčku Nedvědičku a nového chodníku mezi nimi na protilehlém svahu. Došlo tak k odklonění chodců, příp. cyklistů, z nebezpečného úseku komunikace.

V rámci projektu byla také na trase Velkého okruhu vybudována kamenná studánka pro pramen pitné vody zvaná „Korejtko“ (viz obrázek č. 5, příloha C). Dříve na místě této studánky ústil pramen přiváděný gumovou hadicí pouze do plastové lahve. I přes tento provizorní stav studánky byla přiváděná voda pro svou kvalitu vždy vyhledávána stejně jako dnes.

Naučná stezka se skládá ze tří na sebe navazujících okruhů: Velký okruh, Malý okruh a Lesopark. Část Lesopark je vedena po některých z historických cest hradního lesoparku, které byly již zaniklé a neprůchozí. Stezka v celkové délce 3,81 km je svojí délkou vhodná pro běžného pěšího turistu i pro rodiny s dětmi. Při absolvování všech okruhů projdou turisté celkem 19 zastaveními s informačními tabulemi (ukázka viz obrázek č. 6, příloha C), kde si mohou přečíst informace o zajímavostech daného místa a na mapce zkontrolovat svoji polohu.

Tabulka č. 7 udává indikátory výstupu pro tento projekt.

Tab. 7 Indikátory výstupu projektu „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“

Č.	Indikátor	Měrná jednotka	Původní stav	Stav po realizaci
2.1	Délka značených naučných stezek	metry	0	3 810
2.2	Chodníky v nebezpečném silničním úseku z Nedvědice na hrad Pernštejn	počet	0	1
2.3	Informační tabule	počet	0	19
2.4	Rozcestníky a orientační směrovky	počet	0	22
2.5	Posezení velká	počet míst (1 místo = stůl + 2 lavice)	0	13
2.6	Posezení dětská	počet míst (1 místo = stůl + 2 lavice)	0	3
2.7	Lavičky	počet	0	13
2.8	Stanoviště se stojany na kola	počet	0	5
2.9	Odpadkové koše	počet	0	16
2.10	Informační brožura	počet	0	1
2.11	Lávky pro pěší přes Nedvědičku	počet	0	3
2.12	Délka opravených místních komunikací	metry	0	100
2.13	Vybudované studánky	počet	0	1
2.14	Veřejné připojení k internetu v areálu hradu	počet	0	1

Zdroj: Po naučných stezkách na hrad Pernštejn, 2009 – 2012, upraveno autorkou.

Indikátory 2.1 až 2.14 mapují výstupy projektu. Indikátor 2.2 představuje vyřešení situace pro pěší v uvedeném nebezpečném úseku přístupové cesty na hrad Pernštejn z Nedvědice. Realizací tohoto opatření bylo dosaženo zvýšení bezpečnosti taktéž pro obyvatele okrajové části Nedvědice a místní části Pernštejn, pro které byla tato cesta jedinou možností přístupu do Nedvědice.

Indikátor 2.10 hodnotí vydání informační brožury. Ta poskytuje základní informace o naučných stezkách vč. mapky všech okruhů. Brožura je poskytována turistům zdarma a je k dispozici v Turistickém informačním centru Mikroregionu Pernštejn v Nedvědici, na recepcích místních ubytovacích zařízení, na pokladně hradu Pernštejna a dalších místech. Brožura vyšla v českém jazyce v počtu 8 000 ks výtisků a v anglickém jazyce v 1 000 ks výtisků.

V rámci projektu muselo být opraveno také asi 100 metrů místní komunikace (indikátor 2.12). Jedná se o zadní přístupovou cestu na hrad Pernštejn, tzv. Pivo-

varskou cestu, po které je vedena část naučných stezek. Povrch uvedené komunikace v původním stavu již nebyl vyhovující.

Indikátor 2.14 uvádí zlepšení v oblasti poskytování bezplatného připojení k internetu pomocí wifi. Taková služba nebyla dosud návštěvníkům v areálu hradu Pernštejna k dispozici.

V další tabulce jsou stanoveny indikátory výsledku.

Tab. 8 Indikátory výsledku projektu „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“

Č.	Indikátor	Měrná jednotka	Původní stav	Stav po realizaci	Změna
2.15	Rozšíření nabídky turistických tras pro pěší	počet tras	14	17	zvýšení o 3
2.16	Přímé propojení s dřívějšími aktivitami, projekty	počet dřívějších aktivit či projektů, na něž má tento projekt přímou vazbu	0	1	zvýšení o 1

Zdroj: Po naučných stezkách na hrad Pernštejn, 2009 – 2012, upraveno autorkou.

Indikátor 2.15 vyjadřuje změnu v nabídce navrhovaných pěších tras pro návštěvníky mikroregionu, na nichž se mohou seznámit s historií a zajímavostmi území. Projektem „Vyšlápněte si k nám“ bylo turistům nabídnuto celkem 14 různých variant k vycházkám. Projekt „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“ rozšiřuje tuto nabídku o další 3 možnosti tras pro pěší.

Projekt „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“ úzce navazuje na projekt „Vyšlápněte si k nám“, viz indikátor 2.16. Návaznost se týká spolupráce s turistickým informačním centrem, kde jsou poskytovány informace o naučných stezkách vč. distribuce informační brožury, dále také prezentace naučných stezek na webových stránkách vytvořených v rámci projektu „Vyšlápněte si k nám“.

Doba návratnosti investice

Hodnocení efektivity tohoto projektu, stejně jako projektu „Vyšlápněte si k nám“, nelze z důvodu jeho charakteru provést. Patří do skupiny projektů, které negenerují žádné příjmy.

Shrnutí projektu

Projekt „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“ je jedním z několika projektů, jejichž cílem bylo podpořit rozvoj turistiky a cestovního ruchu nejen v bezprostředním okolí národní kulturní památky hradu Pernštejna, ale také na území celého mikroregionu. Projekt si kladl několik cílů:

1. Vytvořit v okolí hradu Pernštejn síť cest a lesních pěšin, které budou sloužit k odpočinkovým i poznávacím procházkám. Jak vyplývá z tabulky indikátorů

výstupu, bylo plánováno a také bylo skutečně vyznačeno a zčásti dokonce zrekonstruováno 3 810 metrů cest.

2. Nabídnout na trasách naučné stezky zajímavé přírodní scenérie a formou informačních tabulí informace o historii daného místa. Autoři projektu naplánovali umístit na trasách naučné stezky celkem 19 informačních tabulí, což se podařilo.
3. Vytvořit a nabídnout návštěvníkům naučných stezek místa pro odpočinek formou umístění posezení nebo laviček a vytvořit celkem 13 stanovišť na zajímavých místech s možností zastavení se a odpočinutí si. Všech v projektu plánovaných 16 posezení, 13 laviček, 5 stojanů na kola a 16 odpadkových košů, tedy veškerý naplánovaný mobiliář byl na trasách umístěn.
4. Postavit na historickém místě provizorního vyústění pitného pramene Korejtko kamennou studánku, která zkulturní dané místo.
5. Na přístupové trase od Nedvědice poskytnout pěším turistům a návštěvníkům možnost vyhnout se nebezpečnému úseku silnice III/38710 v délce asi 500 metrů, kudy všichni pěší museli před realizací projektu projít. Součástí projektu bylo vybudování chodníku podél frekventované silnice III. třídy, dvou dřevěných lávek přes říčku Nedvědičku a dalšího úseku chodníku mezi lávkami. Tím mají turisté možnost bezpečné chůze mimo silnici v úseku od informační tabule č. 2 po zástavbu v místní části Pernštejn. Také tato část projektu byla bezezbytku splněna.
6. Opravit zcela rozbitý úsek místní komunikace, která je jednou ze dvou možných přístupových cest na hrad Pernštejn nejen pro pěší, ale také pro cyklisty. Uvedený úsek místní komunikace, označované jako tzv. Pivovarská cesta, byl opraven a opatřen novým živičným povrchem.
7. Trojím přemostěním Nedvědičky vytvořit dosud neexistující možnosti vycházkových okruhů. Také tento cíl projektu byl naplněn a díky lávkám přes Nedvědičku mohou turisté volit a kombinovat různé varianty a délky vycházek způsobem, který před realizací projektu, díky nemožnosti překročit tok Nedvědičky, nebyl možný.
8. Jedním z cílů projektu bylo také opravit a zpřístupnit malou část (500 metrů) původních cest v hradním lesoparku, tím vytvořit alternativní přístupovou trasu na hrad Pernštejn a současně ukázat návštěvníkům, jak to dříve v lesoparku vypadalo. Tento cíl projektu byl také bezezbytku splněn.
9. Vydat jednoduchou brožurku o naučných stezkách s mapkou stezek. Podle pracovnice Turistického informačního centra Mikroregionu Pernštejn je o ni mezi návštěvníky značný zájem, pro letní turistickou sezonu 2016 zbývá z původního nákladu již jen několik set kusů, a proto městy Nedvědice připravuje její 2. vydání. To bude rozšířeno o další 2 etapy naučných stezek, které byly vybudovány v letech následujících nad rámec projektu „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“. Důvodem byl velmi kladný ohlas místních obyva-

tel i návštěvníků na realizovaný projekt. Bezprostředním impulzem k realizaci II. a III. etapy byl požadavek několika členských obcí Mikroregionu Pernštejn.

Dopady realizace tohoto projektu je nutno chápat v širším kontextu. V prvé řadě se podařilo naplnit hlavní cíl projektu, tedy zatraktivnit dané území z pohledu cestovního ruchu.

Podstatným přínosem projektu bylo také zrekonstruování některých významných míst území, např. cesty hradního lesoparku, cesta dubové aleje, výstavba studánky Korejtko, vyhlídky na vilu Mittrowských a na barokní osu v bývalém hradním parku. Zakomponování těchto a mnohých dalších míst do tras naučných stezek mělo za cíl přivést na tato místa turisty, návštěvníky i místní obyvatele a tím upozornit na jejich existenci.

Další přínos můžeme spatřovat ve významu naučných stezek pro místní obyvatele. Vybudováním tras naučné stezky došlo k rozšíření možností pro trávení volného času v místech, která dříve nebyla průchozí nebo nebyla přístupná z důvodu chybějících lávek přes Nedvědičku. Stezky jsou využívány obyvateli Nedvědice i okolních obcí pro aktivity spojené s odpočinkem a trávením volného času.

V širších souvislostech je projekt „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“ nutné chápat jako další z mnoha aktivit, realizovaných dobrovolným svazkem obcí Mikroregion Pernštejn, resp. jeho jednotlivými členskými obcemi, s cílem podpořit rozvoj turistiky a cestovního ruchu na celém jeho území.

4.2.3 Projekt „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“

Městys Nedvědice realizoval v rámci regionálního operačního programu ROP NUTS II Jihovýchod projekt „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“. Projekt uspěl se žádostí o dotaci ve výzvě č. 28: 2.1 – Rozvoj infrastruktury a zázemí pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu, která byla vyhlášena v rámci prioritní osy č. 2: Rozvoj udržitelného cestovního ruchu dne 20. 2. 2012.

Práce na přípravě projektu byly zahájeny 18. 2. 2008, tedy dlouho před vyhlášením výše uvedené výzvy. Městys sice podstoupil značné riziko, že vhodná výzva nebude vůbec otevřena, ale vzhledem k náročnosti přípravných projekčních prací nebylo možné čekat s přípravou projektu až do okamžiku, kdy bylo jasné, že výzva byla vyhlášena. Realizace projektu byla zahájena výběrovými řízeními na dodavatele stavebních prací a na zajištění stavebního dozoru celé stavby. Po akceptaci výsledků obou výběrových řízení ze strany Úřadu regionální rady ROP Jihovýchod byla s tímto úřadem, jako poskytovatelem dotace, podepsána smlouva o poskytnutí dotace. Stavební práce byly zahájeny v dubnu 2014 a ukončeny v lednu 2015. Administrativně byl celý projekt uzavřen v květnu 2015, již za plného provozu parkoviště.

U projektu parkoviště jsou veškeré finanční částky uváděny bez DPH, vč. ročních provozních příjmů a výdajů uvedených v tabulkách č. 13 a 14. Je to z toho důvodu, že u městyse Nedvědice se jedná o projekt zařazený do hospodářské činnosti. Všechny fakturované částky jak v příjmech, tak ve výdajích jsou proto zdanitelným plněním z pohledu DPH, tedy městys Nedvědice u příjmových položek finanč-

nímu úřadu DPH odvádí a u výdajových položek si uplatňuje vrácení DPH. Částku DPH z celkových výdajů projektu si tedy městys u finančního úřadu taktéž uplatnil, a proto se nejedná o jeho výdaj.

Celkové výdaje projektu tedy dosáhly 22 333 675 Kč. Z toho způsobilé výdaje činily 17 148 291 Kč. Obdržená dotace z ROP Jihovýchod pak byla 85 % ze způsobilých výdajů, tj. 14 576 047 Kč. Přehled zdrojů financování projektu je uveden v tabulce č. 9.

Tab. 9 Zdroje financování projektu „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“

			Částka bez DPH [Kč]	%
Celkové výdaje projektu			22 333 675	100
z toho:	způsobilé výdaje:	dotace ROP Jihovýchod	14 576 047	65,26
		spoluúčast městys Nedvědice	2 572 244	11,52
	nezpůsobilé výdaje městys Nedvědice		5 185 384	23,22

Zdroj: Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna, 2008 – 2015, upraveno autorkou.

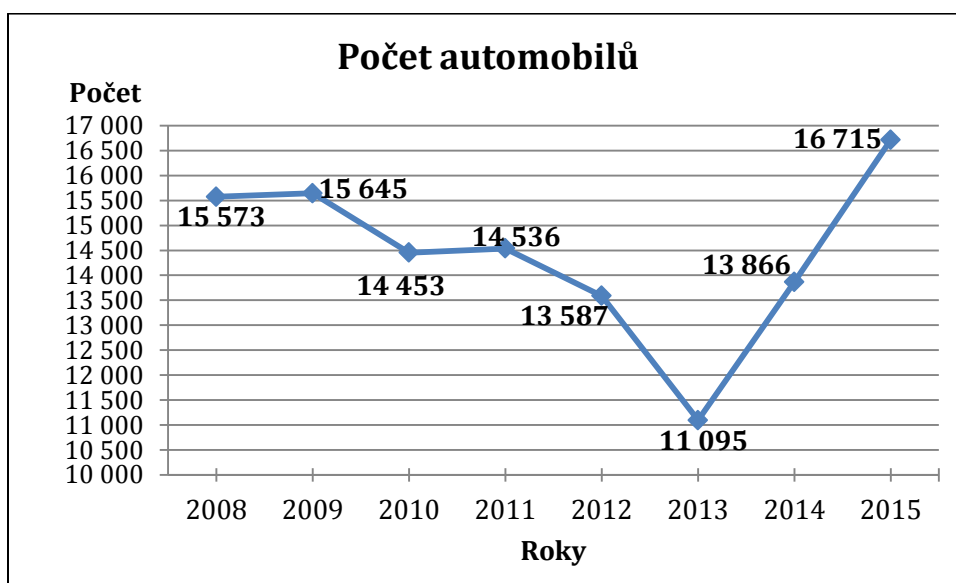
Záměrem projektu bylo vyřešit dlouhodobě neuspokojivou situaci s parkováním motorových vozidel u hradu Pernštejna vybudováním nového centrálního parkoviště (viz obrázek č. 8, příloha D) vč. všech odpovídajících služeb a dále upravení příjezdového prostoru k historickému mostu.

Jako původní parkoviště sloužil do konce letní turistické sezóny 2014 prostor kolem příjezdové cesty na 1. nádvoří za zmiňovaným historickým mostem (viz obrázek č. 9, příloha D). Nejednalo se však o parkoviště jako takové, neboť příjezdová cesta k 1. nádvoří je lemována památkově chráněnými stromy, mezi nimiž návštěvníci hradu chaoticky parkovali svá motorová vozidla. Povrch cesty, ani stání mezi stromy, nebyly nijak zpevněny. Parkováním v uvedeném prostoru trpěly nejen kořeny historických stromů, ale i historický kamenný most. Navíc zde docházelo ke krádežím z důvodu obtížného hlídání nepřehledného terénu parkoviště.

Kapacitně nebyl původní prostor pro parkování vyhovující, proto mnoho návštěvníků parkovalo automobily na hlavní silnici vedoucí kolem hradu, na okolních lesních cestách a v samotné Nedvědici na veřejných prostranstvích nesloužících k parkování. To vedlo k dopravním komplikacím při příjezdu k hradu, vzniku nebezpečných situací pro chodce, střetu vozidel, znečišťování bezprostředního okolí hradu a devastaci veřejné zeleně v Nedvědici.

Na původním parkovišti nebyla vyhrazena parkovací místa pro imobilní osoby, nebyly návštěvníkům k dispozici veřejné toalety nebo služby pro cykloturisty. To i přes to, že lokalitou prochází dálkové cyklotrasy EuroVelo 4 a Pražská stezka a dále cyklotrasy 4025 a 5086.

Vývoj počtu parkujících osobních automobilů na parkovišti v jednotlivých letech v období 2008 až 2015 je zobrazen na obrázku č. 3.

Obr. 3 Počet parkujících automobilů na parkovišti hradu Pernštejn v období 2008 až 2015

Zdroj: Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna, 2008 – 2015, upraveno autorkou.

Propad počtu parkujících automobilů v roce 2013 byl způsoben několikerým uzavřením hradu a pronájem jeho prostor filmovým producentům. Parkoviště po tuto dobu nebylo v provozu. Výkyvy počtu vozidel v ostatních letech mohou být způsobeny vývojem počasí, změnou v preferencích turistů apod. V roce 2015 však došlo k výraznému nárůstu počtu parkujících automobilů. Může to být způsobeno zvýšením počtu parkovacích míst pro osobní automobily na novém parkovišti, zvýšením návštěvnosti hradu Pernštejna, příp. tras naučných stezek nebo také výběrem poplatků za parkování prostřednictvím automatů.

Na zlepšení celkové situace v okolí hradu Pernštejna se zaměřil právě tento projekt. Jeho cíle ve výstavbě centrálního parkoviště byly následující:

- koncentrovat parkující automobily na jedno místo a tím omezit kolizní dopravní situace kolem hradu, zlepšeným dohledem minimalizovat možnost vykrádání vozidel,
- zvýšit počet parkovacích míst,
- zlepšit nabídku doprovodných služeb pro turisty,
- zlepšit informační služby pro návštěvníky hradu,
- zlepšit využití výstupů dříve realizovaných projektů.

Cíli v oblasti úpravy stávajícího příjezdu k hradu u historického mostu bylo:

- instalovat elektronicky ovládanou závoru u historického mostu a zajistit tak kontrolované parkování pro invalidní osoby na původním parkovišti a zároveň zamezit vjezdu neautorizovaným osobám a tím snížit poškozování historického mostu i chráněných stromů,

- instalovat v prostoru před historickým mostem systém svodidel a dopravního značení umožňující bezpečný výstup osob z autobusů.

Pro tento projekt bylo vytvořeno následujících 11 indikátorů výstupu a 6 indikátorů výsledku.

Tab. 10 Indikátory výstupu projektu „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“

Č.	Indikátor	Měrná jednotka	Původní stav	Stav po realizaci
3.1	Parkovací místa – osobní automobily	počet	60	91
3.2	Parkovací místa – autobusy	počet	2	6
3.3	Veřejné toalety (ženy, muži, invalidé)	počet zařízení	0	1
3.4	Prostory pro úschovu kol	počet	0	1
3.5	Prostory pro úschovu zavazadel	počet	0	1
3.6	Webové terminály	počet	0	1
3.7	Parkovací místa vyhrazená pro imobilní osoby	počet	0	21
3.8	Pracovní místa	počet	2	3
3.9	Posezení	počet míst (1 místo = stůl + 2 lavice)	0	3

Zdroj: Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna, 2008 – 2015, upraveno autorkou.

Jak je vidět z indikátorů 3.1 a 3.2, počet parkovacích míst pro osobní automobily se zvýšil o 31 (50 %) a pro autobusy o 4 místa. Cíl „zvýšit počet parkovacích míst“ byl tak naplněn. Součástí projektu byla stavba budovy, ve které jsou umístěny místnosti pro obsluhu parkoviště vč. prodeje upomínkových předmětů, veřejné toalety, prostor vyhrazený pro úschovu kol a zavazadel a místnost pro technické zázemí parkoviště.

Po vybudování nového parkoviště vzniklo 21 nových míst vyhrazených pro imobilní osoby. Z toho celkem 15 vyhrazených míst se nachází na původním parkovišti, na které je určeným osobám umožněn vjezd zapůjčením zálohované karty pro zvednutí závory. Kartu vydává obsluha parkoviště.

Počet pracovníků se zvýšil o jednoho, který zabezpečuje úklid a údržbu parkoviště a okolních ploch. Tyto práce s výjimkou úklidu odpadků se na původním parkovišti neprováděly.

Tab. 11 Dodatečné indikátory výstupu projektu „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“

Č.	Dodatečný indikátor	Měrná jednotka	Původní stav	Stav po realizaci
3.10	Stánky s občerstvením	počet	0	1
3.11	Prodej upomínkových předmětů	počet míst	0	1

Zdroj: Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna, 2008 – 2015, sdělení manažerky projektu, upraveno autorkou.

Po prvním roce provozu parkoviště bylo s Úřadem regionální rady ROP Jihovýchod vyjednáno rozšíření projektu o stánek s občerstvením a prodej drobných upomínkových předmětů od roku 2016. Přestože tyto dvě aktivity nebyly původně z důvodu nesouhlasu Úřadu regionální rady ROP Jihovýchod součástí projektu a byly realizovány o rok později, lze obě aktivity považovat za dodatečné indikátory výstupu.

Dodatkové náklady na realizaci těchto indikátorů byly pro majitele parkoviště nulové, prodej upomínkových a turistických předmětů zajišťuje obsluha parkoviště, prodej občerstvení byl svěřen soukromé osobě, vybrané z výběrového řízení.

Další tabulka č. 12 obsahuje indikátory výsledku.

Tab. 12 Indikátory výsledku projektu „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“

Č.	Indikátor	Měrná jednotka	Původní stav	Stav po realizaci	Změna
3.12	Poskytované služby na parkovišti	počet	1	6	zvýšení o 5
3.13	Bezpečnost silničního provozu v okolí hradu	počet dopravních nehod šetřených policií ČR/rok	2,8 nehody za rok (údaje za roky 2007 až 2012)	0 (údaj za rok 2015)	snížení o 100 %
3.14	Přímé propojení s dříve realizovanými projekty	počet dříve realizovaných projektů, na něž má tento projekt přímou vazbu	0	2	zvýšení o 2
3.15	Černé skládky	počet	1	0	snížení o 100 %
3.16	Nejkratší přístupová cesta pro pěší na 1. nádvoří hradu z parkoviště	metry	150	700	zvýšení o 550 m
3.17	Zefektivnění výběru poplatků za parkování – vyloučení kontaktu obsluhy s finanční hotovostí	% případů, kdy obsluha fyzicky vybírá poplatky	100	0	zlepšení o 100 %

Zdroj: Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna, 2008 – 2015, upraveno autorkou.

Co se týká rozsahu dostupných služeb poskytovaných na parkovišti hradu Pernštejna (indikátor 3.12), zde došlo k výraznému zlepšení (zvýšení o 5). V původním stavu byla zajištěna pouze obsluha parkoviště, která vybírala poplatky za parkování ve výši 100 Kč za autobus, 50 Kč za osobní automobil a 30 Kč za motocykl. Dohled nad zaparkovanými vozidly, a tím snížení možnosti vykrádání vozidel nemohla obsluha zajistit dostatečně z důvodu nepřehledného terénu parkoviště. To se na novém parkovišti změnilo. Obsluha má nyní přehled o všech zaparkovaných vozidlech. Dále jsou na novém parkovišti zdarma nabízeny následující služby: veřejné toalety, úschova kol, úschova zavazadel, webový terminál. Od letní turistické sezó-

ny 2016 jsou tyto služby rozšířeny o další dvě, a to o prodej občerstvení a prodej upomínkových předmětů.

Za jediné negativum nového parkoviště lze považovat zvýšení vzdálenosti zaparkovaného vozidla od 1. nádvoří hradu z průměrných 150 metrů na průměrných 700 metrů (indikátor 3.16). Převážná většina návštěvníků přivítala možnost využití části stezky, která byla obnovena v rámci jednoho z dříve realizovaných projektů, jako nové přístupové cesty k hradu pro pěší. Část návštěvníků, kteří jsou však v drtivé menšině, není ochotna delší přístupovou vzdálenost akceptovat. Situaci řeší parkováním na krajnici silnice třetí třídy vedoucí kolem hradu i přes to, že v tomto prostoru parkování dopravním značením zakázáno. Část motoristů se takto chová i z důvodu neochoty zaplatit parkovné.

I přes tento negativní dopad nového parkoviště nedošlo v roce 2015 k žádné dopravní nehodě šetřené policií ČR, jak uvádí indikátor 3.13.

Indikátor 3.14 ilustruje skutečnost, že nové parkoviště je součástí celkové koncepce rozvoje a podpory cestovního ruchu v regionu. Konkrétně parkoviště navazuje na dva již realizované projekty „Vyšlápněte si k nám“ a „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“. Mohou zde tak parkovat nejen motoristé mířící na hrad, ale i návštěvníci, jejichž cílem je poznání některé z tras zmíněných dvou projektů.

Vzhledem ke své poloze mimo obec a bezprostřední blízkosti silnice vedoucí z Nedvědice směr Dolní Rožínka, byl prostor nového parkoviště po mnoho let využíván k nepovolenému skládkování. Stavbou parkoviště tento negativní jev zmizel.

Indikátor 3.17 popisuje změnu ve výběru poplatků za parkování. Na původním parkovišti peníze za parkovné vybírala přímo obsluha formou papírových lístků. Pro provozovatele tak bylo téměř nemožné odhalit případné krácení tržeb obsluhou parkoviště např. formou nevydávání parkovacích lístků při placení parkovného. Tento efekt byl novým způsobem výběru parkovného prostřednictvím samoobslužných automatů vyloučen, neboť obsluha vůbec nepříjde do styku s finanční hotovostí.

Doba návratnosti investice

Výpočet doby návratnosti investice vychází z dat městyse Nedvědice získaných po prvním roce provozu parkoviště, doplněných o příjmy za pronájem stánku s občerstvením a z prodeje upomínkových předmětů, které v prvním roce provozu neprobíhaly a byly zavedeny od letní turistické sezóny 2016. Uvedený příjem za pronájem stánku s občerstvením (33 058 Kč) byl sjednán s vybraným zájemcem o pronájem, příjem z prodeje upomínkových předmětů byl stanoven kvalifikovaným odhadem projektové manažerky.

Provozní příjmy a výdaje parkoviště podle zkušeností z prvního roku provozu (2015) a s ohledem na provedené úpravy od roku 2016 jsou uvedeny v následujících tabulkách č. 13 a 14.

Tab. 13 Roční provozní příjmy parkoviště

Provozní příjmy	Částka bez DPH [Kč]/rok	%
parkovné	706 248	95,00
pronájem stánku s občerstvením	33 058	4,45
příjem z prodeje upomínkových předmětů	4 132	0,55
Provozní příjmy celkem	743 438	100

Zdroj: Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna, 2008 – 2015, sdělení projektové manažerky, upraveno autorkou.

Tab. 14 Roční provozní výdaje parkoviště

Provozní výdaje	Částka bez DPH [Kč]/rok	%
mzdové náklady vč. odvodů	198 450	67,50
elektrická energie	18 542	6,31
opravy a údržba	21 740	7,40
pojištění majetku	6 090	2,07
odvoz odpadků	13 884	4,72
vyvážení septiku na ČOV	7 671	2,61
strojní zametání parkoviště	11 745	3,99
telefon – hovorné	1 116	0,38
spotřební materiál	13 327	4,53
ostatní	1 436	0,49
Provozní výdaje celkem	294 001	100

Zdroj: Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna, 2008 – 2015, upraveno autorkou.

Po vyčíslení ročních provozních příjmů a výdajů zjistíme zisk z provozu parkoviště následujícím výpočtem:

$$\text{zisk z provozu} = \text{provozní příjmy celkem} - \text{provozní výdaje celkem},$$

$$\text{zisk z provozu} = 743\,438 \text{ Kč} - 294\,001 \text{ Kč} = \mathbf{449\,437 \text{ Kč}}.$$

Částka 449 437 Kč představuje roční zisk, který městys Nedvědice očekává v obdobné výši i v následujících letech provozu parkoviště, za předpokladu stejné návštěvnosti a konstantní výše nákladů.

Dále můžeme stanovit podíl zisku na příjmech a podíl zisku na výdajích, tedy:

$$\text{podíl zisku na příjmech} = (\text{zisk z provozu} / \text{provozní příjmy celkem}) * 100,$$

$$\text{podíl zisku na příjmech} = (449\,437 \text{ Kč} / 743\,438 \text{ Kč}) * 100 = \mathbf{60,45 \%}$$
 a

*podíl zisku na výdajích = (zisk z provozu/provozní výdaje celkem)*100,*

podíl zisku na výdajích = (449 437 Kč/294 001 Kč)*100 = 152,87 %.

Podíl zisku na celkových provozních příjmech činí 60,45 %, tzn., že z každé 100 Kč příjmu je 60,45 Kč zisku. Podíl zisku na výdajích byl vypočten na 152,87 %, tedy každá vložená 100 Kč na straně výdajů generuje 152,87 Kč na straně zisku.

Dalším krokem je výpočet doby návratnosti vynaložených finančních prostředků. Výpočty jsou provedeny dva. Za prvé z celkové částky investice, tedy 22 333 675 Kč, a za druhé je proveden výpočet pouze s využitím té části investice, která byla hrazena z vlastních zdrojů investora, tedy bez zahrnutí poskytnuté dotace.

Pro výpočet doby návratnosti investice je využit vzorec doby splacení investice³ uvedený v literární rešerši:

$$T = \frac{C_I}{CF_Y}$$

kde: T doba splacení investice, tedy doba návratnosti investice,
 C_I náklady na investici, tzn. celková částka investice, příp. částka investovaná městysem,
 CF_Y roční tok čistých peněžních příjmů, tedy zisk z provozu.

1. Výpočet návratnosti z celkové částky investice:

Pokud uvažujeme návratnost celkové částky investice, pak platí:

$$T = \frac{22\,333\,675 \text{ Kč}}{449\,437 \text{ Kč}} = \mathbf{49,69 \text{ let.}}$$

Vypočtená návratnost 49,69 let vychází z výpočtu, který používá celkovou hodnotu investice bez ohledu na původ investovaných finančních prostředků (dotace, resp. vlastní finanční zdroje). Z tohoto pohledu je doba návratnosti značně dlouhá a je evidentní, že bez poskytnuté dotace by byl projekt nerealizovatelný.

³ Pro výpočet doby návratnosti investice je použit vzorec tzv. statické doby návratnosti, tzn. bez využití úrokové sazby a tedy bez zohlednění faktoru času. Je tomu tak především proto, že výpočet je použit k ilustraci délky doby návratnosti investice. Dále z toho důvodu, že u tohoto projektu (veřejně prospěšného) není návratnost investovaných finančních prostředků primárním cílem. V případě použití varianty s diskontováním peněžních toků by vypočtená doba návratnosti investice byla ještě delší.

2. Výpočet návratnosti bez dotace:

Částka, kterou musel uhradit městys ze svého rozpočtu, se skládá jednak z nezpůsobilých výdajů, tj. rozdíl celkové částky investice a způsobilých výdajů, a dále pak z 15 % ze způsobilých výdajů. Částku investovanou městysem lze také jednoduše vyjádřit jako rozdíl celkové částky investice a obdržené dotace, jak uvádí následující vzorec:

$$\text{částka investovaná městysem} = \text{celková částka investice} - \text{dotace},$$

$$\text{částka investovaná městysem} = 22\,333\,675 \text{ Kč} - 14\,576\,047 \text{ Kč} = 7\,757\,628 \text{ Kč}.$$

Částka investovaná městysem Nedvědice na realizaci tohoto projektu je 7 757 628 Kč. Doba návratnosti této investice podle výše uvedeného vzorce pro městys Nedvědice odpovídá:

$$T = \frac{7\,757\,628 \text{ Kč}}{449\,437 \text{ Kč}} = 17,26 \text{ let}.$$

Jak je patrné z výsledků výpočtů, doba návratnosti investované částky pro městys Nedvědice je podstatně kratší (asi o 32 let), než by byla návratnost celkové investované částky.

Shrnutí projektu

Projekt „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“ je jedním z více projektů, jejichž realizací se členská obec Mikroregionu Pernštejn, v tomto případě městys Nedvědice, snaží vytvořit lepší podmínky pro návštěvníky nejen hradu Pernštejna, ale také jeho okolí. Tato snaha je dlouhodobá a jejím výsledkem by měl být stav, kdy se území mikroregionu opět stane vyhledávanou turistickou oblastí s centrem v Nedvědici a bude cílem turistů nejen z blízkého okolí a nedalekého Brna, ale z celé České republiky i ze zahraničí. Všechny již realizované projekty a také projekty připravované jsou koordinovány vzájemně a jsou koordinovány rovněž s aktivitami Správy hradu Pernštejna. Projekty na sebe vzájemně navazují, doplňují se a Nedvědici jako nositeli většiny z nich se tak postupně daří naplňovat celkovou koncepci rozvoje a podpory turistiky a cestovního ruchu v celém mikroregionu.

Stavba nového parkoviště byla městysem Nedvědice jako investorem připravována několik let, asi tři roky pak vedení městyse čekalo na vypsání vhodné dotační výzvy, neboť bez dotace by Nedvědice vzhledem k výši svého rozpočtu nebyla schopna stavbu realizovat. Stavba byla dlouhodobě podporována Národním památkovým ústavem a Správou hradu Pernštejna. Přinesla mnoho pozitivních dopadů a efektů, z nichž nejvýznamnějším je odstranění parkování z provizorního, neoficiálního a především nedůstojného parkovacího prostoru podél přístupové komunikace na 1. hradní nádvoří. Nové parkoviště s nově nabízenými službami oproti dosavadnímu parkování bezpochyby přispěje ke zvýšení prestiže hradu jako národní kulturní památky a ke zvýšení oblíbenosti jednoho z nejzachovalejších a nejkrásnějších moravských hradů mezi turisty.

Nesporně kladným dopadem je rovněž zvýšení bezpečnosti motorizovaných návštěvníků a zvýšení bezpečnosti provozu na silnicích v okolí hradu obecně. Návštěvníci jistě ocení služby, poskytované na novém parkovišti a rovněž skutečnost, že parkoviště je přirozeným východiskem nejen na hrad, ale i do jeho okolí.

Jediným negativním dopadem projektu je zvýšení vzdálenosti od zaparkovaného vozidla do areálu hradu. Je však otázkou, zda tuto skutečnost lze vůbec za negativní dopad považovat. Především proto, že nositel projektu má zájem ukázat turistům nejen vlastní hrad, ale také jeho okolí – naučné stezky, četné vyhlídky a pěknou a zajímavou krajinu v okolí hradu. Záměrem městyse Nedvědice bylo podpořit zdravý životní styl a fyzický pohyb. Necelý jeden kilometr dlouhá cesta z parkoviště na hrad je příjemnou procházkou v lesním terénu, která v dnešní přetech- nizané a uspěchané době může být drobným příspěvkem ke zdraví prospěšným aktivitám každého z návštěvníků.

Stavba má rovněž nesporně kladný vliv na životní prostředí. Jednak existenci veřejných toalet a pravidelným úklidem odpadků, ale především skuteností, že nové parkoviště stojí na místě letité černé skládky odpadů všeho druhu.

Projekt „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“ je jedním z několika projektů, které slouží k podpoře a rozvoji turistiky a cestovního ruchu na území Mikroregionu Pernštejn. Protože projekty jsou vzájemně provázány, lze i u stavby parkoviště vysledovat významné multiplikační efekty. Parkoviště je přirozeným východiskem na trasy naučných stezek, které městys Nedvědice vybudoval v rámci projektu „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“. Nesporná je rovněž návaznost a souvislost s projektem „Vyšlápněte si k nám“, jehož nositelem byl dobrovolný svazek obcí a jehož obsahem bylo mj. vytvoření sítě cyklo a pěších tras v Mikroregionu Pernštejn.

Synergie efektu parkoviště tímto nekončí. V regionu se v následujících letech připravuje další projekt Obnova hradních zahrad a parku. Po jeho dokončení se zvýší atraktivita bezprostředního okolí hradu. Lze tedy předpokládat zvýšení návštěvnosti, a tedy i vyšší počet parkujících vozidel.

Jedním z prvotních cílů realizace popsaných projektů bylo vytvoření podmínek pro to, aby turisté a návštěvníci strávili v mikroregionu více času, než jen dobu nezbytně nutnou k prohlídce hradu Pernštejna, aby poznali i jeho okolí, Nedvědici a okolní obce. To se postupně daří naplňovat, čímž dochází k dalšímu multiplikačnímu efektu – podpoře terciální sféry, tedy sféry služeb (stravování, ubytování, obchod).

Hodnocení efektivity vložených finančních prostředků a přínosů projektů v oblasti turistiky a cestovního ruchu je velice obtížné, často problematické a u projektů, které negenerují příjmy, je v číselné podobě prakticky nemožné. Z tohoto pohledu je projekt „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“ spíše výjimkou, neboť generuje příjmy. Vzhledem k výši investice na straně jedné a výši příjmů na straně druhé je však ekonomická návratnost vložených finančních prostředků velmi dlouhá. V případě výpočtu návratnosti z celkových pořizovacích nákladů investice (včetně dotace) se jedná o tak dlouhou dobu návratnosti, že lze výpočet považovat pouze za teoretický a především matematický, nikoli praktický. Je tomu

tak především proto, že doba téměř 50 let je příliš dlouhá na to, abychom byt' jen teoreticky dokázali odhadnout vývoj nákladových položek, vstupujících do výpočtu.

Návratnost finančních prostředků investovaných městysem Nedvědice na realizaci tohoto projektu podle zkušenosti z prvního roku provozu byla vypočtena na 17,26 let.

4.3 Přípravenost Mikroregionu Pernštejn na čerpání finančních prostředků z fondů EU

Mikroregion Pernštejn má vypracovanu strategii rozvoje. Její první verze byla schválena v roce 2008 krátce po založení mikroregionu. V měsících září až prosinec roku 2013 byla provedena její aktualizace, která je platná na roky 2014 až 2020. Tato časová shoda s aktuálním programovacím obdobím není náhodná.

Záměrem představitelů členských obcí bylo připravit přehledný a ucelený seznam investic a neinvestičních projektů ve všech oblastech života na venkově tak, aby se začátkem nového programovacího období byly na území mikroregionu přesně vytyčené priority, a mohly být ihned po ujasnění struktury a obsahu operačních a národních dotačních programů porovnávány s novými dotačními možnostmi. Jak je ve Strategii rozvoje Mikroregionu Pernštejn (2013) uvedeno, v důsledku předčasných parlamentních voleb, a tedy formování nové vlády, totiž nebyla v době zpracovávání této rozvojové strategie, ještě známa konkrétní podoba operačních programů a podmínek čerpání finančních prostředků z evropských fondů pro Českou republiku. Ze stejného důvodu nebyla známa ani struktura národních dotačních programů, vypisovaných každoročně jednotlivými ministerstvy a jimi zřizovanými organizacemi. Podle sdělení pracovnice turistického informačního centra mikroregionu pak obecně nejistotu obcí zvyšovala skutečnost, že po očekávané změně politického složení Parlamentu České republiky, a tedy i vlády České republiky, byly vítěznými politickými stranami avizovány dramatické změny v dotační politice, její struktuře a dotačních pravidlech. A právě při zohlednění všech výše uvedených okolností té doby, je zmíněný seznam investic, popř. neinvestičních projektů členských obcí Mikroregionu Pernštejn i samotného mikroregionu třeba chápat jako vyčerpávající soupis všech těchto investic a projektů bez ohledu na to, zda mají šanci získat dotaci na realizaci či nikoliv. Ze stejných důvodů tedy nemohly být v tomto rozvojovém dokumentu mikroregionu uvedeny ani konkrétní zdroje finančních prostředků pro jednotlivé projekty. Řešením vzniklé situace nemohlo být ani odložení aktualizace Strategie rozvoje do okamžiku, kdy by tyto skutečnosti byly známy, neboť mikroregion obdržel na vypracování nové Strategie rozvoje dotaci od Jihomoravského kraje, která byla podmíněna zpracováním dokumentu do konce roku 2013.

Jak je uvedeno v předcházejícím odstavci, v důsledku popsanych skutečností a souvislostí si Mikroregion Pernštejn ve své Strategii rozvoje stanovil všechny záměry a projekty, jejichž realizace je z pohledu celkového rozvoje území důležitá, v některých případech dokonce zásadní. Část z vytyčených cílů jsou obce mikrore-

gionu schopny financovat z vlastních zdrojů, byly však navrženy i takové projekty, jejichž realizace je možná pouze s využitím nějaké dotační možnosti, ať už z evropských nebo státních programů. (Strategie rozvoje Mikroregionu Pernštejn, 2013)

Z naplánovaných projektů v rozvojovém dokumentu mikroregionu se od počátku roku 2014 již podařilo realizovat (příp. se právě realizují) tyto projekty:

- novostavba vodovodu a oprava většiny chodníků v Černvíře,
- Doubravník: prodloužení vodovodu a rekonstrukce kanalizace v místní části Rakovec, vybudování sběrného dvora na odpad, vybudování nového chodníku, oprava kašny a drobných sakrálních staveb,
- Nedvědice: oprava střechy na budovách A a B základní školy, rekonstrukce kabelové televize a veřejného osvětlení, s využitím dotace vybudování hřiště s umělým povrchem,
- oprava požárních nádrží v Sejřku a Býšovci,
- revitalizace budovy kulturního domu v Dolním Čepí – místní části obce Ujčov.

Při pohledu na ostatní navržené a dosud nerealizované projekty, můžeme tyto dle zaměření rozdělit do několika následujících skupin (Strategie rozvoje Mikroregionu Pernštejn, 2013). Pro každou ze skupin byly navrženy možné zdroje finančních příspěvků obecně, nebyly zkoumány podrobné podmínky pro získání těchto příspěvků z jednotlivých dotačních programů.

- **Výstavba, rekonstrukce a oprava kanalizací a vodovodů** – jedná se o hlavní nedostatek většiny obcí mikroregionu, který výrazně ovlivňuje kvalitu života místních obyvatel. V některých obcích se jedná o potřebu kompletní výstavby kanalizace či vodovodu na celém území obce (např. Sejřek, Ujčov), jinde jde o rozšíření sítí vodovodu či kanalizace v dosud nepřipojených částech obce (např. Nedvědice, Doubravník, Chlébské) nebo o rekonstrukce a opravy některých úseků kanalizace, resp. vodovodu (Nedvědice, Doubravník). Výstavba vodovodu či kanalizace představuje pro obce mikroregionu velké finanční zatížení a realizace je většinou bez možnosti obdržení dotace nereálná. Takovým příkladem je obec Sejřek, kde byly odhadnuty náklady na vybudování vodovodu a kanalizace na 35 mil. Kč.

V současném programovém období jsou v OP Životní prostředí v rámci prioritní osy č. 1 na výstavbu kanalizací i výstavbu vodovodů vyhrazeny finanční prostředky. Žadatelé o dotaci z příslušné části prioritní osy mohou být mj. obce a svazky obcí. Na budování obou typů technické infrastruktury již byly výzvy pro podávání žádostí vypsány, byly však ukončeny v lednu letošního roku. Další výzvy mají být vyhlášeny na podzim roku 2016, s příjmem žádostí od 17. 10. 2016. (Státní fond životního prostředí, © 2015)

Druhou možností získání finanční podpory na výstavbu vodovodů či kanalizací pro obce mikroregionu představuje program Ministerstva zemědělství. Žadatelé mohou být obce, kde se výstavba týká obcí nebo místních částí do

1 000 obyvatel. Poskytnutá finanční podpora závisí na počtu trvale hlášených obyvatel, v rozmezí 50 až 70 % z nákladů stavebních a technologických částí staveb. Výzva k podávání žádostí bude Ministerstvem zemědělství otevřena od 15. 4. 2016 do 16. 9. 2016. (Ministerstvo zemědělství ČR, © 2009 – 2015)

Obce na území Jihomoravského kraje mají možnost získat dotaci na výstavbu nebo rekonstrukce vodovodů a kanalizací také od Jihomoravského kraje z programu zaměřeného na vodní hospodářství. Na projekty týkající se vodovodů lze obdržet dotaci v maximální výši 2,8 mil. Kč a zároveň maximálně 70 % uznatelných výdajů. V oblasti kanalizací je maximální výše poskytované dotace stanovena na 7 mil. Kč a taktéž nejvýše 70 % uznatelných výdajů akce. (Krajský úřad Jihomoravského kraje, (nedatováno))

Také obce ležící v kraji Vysočina mohou obdržet finanční podporu na realizaci projektů v této oblasti z krajského dotačního programu, jehož druhé kolo pro sběr žádostí bude zahájeno 1. 6. 2016 a ukončeno 29. 7. 2016. (Krajský úřad Kraje Vysočina, © 2002 – 2008)

- **Rekonstrukce a oprava budov základních škol, mateřských škol, kulturních domů a obecních úřadů** – v této oblasti byla nalezena možnost získání dotace z OP Životní prostředí. Z prioritní osy č. 5.1, jejímž cílem je snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie, mohou být finanční prostředky poskytnuty např. na zateplení budov, výměnu oken a dveří nebo na výměnu zdroje tepla pro vytápění. Jedna výzva byla již ukončena, další bude pro podávání žádostí otevřena 1. 9. 2016. Žadatelé mohou být jak obce, tak svazky obcí, školy a školská zařízení. (Státní fond životního prostředí, © 2015)

Dále bylo možné obdržet dotaci na opravy a údržbu budov občanské vybavenosti (např. školy, předškolní zařízení nebo kulturní zařízení) z programu „Podpora obnovy a rozvoje venkova v roce 2016“ Ministerstva pro místní rozvoj. Podmínkou dotačního titulu č. 2 bylo, že výstupy projektu slouží převážně dětem. Žádosti o dotace byly přijímány do 15. 1. 2016. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012b) Ministerstvo pro místní rozvoj zmíněný dotační program vypisuje každý rok. V závislosti na jeho aktuálních dotačních titulech tak budou moci obce mikroregionu případně využít jeho možnosti v dalších letech.

Třetí možností, odkud může obec s méně než 3 000 obyvateli nacházející se v územním obvodu Jihomoravského kraje získat dotaci na projekty tohoto charakteru, je program na podporu rozvoje venkova Jihomoravského kraje. Pro rok 2016 již přijímání žádostí bylo ukončeno, Jihomoravský kraj však uvedený program vypisuje každoročně. Na obnovu a údržbu budov občanské vybavenosti mohly obce v tomto roce získat až 200 tis. Kč na jednu akci, maximálně však 50 % celkových uznatelných nákladů. (Krajský úřad Jihomoravského kraje, (nedatováno))

- **Výstavba a oprava chodníků, oprava místních komunikací a rekonstrukce autobusových zastávek** – v rámci této skupiny je možné získat finanční příspěvky ze Státního fondu dopravní infrastruktury. Pro rok 2016 byly programy fondu zaměřeny na zvýšení bezpečnosti dopravy a její zpřístupnění pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace. Pro tento rok tedy bylo možné podávat žádosti o finanční podporu např. na projekty výstavby a rekonstrukce chodníků, výstavby a rekonstrukce míst pro přecházení, úprav vjezdu do obce nebo úprav pro zlepšení dopravní situace v místech dopravních nehod. Výzvy na rok 2016 byly již ukončeny. (Státní fond dopravní infrastruktury, (nedatováno))

Dále bylo možné v této oblasti získat dotaci od Ministerstva pro místní rozvoj v rámci programu „Podpora obnovy a rozvoje venkova v roce 2016“, ve kterém byl stanoven dotační titul č. 5 pro podporu obnovy místních komunikací. Termín ukončení příjmu žádostí byl v lednu 2016. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012b)

Možnost získat finanční příspěvek na projekty v této oblasti tak budou mít obce mikroregionu opět v roce 2017, podle vypsání programů a konkrétních podmínek Státního fondu dopravní infrastruktury a Ministerstva pro místní rozvoj.

Obce ležící v Jihomoravském kraji mohly do konce února letošního roku o dotaci na projekty zaměřené na zvýšení bezpečnosti obyvatel v obci, např. přechody pro chodce vč. jejich osvětlení, žádat v rámci „Programu rozvoje venkova Jihomoravského kraje pro rok 2016“ z dotačního titulu č. 4. Pokud bude zmíněný dotační titul zařazen do programu i pro příští rok, budou moci obce opět této možnosti využít. Na výstavbu a údržbu čekáren na zastávkách hromadné dopravy byl zaměřen dotační titul č. 1. (Krajský úřad Jihomoravského kraje, (nedatováno))

Obce kraje Vysočina mohou získat finanční příspěvek v této oblasti také z Fondu Vysočina z programu „Rozvoj vesnice 2016“. Datum ukončení sběru žádostí pro tento rok je 20. 5. 2016. Na rekonstrukce autobusových zastávek a čekáren lze obdržet dotaci z programu „Bezpečná silnice 2016“, kde je však uzávěrka příjmu žádostí již 28. 4. 2016. Další příležitost tak budou mít obce kraje Vysočina pravděpodobně zase v příštím roce. (Krajský úřad Kraje Vysočina, © 2002 – 2008)

- **Výstavba, rekonstrukce a oprava sportovních – kulturních budov a areálů, hřišť a víceúčelových hřišť** – finanční příspěvky na podporu v této oblasti lze získat z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které vyhlásilo program státní podpory s názvem „Státní podpora sportu pro rok 2016 - PROGRAM 133510“. Žadatelé mohou být jednak spolky vyvíjející činnost v oblasti sportu (např. fotbalové kluby), ale i obce. První kolo předkládání žádostí bylo ukončeno 31. 1. 2016. V průběhu roku 2016 se uskuteční druhé kolo a další kola budou vyhlášena podle stavu rozpočtu v oblasti sportu. Je možné získat

finanční příspěvky na nové stavby pro sportovní účely (spolky max. 60 %, obce max. 50 %), na podporu rekonstrukcí a modernizace staveb v oblasti sportu a na stroje a strojní zařízení (spolky max. 80 %, obce max. 60 %). (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, © 2013 – 2016)

Na výstavby, rekonstrukce či opravy dětských hřišť a víceúčelových hřišť bylo možné získat dotaci z Ministerstva pro místní rozvoj, které ve výše zmíněném programu na obnovu a rozvoj venkova zveřejnilo také dotační titul č. 2 na podporu zapojení dětí a mládeže do života v obci. Příjem žádostí pro rok 2016 byl již ukončen. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012b) Další příležitost pro získání finančních prostředků na realizaci projektů v oblasti hřišť a víceúčelových hřišť tak budou mít obce v roce 2017. Bude však opět záležet na aktuálních podmínkách dotačního programu.

Pro obce Jihomoravského kraje byl k dispozici v rámci výše zmiňovaného programu rozvoje venkova dotační titul č. 1, ze kterého mj. bylo možné obdržet finanční prostředky na výstavbu či údržbu sportovních areálů a hřišť s výjimkou dětských hřišť. Pro tento rok je již podávání žádostí ukončeno. (Krajský úřad Jihomoravského kraje, (nedatováno))

Na výstavby a kompletní rekonstrukce dětských, sportovních a víceúčelových hřišť poskytuje nadační příspěvek, jehož maximální výše není omezena, Nadace ČEZ v grantovém řízení „Oranžové hřiště“. Příjem žádostí probíhá průběžně. (Nadace ČEZ, © 2016)

- **Rekonstrukce požárních nádrží a požárních zbrojnic** – na rekonstrukce požárních zbrojnic poskytoval dotace Jihomoravský kraj z „Dotačního programu JMK na požární techniku a věcné prostředky k řešení mimořádných událostí JSDHO JMK 2013-2016“. Dotace byly poskytovány výhradně obcím na území Jihomoravského kraje, které jsou zřizovatelem jednotky Sboru dobrovolných hasičů obce. Na rekonstrukce a opravy požárních nádrží se dotace nevztahovaly. Příjem žádostí byl ukončen 29. 2. 2016. Dotační program na další období není v současné době znám.

Na podporu rekonstrukcí požárních nádrží byl opět vyhrazen dotační titul č. 1 „Programu rozvoje venkova Jihomoravského kraje pro rok 2016“. (Krajský úřad Jihomoravského kraje, (nedatováno))

Stavby a rekonstrukce požární zbrojnic jsou podporovány v rámci programu „Dotace pro jednotky SDH obcí“ vyhlašovaným Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru ČR. Příjem žádostí pro rok 2017 je do 30. 4. 2016. Dotační podmínky pro rok 2018 budou známy na začátku roku 2017. (Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, © 2016)

- **Rekonstrukce veřejného osvětlení a veřejného rozhlasu** – finanční podporu na rekonstrukce veřejného osvětlení mohly obce mikroregionu, jako oprávnění žadatelé, získat od Ministerstva průmyslu a obchodu v rámci státního programu „Efekt 2016“, kde jednou z podporovaných aktivit pro rok

2016 bylo snižování energetické náročnosti veřejného osvětlení. Obce mohly získat až 70 % z uznatelných nákladů akce. Uzávěrka podávání žádostí byla 28. 2. 2016. Program „Efekt“ na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie vyhlašuje Ministerstvo průmyslu a obchodu každý rok. Obce proto mohou získat potřebnou finanční podporu v této oblasti i v dalších letech. (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, © 2008)

Obce na území Jihomoravského kraje mohly získat finanční prostředky na opravy veřejného osvětlení také z programu rozvoje venkova Jihomoravského kraje, dotačního titulu č. 4. Příjem žádostí pro rok 2016 byl již ukončen. (Krajský úřad Jihomoravského kraje, (nedatováno))

Dotační možnosti pro podporu rekonstrukcí veřejného rozhlasu nebyly nelezeny.

- **Revitalizace a úpravy návsi, veřejných prostranství a veřejné zeleně** – na úpravy veřejných prostranství a obnovu a zřizování veřejné zeleně bylo opět možné čerpat finanční prostředky z programu „Podpora obnovy a rozvoje venkova v roce 2016“ Ministerstva pro místní rozvoj. Dotační titul č. 2 podporuje tuto oblast, avšak s podmínkou, že výstupy projektů slouží převážně dětem a mládeži a na jejichž realizaci se děti a mládež prokazatelně podílely (resp. budou podílet). Termín ukončení příjmu žádostí byl v lednu 2016. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012b).

Obce dále mohou získat finanční podporu na projekty tohoto typu z OP Životní prostředí v rámci specifického cíle 4.4 – zlepšení kvality prostředí v sídlech. Maximální výše podpory je 60 % způsobilých výdajů. Výzva č. 30 je otevřena do 31. 5. 2016. (Státní fond životního prostředí, © 2015)

Vedle uvedených skupin projektů obsahuje soupis investic ve Strategii rozvoje Mikroregionu Pernštejn (2013) také některé projekty, na něž při současné struktuře dotačních programů není možné získat žádnou dotaci a vzhledem k jejich finančnímu objemu není ani reálná jejich realizace z rozpočtů jednotlivých obcí. Příkladem takových projektů je Rozšíření hřbitova v Nedvědici, Přestavba areálu kravína v Doubravníku na byty, Stavební úpravy obchodního domu v Nedvědici nebo Přestavba areálu zimního stadionu v Nedvědici.

Jak je uvedeno výše, je jednou z dlouhodobých priorit Mikroregionu Pernštejn i většina jeho členských obcí podpora a rozvoj turistiky a cestovního ruchu. Je skutečností, že ve sledovaných obcích je značná podfinancovanost v mnoha oblastech komunální sféry. Jedná se např. o opravy místních komunikací, rekonstrukce veřejného osvětlení, opravy a novostavby občanské a technické infrastruktury. V případě Mikroregionu Pernštejn však na rozdíl od mnoha jiných mikroregionů, oblastí resp. jednotlivých měst a obcí, je zřejmé, že si obce mikroregionu a jejich představitelé velmi dobře uvědomují, že jejich oblast není předurčena pro rozvoj průmyslové výroby. Obyvatelé i představitelé regionu jsou si na druhé straně velmi dobře vědomi faktu, jaký potenciál v sobě skrývá nejen historická dominanta kraje, kterou je národní kulturní památka hrad Pernštejn, ale také mnohé další památky,

zajímavosti a také čistá a pěkná příroda. Proto je také problematice cestovního ruchu věnována ve Strategii rozvoje Mikroregionu Pernštejn samostatná kapitola. (Strategie rozvoje Mikroregionu Pernštejn, 2013)

Využívání uvedeného potenciálu regionu okolo hradu Pernštejna pro další rozvoj turistiky a cestovního ruchu však není možné bez dostatečného množství finančních prostředků. Podle Strategie rozvoje Mikroregionu Pernštejn (2013) je jednou ze slabých stránek mikroregionu skutečnost, že všechny jeho obce jsou obcemi s malým počtem obyvatel, mj. s poměrně malými rozpočty, a tedy s velmi omezenými možnostmi, jak z vlastních zdrojů realizovat všechny projekty, které si předsevzaly a naplánovaly.

Projekty z pohledu možností financování z rozpočtů obcí, resp. mikroregionu lze rozdělit na projekty malého rozsahu, které obce dokáží z vlastních rozpočtů zafinancovat (jsou to malé projekty v rozsahu 100 – 200 tis. Kč u nejmenších obcí, jako jsou Černvír, Skorotice, Drahonín a maximálně do 1 mil. Kč u obcí, jako jsou Doubravník, Nedvědice a Ujčov) a potom projekty velké, většinou investiční, které jsou obce schopné realizovat pouze v případě, že na ně získají dotaci. Příkladem první skupiny projektů je např. navázání na projekt „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“ a postupné rozšiřování sítě naučných stezek (II. etapa: Pernštejn – Smrček, III. etapa: Pernštejn – Sejřek – Doubravník – Černvír), průběžné vydávání turistických propagačních tiskovin, některé opravy drobných sakrálních staveb a další. Příkladem druhé skupiny projektů jsou všechny tři projekty hodnocené v podkapitole 4.2 této práce nebo např. výstavby vodovodů, kanalizací a rekonstrukce budov občanské vybavenosti.

Z oblasti podpory cestovního ruchu byly v rámci strategie rozvoje mikroregionu naplánovány níže uvedené projekty, byť některé z nich s cestovním ruchem souvisejí pouze okrajově (Strategie rozvoje Mikroregionu Pernštejn, 2013):

- Černvír: Oprava hřbitovní zdi, Konzervace krytého dřevěného mostu,
- Doubravník: Opravy sakrálních staveb, Cyklostezka Doubravník – Černvír,
- Nedvědice: Obnova historických studní (3x), Boží muka U křížku – obnova,
- Pernštejnské Jestřabí: Opravy drobných sakrálních staveb, Ošetření památných stromů,
- Skorotice: Oprava křížku Chlébské,
- Ujčov: Oprava kostela Dolní Čepí,
- Společné projekty mikroregionu: Středisko cestovního ruchu Kovářová, Komunikační platforma obce – podnikatelé.

Na uvedené projekty cestovního ruchu nebyly v rámci operačních programů Evropské unie nalezeny žádné možné zdroje. Určité možnosti však skýtají programy na státní nebo krajské úrovni.

Finanční podporu na projekty oprav drobných sakrálních staveb poskytuje hned několik programů. Ministerstvo pro místní rozvoj prostřednictvím dotačního titulu č. 4 programu „Podpora obnovy a rozvoje venkova v roce 2016“. V roce 2016 bylo možné získat až 70 % uznatelných nákladů, maximálně pak 300 tis. Kč na akci.

Příjem žádostí o dotace pro rok 2016 byl již ukončen. Ministerstvo pro místní rozvoj však dotační titul na podporu obnovy drobných sakrálních staveb zahrnuje do uvedeného programu každoročně již od roku 2009, lze proto očekávat, že tomu tak bude i v dalších letech. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012b)

Další možností pro financování oprav sakrálních staveb pro obce Jihomoravského kraje je opět „Program rozvoje venkova Jihomoravského kraje“. V letošním roce z něj mohly obce získat dotaci v maximální výši 200 tis. Kč, s maximálním podílem dotace 50 % uznatelných nákladů akce. (Krajský úřad Jihomoravského kraje, (nedatováno))

Z tohoto programu Jihomoravského kraje je možné financovat i společné projekty mikroregionů, např. společné stavby pro rozvoj cestovního ruchu. Mikroregiony musí mít sídlo na území Jihomoravského kraje, a to Mikroregion Pernštejn se sídlem v Nedvědicích splňuje. V roce 2016 bylo možné obdržet na společné projekty dotaci nejvýše 200 tis. Kč a zároveň maximálně 50 % uznatelných nákladů akce. (Krajský úřad Jihomoravského kraje, (nedatováno))

Na výstavbu cyklostezek poskytuje dotace Státní fond dopravní infrastruktury. Program na podporu výstavby a údržby stezek pro cyklisty vypisuje již od roku 2008. V roce 2016 mohli žadatelé získat maximálně 85 % uznatelných nákladů. (Státní fond dopravní infrastruktury, (nedatováno))

Druhou možností je získání dotace na výstavbu cyklistické stezky od Jihomoravského kraje z programu „Podpora rozvoje cyklistiky a cyklistické dopravy v Jihomoravském kraji v roce 2016“. Příjem žádostí o dotace z tohoto programu je do 5. 8. 2016. Na výstavbu nové cyklostezky může obec žádat maximálně 60 % uznatelných nákladů projektu při maximální výši podpory 2 mil. Kč na jednu akci. (Krajský úřad Jihomoravského kraje, (nedatováno))

Na uvedené projekty cestovního ruchu, které si obce Mikroregionu Pernštejn stanovily, v současném programovém období lze jen těžko najít vhodný dotační titul ze struktury operačních programů Evropské unie. V operačním programu IROP v rámci 1. prioritní osy je sice zařazena cyklodoprava, nejedná se však o podporu výstavby cyklostezek budovaných pro cestovní ruch, nýbrž pro dopravu do zaměstnání, škol a za službami. Obecně lze říci, že možnosti získání finanční podpory pro realizaci projektů cestovního ruchu jsou pro Mikroregion Pernštejn, příp. jeho jednotlivé obce, v dotačním období 2014 – 2020 velmi omezené.

Soupis záměrů v oblasti turistiky a cestovního ruchu sledovaných obcí v dokumentu strategického rozvoje obsahuje kromě výše uvedených projektů rovněž několik tradičních, každoročně konaných kulturně společenských akcí, na jejichž pořádání se podílí vždy několik členských obcí Mikroregionu Pernštejn. Jedinou výrazně investiční akcí je záměr vybudovat na Kovářově (místní část obce Ujčov) Středisko cestovního ruchu. Předmětem záměru je využít areál stávajícího lyžařského vleku k vybudování celoročně využitelné základny pro návštěvníky a turisty regionu. Areál by mohl nabízet služby turistického informačního centra, občerstvení, půjčovnu a servis lyžařského vybavení, v letních měsících kol a elektrokoloběžek, v areálu by bylo sociální zázemí a možnost hlídaného parkování vozidel. Celý záměr je však ve stádiu počátečních úvah a dle vyjádření představitelů

správního výboru Mikroregionu Pernštejn se již v této fázi objevují výrazné komplikace, mj. v roztržité vlastnícké struktuře pozemků potřebných pro realizaci projektu. Proto další realizace projektu není v současné době jistá.

Při sbírání podkladů pro tuto diplomovou práci bylo od pracovnice Turistického informačního centra Mikroregionu Pernštejn zjištěno, že nad rámec dokumentu Strategie rozvoje Mikroregionu Pernštejn byly od doby jeho schválení Valnou hromadou mikroregionu v prosinci 2013 vytvořeny, nebo se vytváří nové projekty, které v případě jejich realizace budou mít značný dopad na úroveň turistiky a cestovního ruchu v regionu. Jedná se o dva následující projekty:

1. Obnova hradních zahrad a parku

Nositelem projektu je Národní památkový ústav Praha, Územní památková správa v Kroměříži a Správa hradu Pernštejna. Obsahem projektu je obnova bývalých hradních zahrad a části parku, vč. obnovy romantických staveb v tzv. barokní ose. Projektové práce byly dokončeny v březnu 2016 a následně Národní památkový ústav podal žádost o dotaci z operačního programu IROP v prioritní ose č. 3.1 ve výši přibližně 120 mil. Kč. Vlastní realizace je naplánována na období 2017 – 2019.

2. Rekonstrukce historického domu č. p. 32 v Nedvědicích.

Nositelem projektu je městys Nedvědice, kterému se v závěru roku 2015 podařilo koupit historický dům č. p. 32 v Nedvědicích, o němž první dochovaná písemná zmínka je v perňštejnském urbáři⁴ z roku 1582. Městys Nedvědice v současné době připravuje projektovou dokumentaci na citlivou rekonstrukci historického domu, po jejímž dokončení by v objektu měla vzniknout stálá expozice nedvědicického mramoru – jedné z nesporných atraktivit mikroregionu, dále sem bude přemístěno turistické informační centrum ze stávajících ponecháných stísněných prostorů. Součástí objektu bude rovněž nová obřadní síň, využitelná také jako síň výstavní. Městys Nedvědice současně s tvorbou projektové dokumentace hledá možnosti financování celého projektu.

4.4 Návrh investic pro rozvoj cestovního ruchu na území Mikroregionu Pernštejn

V této podkapitole jsou navrženy možné projekty na podporu rozvoje turistiky a cestovního ruchu na území Mikroregionu Pernštejn.

1. Rozšíření sítě naučných stezek

Jedním z projektů, realizovaných v minulosti na území mikroregionu byl projekt „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“. Z četných ohlasů od návštěvníků a turistické veřejnosti, ze zkušeností místních obyvatel a představitelů

⁴ Urbář je pojmenování písemností, které vytvářela vrchnost jako držitel pozemkového majetku, za účelem evidence platů a dávek, které jí mělo odvádět poddanské obyvatelstvo (Moravský zemský archiv v Brně, (nedatováno)).

dotčených obcí i z vlastní zkušenosti autorky práce se jedná o projekt velmi úspěšný. Jak je uvedeno v podkapitole 4.2.2, byl projekt na základě popsaných kladných odezev rozšířen nad rámec dotovaného projektu o II. a III. etapu. V této souvislosti je překvapující, že žádná z členských obcí ani vedení mikroregionu neuvažují o dalším rozšíření sítě naučných stezek. A to i přesto, že další trasy se přímo nabízejí. S ohledem na popsané kladné ohlasy a také na předpoklad poměrně malé finanční náročnosti⁵ lze další rozšíření sítě naučných stezek představitelům Mikroregionu Pernštejn a členských obcí doporučit. Jednalo by se o IV. etapu (Nedvědice – Skorotice – Chlébské - Dolní Čepí – Ujčov – Kovářová – Nedvědice) a V. etapu (Sejřek – Olší – Drahonín – Pernštejnské Jestřabí – Maňová – Prudká – Doubravník). Realizace obou etap by přivedla návštěvníky a turisty na území všech členských obcí mikroregionu a umožnila by jim poznat další z mnoha atraktivit, které se na jeho území nacházejí.

Vzhledem k předpokladu poměrně nízké finanční náročnosti těchto navržených projektů se lze domnívat, že by Mikroregion Pernštejn byl schopen financovat projekty z vlastních zdrojů.

I přes to se ale nabízí možnost získat finanční podporu na zmíněné dva projekty od Ministerstva pro místní rozvoj z dotačního programu obnovy a rozvoje venkova v rámci dotačního titulu č. 2 – „Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci“ (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012b). Splnění podmínky, že výstupy projektů musí sloužit převážně dětem a mládeži a musí se současně podílet na realizaci těchto projektů, by dle názoru autorky práce pro Mikroregion Pernštejn nebyl problém. Mj. proto, že na území Mikroregionu Pernštejn se nacházejí tři základní a dvě mateřské školy, které by se na zapojení dětí a mládeže do tvorby projektů mohly podílet. Pro rok 2016 již není možné podávat v uvedeném programu žádosti o dotace. Mikroregion by mohl o dotaci ze stejného programu požádat v roce 2017 nebo letech dalších za předpokladu, že struktura programu zůstane zachována.

Další možností, kde by bylo možné získat dotaci na navržené projekty rozšíření naučných stezek, je program Jihomoravského kraje na rozvoj venkova. Dotační titul č. 6 poskytuje finanční podporu na společné projekty svazků obcí v oblasti staveb pro rozvoj cestovního ruchu. (Krajský úřad Jihomoravského kraje, (nedatováno))

2. Půjčovna elektrokoloběžek

Při mapování území Mikroregionu Pernštejn z pohledu služeb pro turisty mj. srovnáním s poskytovanými službami v jiných turistických oblastech na základě vlastních zkušeností autorky bylo zjištěno, že turisté v současné době vyžadují v místě jejich pobytu půjčovny různých sportovních potřeb, jako jsou kola, koloběžky, rybářské náčiní a další. Myšlenku otevření půjčovny s nějakou sportovní potřebou výrazně podpořil fakt, že ve výrobním programu firmy

⁵ Dle sdělení pracovnice turistického informačního centra byla cena II. etapy naučných stezek asi 105 tis. Kč a III. etapy přibližně 160 tis. Kč.

MEZ, a.s. v Nedvědicích se v roce 2015 objevily elektrokoloběžky a že firma plánuje jejich sériovou výrobu již od 2. pololetí 2016. Je vysoce pravděpodobné, že zřízení půjčovny těchto elektrokoloběžek by velmi vhodně doplnilo a atraktivně nabídku pro návštěvníky regionu.

Na realizaci uvedeného záměru není v současné době vhodný dotační program. Při dlouhodobé nemožnosti financovat tento projekt s pomocí dotací se jako druhá možnost nabízí dohoda s vlastníky výrobního závodu na vybudování půjčovny vč. nabíjecí stanice přímo v areálu společnosti MEZ, a.s. s přispěním soukromých finančních prostředků.

3. Cyklostezka Černvív – Nedvědice

Posledním návrhem investice v oblasti cestovního ruchu v Mikroregionu Pernštejn je projekt cyklostezky Černvív – Nedvědice. Uvedený projekt by bylo vhodné realizovat v návaznosti na plánovaný projekt městyse Doubravník – vybudování cyklostezky z Doubravníku do Černvíru. Pokud by se podařilo oba zmíněné projekty uskutečnit, došlo by k výraznému zlepšení podmínek pro cyklistiku v úseku mezi Tišnovem a Nedvědicí. Tento úsek je součástí významných dálkových cyklotras: EV 4 – Trasa střední Evropou: Roscoff – Kyjev (4 000 km) a Pražské stezky: Brno – Tišnov – Pernštejn – Praha (252 km).

Projekt cyklostezky Černvív – Nedvědice by bylo možné, stejně jako projekt cyklostezky z Doubravníku do Černvíru, financovat s pomocí dotace ze Státního fondu dopravní infrastruktury nebo od Jihomoravského kraje z programu na podporu rozvoje cyklistiky a cyklistické dopravy.

5 Diskuse

V diplomové práci bylo provedeno hodnocení tří vybraných projektů zaměřených na rozvoj cestovního ruchu na území Mikroregionu Pernštejn, založeného v roce 2007. Projekty zapadají do koncepce rozvoje a podpory turistiky a cestovního ruchu, nastavené po komunálních volbách v roce 2006 na tomto území. Všechny se s drobnými nedostatky povedly, splnily stanovené cíle a bezpochyby přispěly ke zvýšení atraktivity regionu a podpořily jeho návštěvnost.

V tabulce č. 15 je uvedeno shrnutí výdajů vynaložených na projekty v oblasti cestovního ruchu na území Mikroregionu Pernštejn, které byly kofinancovány z fondů Evropské unie. Konkrétně se jednalo o Evropský fond pro regionální rozvoj, v jehož rámci byly vyčleněny finanční prostředky pro ROP Jihovýchod. Z něho byly všechny tři projekty finančně podpořeny.

Tab. 15 Přehled celkových výdajů na realizaci projektů v oblasti cestovního ruchu, realizovaných na území Mikroregionu Pernštejn

Projekt	Celková částka projektu [Kč]	Dotace obdržená z ROP Jihovýchod [Kč]	Podíl dotace z celkové částky [%]
Vyšlápněte si k nám	4 696 825	3 789 827	80,69
Po naučných stezkách na hrad Pernštejn	11 582 513	9 597 972	82,87
Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna	22 333 675	14 576 047	65,26
Celkem investice v oblasti cestovního ruchu na území mikroregionu za období 2007 až 2015	38 613 013	27 963 846	72,42

Zdroj: Vyšlápněte si k nám! Zajištění komplexní propagační kampaně pro nově vzniklý Mikroregion Pernštejn, 2008 – 2010; Po naučných stezkách na hrad Pernštejn, 2009 – 2012; Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna, 2008 – 2015; upraveno autorkou.

Všechny tři hodnocené projekty byly realizovány v rámci prioritní osy č. 2 – Rozvoj udržitelného cestovního ruchu – uvedeného regionálního operačního programu. Alokace finančních prostředků na tuto prioritní osu programu byla 3 087 mil. Kč a k 1. 3. 2016 přitom bylo proplaceno celkem 2 582,6 mil. Kč (Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod, © 2016). Z toho téměř 28 mil. Kč bylo přiděleno na projekty realizované na území Mikroregionu Pernštejn. Bez této poskytnuté dotace

by vzhledem k celkové finanční náročnosti hodnocených projektů nemohly tyto projekty být nikdy realizovány.

Pro úspěšné dokončení všech projektů bylo v každé fázi jejich přípravy a realizace důležitých několik skutečností. Ve fázi přípravy a tvorby projektu to bylo především zapojení zástupců všech členských obcí Mikroregionu Pernštejn, velmi podstatný a důležitý byl rovněž přístup a podíl pracovníků Národního památkového ústavu a především Správy hradu Pernštejna. Bez jejich podnětů, poznatků a podpory by nemohly vzniknout projekty, které by díky šíři zapojených a zohledněných souvislostí měly šanci uspět v soutěži se spoustou dalších projektů. Důležitou roli sehrály rovněž časté konzultace na Úřadu regionální rady ROP Jihovýchod. Díky nim se nositelům projektů podařilo vyladit projekty do posledního detailu a tím mj. předejít možnému vzniku kolizních situací, nedorozumění a chyb, které by ve svém důsledku vedly k nutnosti vrácení části nebo dokonce celé poskytnuté dotace.

Příjemcům dotace se vyplatilo soustavné sledování informací na webových stránkách Regionální rady ROP Jihovýchod, neboť po celé dotační období 2007 – 2013 průběžně docházelo ke změnám podmínek čerpání dotací, plnění a vykazování podmínek realizace jednotlivých projektů, a to i v průběhu jejich realizace. Výjimkou nebyla ani zpětná účinnost některých opatření. Nutným a nezbytným předpokladem úspěšné realizace každého projektu tak byla maximální pečlivost nejen při vlastní realizaci, ale i v administrativní části každého z nich.

S příjemci dotací – nositeli jednotlivých projektů – byla vždy podepsána smlouva o poskytnutí dotace. Její součástí byly stanovené podmínky pro čerpání dotace, závazné věcné, finanční a časové parametry projektu. Dodržení takto stanovených parametrů bylo zcela zásadní nejen ve fázi realizace a proplácení jednotlivých etap projektu, ale také při závěrečném hodnocení projektu po dokončení realizace. Krácení původně získané dotace bylo formou korekcí provedeno pouze u projektu „Vyšlápněte si k nám“. Tuto skutečnost lze vysvětlit hlavně tím, že se jednalo o historicky první „evropský“ projekt, realizovaný v regionu. Realizační tým neměl s podobnými projekty žádné zkušenosti a učil se tak zvaně za pochodu. U dalších realizovaných projektů se již realizační tým veškerých pochybení vyvaroval a ani u jednoho z nich nebylo provedeno krácení dotací.

Bez možnosti čerpání dotací by mnoho veřejně prospěšných projektů vůbec nevzniklo. To je případ i všech tří projektů, kterými se zabývá tato diplomová práce. Propočít návratnosti vynaložených finančních prostředků na realizaci projektu „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“ je proto třeba chápat jako příkladový a jeho cílem je dokumentovat fakt, že se jedná o projekt, jehož primárním účelem není generování příjmů, neboť i sedmnáctiletá návratnost je v dnešní době pro běžné komerční projekty příliš dlouhá. Návratnost téměř 50 let je pak mimo jakékoli společenské a především ekonomické rámce.

V úspěšném realizování uvedených tří projektů na území Mikroregionu Pernštejn lze kromě jejich samotných výstupů spatřovat také druhotné pozitivní jevy. Jedná se především o výrazné prohloubení vzájemné spolupráce obcí mikroregionu a současně také mikroregionu a Správy hradu Pernštejna. Díky těmto skuteč-

něným projektům se ukázalo, že založení Mikroregionu Pernštejn mělo smysl a došlo tak k nastartování systematického rozvoje celého území v oblasti cestovního ruchu. Dalším pozitivním faktem, který však není nijak podložen (např. provedeným dotazníkovým šetřením) a vychází pouze z poznatků a postřehů projektové manažerky a zároveň pracovnice Turistického informačního centra Mikroregionu Pernštejn a z poznatků autorky práce, je pozitivní ohlas místních obyvatel na výstupy jednotlivých projektů, především projektu „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“. Díky němu došlo k rozšíření možností pro trávení volného času na území mikroregionu.

Hodnocení efektivnosti finančních prostředků vynaložených na realizaci veřejně prospěšných projektů, v tomto případě projektů v oblasti cestovního ruchu, je značně obtížné, do jisté míry problematické a u některých projektů zcela nemožné. Proto se v průběhu řešení zadaného tématu diplomové práce vyskytl jeden hlavní nedostatek, kterým byla absence vhodné metody pro hodnocení efektivnosti vynakládaných finančních prostředků na takovéto projekty. I přes to, že úřady regionálních rad regionálních operačních programů v rámci svého hodnocení předkládaných žádostí o dotace určité aspekty finanční efektivnosti projektů vyhodnocovaly pomocí analýzy CBA, byly tyto ukazatele podkladem pouze pro dvě kritéria z celého souboru hodnotících kritérií projektů cestovního ruchu. Navíc v případě hodnotícího kritéria „Index rentability“, získaného z CBA analýzy, byly projekty s tímto indexem menším nebo rovny 1 hodnoceny 17 body, zatímco projekty s indexem rentability větším než 1 hodnoceny 0 body. Z uvedených skutečností vyplývá, že základem rozhodování o přidělení či nepřidělení dotace, a tedy i o efektivním vynakládání finančních prostředků na projekty v oblasti cestovního ruchu, nebylo pouze hodnocení projektů z pohledu jejich finanční efektivnosti, ale i na základě dalších nefinančních kritérií. Dále pak také to, že u projektů cestovního ruchu, nebo obecně u některých veřejně prospěšných projektů, je na stránku finančního hodnocení pohlíženo jinak, než např. u projektů, jejichž primárním cílem je generování příjmů. Z toho důvodu bylo přistoupeno k hodnocení vybraných projektů na základě soustavy indikátorů.

Druhým negativem, které bylo při zpracovávání diplomové práce zjištěno, je fakt, že v operačních programech současného programovacího období pro dobrovolné svazky obcí typu Mikroregion Pernštejn nebo jeho jednotlivé obce není na projekty z oblasti cestovního ruchu příliš pamatováno. Pouze v Integrovaném regionálním operačním programu, který nyní nahrazuje všechny regionální operační programy z programovacího období 2007 – 2013 je zahrnuta podpora projektů zaměřených na cyklostezky. Musí však splňovat podmínku, že výstupy těchto projektů budou určeny prioritně k dopravě do zaměstnání, škol nebo za službami. Nežle tak získat dotaci na výstavbu či opravu cyklostezek pro cestovní ruch.

Pozitivem při zpracovávání zadaného tématu diplomové práce bylo, že pro všechny skupiny naplánovaných projektů ve Strategii rozvoje Mikroregionu Pernštejn byly nalezeny možné dotační programy vhodné k podání žádostí o finanční podporu na realizaci daných projektů. Některé dotační tituly jsou z evropských fondů, mnohé jsou však programy národní. Ačkoliv většina výzev národních pro-

gramů pro rok 2016 byla již ukončena, podle získaných informací z webových stránek jednotlivých poskytovatelů dotací je pravděpodobné, že programy budou v podobné struktuře otevřeny i pro rok 2017, případně roky další. Je proto již na samotných zástupcích jednotlivých obcí Mikroregionu Pernštejn, aby aktuální podmínky pro další rok pečlivě sledovali a využili tak co nejvíce možností jednotlivých dotačních programů.

6 Závěr

Problematika Evropské unie vč. evropských dotací ovlivňuje všechny oblasti života obyvatel v České republice. Je proto na zvážení, zda výuka uvedené problematiky pouze na některých studijních oborech je dostačující a zda by nebylo přínosné rozšířit ji na všechny střední a vysoké školy nebo alespoň na ekonomicky zaměřené studijní obory všech typů škol s důrazem na dotační politiku Evropské unie. Důvodem je zvýšení obecného povědomí i odborných znalostí „evropské problematiky“ u občanů České republiky.

Orientace absolventů vysokých škol a univerzit v otázkách souvisejících s evropskými dotacemi i s Evropskou unií obecně, může být pro mnohé z nich dobrým předpokladem pro jejich uplatnění v praxi po dokončení studií. Nejen podnikatelské subjekty, ale také obecní, městské a krajské úřady, ministerstva a další státní instituce často odborníky s podobnými znalostmi hledají.

Přínos diplomové práce je spatřován ve zpracovaném přehledu možných dotačních programů, které mohou jednotlivé obce Mikroregionu Pernštejn využít pro podání žádostí o finanční podporu převážné většiny naplánovaných projektů, uvedených ve Strategii rozvoje Mikroregionu Pernštejn. Zmíněný rozvojový dokument neobsahuje návrhy na financování projektových záměrů, neboť v době jeho zpracování, tedy v roce 2013, ještě nebyly známy podrobnosti ani konkrétní podmínky poskytování dotací jednotlivých operačních programů Evropské unie v novém programovacím období 2014 – 2020. Totéž platilo i o národních dotačních programech. V diplomové práci proto byly navrženy všechny zdroje finančních prostředků, které je možné využít pro realizaci naplánovaných projektů na území mikroregionu.

Úspěšnost každého projektu je závislá nejen na perfektním zvládnutí fází přípravy a realizace, ale je také podmíněna přiměřenou mírou propagace. Nedílnou součástí všech projektů je tak zvaná „povinná publicita“. Ta je ale pro seznámení široké i odborné veřejnosti s projektem nedostatečná. Proto je zcela běžné, že v místě realizace projektu je o jeho smyslu a významu alespoň základní informovanost, ale s rostoucí vzdáleností od místa, kde byl projekt realizován, povědomí o něm rychle klesá. U projektů v oblasti turistiky a cestovního ruchu, které jsou postaveny mj. na návštěvnosti, je tato skutečnost velmi špatná a často degraduje výstupy jinak velmi kvalitních projektů. Zcela jistě je tedy žádoucí zvýšit informovanost o realizovaných projektech nejen formou zmíněné povinné publicity, ale rovněž z pozice poskytovatelů dotací např. formou přehledně, uceleně a pravidelně podávaných informací.

Zmíněná úspěšnost projektů v oblasti cestovního ruchu je dána nejen množstvím návštěvníků, ale také jejich spokojeností. Tu ovlivňuje např. množství přírodních, kulturních, příp. jiných zajímavostí dané oblasti, ale také její dopravní dostupnost nebo kvalita a množství ubytovacích a stravovacích zařízení. Na spokojenost návštěvníků a turistů má bezesporu zásadní vliv také množství a kvalita dalších doplňkových služeb cestovního ruchu. Do této kategorie lze zařadit např. služby turistických informačních center, prodej suvenýrů a dalších upomínkových

předmětů, značené stezky či trasy pro pěší a cyklisty nebo zajištěné odpovídající prostory pro parkování vozidel návštěvníků. Součástí parkovišť často bývají mj. stánky s prodejem suvenýrů nebo občerstvení. Všechny uvedené doprovodné služby se taktéž spolupodílí na uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu, vytváření jejich celkového dojmu z navštívené oblasti či místa a na jejich spokojenosti. Mohou proto také přispět ke zvýšení návštěvnosti daného regionu.

K lepšímu hodnocení efektivnosti finančních prostředků vynakládaných na projekty v oblasti cestovního ruchu alespoň z určitého úhlu pohledu by tak mohlo pomoci zjišťování názorů respondentů prostřednictvím dotazníkových šetření. Ta by zjišťovala návštěvnost daného území a spokojenost návštěvníků a turistů se službami v oblasti cestovního ruchu tohoto území. Dotazníková šetření by bylo potřebné provádět vždy před a po realizaci daného projektu, aby bylo možné vyhodnotit vliv projektu na zvýšení návštěvnosti místa nebo území. Je nutné podotknout, že Úřad regionální rady ROP Jihovýchod pro hodnocení vynaložených finančních prostředků toto nepožadoval, praxe ale ukazuje, že by bylo vhodné takto postupovat.

Popsané skutečnosti a souvislosti jsou podstatné pro celkovou úspěšnost projektů realizovaných v oblasti cestovního ruchu, tedy projektů, u nichž úspěšnost a efektivitu vynaložených finančních prostředků nedokážeme změřit jinak, než zvýšenou, resp. trvale vysokou návštěvností a spokojeností návštěvníků.

7 Literatura

Knižní zdroje

- Abeceda fondů EU 2014 – 2020: jak fungují evropské fondy? Projekt: Krok za krokem: kam se obrátit pro radu?* 2015. 1. vydání. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 39 s. ISBN 978-80-7538-013-5.
- BINEK, Jan. 2010. *Synergie ve venkovském prostoru: přístupy k řešení problémů rozvoje venkovských obcí*. Vyd. 1. Brno: GaREP, 118 s. ISBN 978-80-904308-4-6.
- BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. 2009. *Strukturální politika Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, xvii, 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
- ČADIL, Jan. 2010. *Regionální ekonomie: teorie a aplikace*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, xi, 152 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-191-8.
- DOLEŽAL, Jan, Jiří KRÁTKÝ a Ondřej CINGL. 2013. *5 kroků k úspěšnému projektu: 22 šablon klíčových dokumentů a 3 kompletní reálné projekty*. 1. vyd. Praha: Grada, 181 s. Management (Grada). ISBN 978-80-247-4631-9.
- EISLER, Jan. 2002. *Výkladový ekonomický slovník podnikatele*. Český Těšín: Poradce, 192 s. ISBN 80-86344-95-9.
- Evropské strukturální a investiční fondy 2014 – 2020 v kostce*. 2015. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Národní orgán pro koordinaci, 48 s. ISBN 978-80-7538-008-1.
- FIALOVÁ, Helena. 2007. *Malý ekonomický výkladový slovník*. 8., upr. vyd. Praha: A plus, 208 s. ISBN 978-80-903804-0-0.
- Fondy EU: glosář základních pojmů*. 2005. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Odbor vnějších vztahů, 79 s. ISBN 80-239-6121-7.
- FORET, Miroslav. 2013. *Tourism in regional development*. Issue 1st. Brno: Mendel University in Brno, 141 s. ISBN 978-80-7375-808-0.
- HASPROVÁ, Olga, Helena JÁČOVÁ a Jaroslava SYROVÁTKOVÁ. 2009. *Ekonomické činnosti obcí jako faktor regionálních rozdílů: studie 5*. Vyd. 1. V Liberci: Technická univerzita, 153 s. ISBN 978-80-7372-555-6.
- HRABÁNKOVÁ, Magdalena. 2011. *Faktory regionálního rozvoje a jejich vliv na sociálně-ekonomický potenciál regionu: vědecká monografie*. Vyd. 1. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 111 s. ISBN 978-80-7204-752-9.
- CHVOJKOVÁ, Anna. 2007. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013*. Vyd. 1. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, 181 s. ISBN 978-80-86684-43-7.
- JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. 2012. *Marketing v cestovním ruchu: jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 313 s. ISBN 978-80-247-4209-0.
- JÁNSKÝ, Jaroslav. 2013. *Regional management*. Issue 1st. Brno: Mendel University in Brno, 118 s. ISBN 978-80-7375-816-5.

- JEŽKOVÁ, Zuzana. 2013. *Projektové řízení: jak zvládnout projekty*. Kuřim: Akademické centrum studentských aktivit, 381 s. ISBN 978-80-905297-1-7.
- LEDNICKÝ, Václav a Jacek PYKA. 2011. *Management turistické destinace*. Vyd. 1. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 103 s. ISBN 978-80-7248-637-3.
- MATOUŠKOVÁ, Zdena. 2000. *Regionální a municipiální ekonomika*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola ekonomická, 156 s. ISBN 80-245-0052-3.
- OCHRANA, František. 2004, c1999. *Hodnocení veřejných projektů a zakázek*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 195 s. ISBN 80-7357-033-5.
- OCHRANA, František. 2011. *Veřejné výdajové programy, veřejné projekty a zakázky: jejich tvorba, hodnocení a kontrola*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 219 s. ISBN 978-80-7357-644-8.
- Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejn*. 2008 – 2015. Dokumentace projektu. Nedvědice: Městys Nedvědice.
- Po naučných stezkách na hrad Pernštejn*. 2009 - 2012. Dokumentace projektu. Nedvědice: Městys Nedvědice.
- RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. 2011. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 213 s. ISBN 978-80-247-4039-3.
- SRŠEŇ, Radim. 9. 10. 2015. *Programové období 2014 – 2020: Operační programy - základní přehled pro zástupce obcí aneb Jak číst mezi řádky?* [prezentace]. Brno: Workshop a konference projektu SMS ČR, MAS jako nástroj spolupráce obcí. (Dostupné pouze účastníkům konference)
- ŠOBÁŇOVÁ, Petra. 2010. *Projektové řízení*. Vyd. 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 81 s. ISBN 978-80-7368-749-6.
- ŠUMPÍKOVÁ, Markéta, František OCHRANA a Jan PAVEL. 2005. *Veřejné výdajové programy a jejich efektivnost*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 233 s. *Ekonomie (Eurolex Bohemia)*. ISBN 80-868-6177-5.
- TAUER, Vladimír, Jana ŠUBRTOVÁ a Helena ZEMÁNKOVÁ. 2009. *Získejte dotace z fondů EU: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem: metodika, pravidla, návody*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 160 s. ISBN 978-80-251-2649-3.
- TITTELBACHOVÁ, Šárka. 2011. *Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance: státní politika turismu České republiky: systémový přístup k řešení problémů*. 1. vyd. Praha: Grada, 196 s. ISBN 978-80-247-3842-0.
- Venkovský cestovní ruch: jeho specifika a podmínky pro rozvoj*. 2007. Praha: Oeconomia, 123 s. ISBN 978-80-245-1159-7.
- VYSKOT, Ilja. 2013. *Udržitelný rozvoj regionu: pracovní kolokvia*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 137 s. ISBN 978-80-7375-780-9.
- Vyšlápněte si k nám! Zajištění komplexní propagační kampaně pro nově vzniklý Mikroregion Pernštejn*. 2008 – 2010. Dokumentace projektu. Nedvědice: Mikroregion Pernštejn.

- WAHLA, Arnošt. 2011. *Obecná geografie cestovního ruchu. 2.*, nezměn. vyd. V Brně: Mendelova univerzita, 103 s. ISBN 978-80-7375-497-6.
- WOKOUN, René. 2007. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 244 s. ISBN 978-80-245-1301-0.
- WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADEŘÁBKOVÁ. 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.
- ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. 2012. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

Internetové zdroje

- CZECH TOURISM. © 2005 – 2015. *CzechTourism: 20 let s vámi* [online]. [cit. 2015-11-18]. Dostupné z: <http://old.czechtourism.cz/>.
- Český statistický úřad: *Cestovní ruch* [online]. 9. 2. 2016. Český statistický úřad, [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cestovni-ruch>.
- Český statistický úřad: *Počet obyvatel v obcích – k 1. 1. 2015* [online]. 30. 4. 2015. Český statistický úřad, [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112015>.
- EVALUAČNÍ JEDNOTKA STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ, MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. 2006. *Zásady tvorby indikátorů pro monitoring a evaluaci* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Ramec-podpory-Spolocenstvi-2004-2006/Dokumenty/Metodiky-a-manualy/Zasady-tvorby-indikatoru-pro-monitoring-a-evaluaci>.
- GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR. © 2016. *Hasičský záchranný sbor České republiky: Investiční dotace pro JSDH obcí* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/dotace-obcim-na-reprodukcii-pozarni-techniky-649464.aspx>.
- KLOPPENBORG, Timothy. 2012. *Contemporary project management: organize, plan, perform* [online]. 2nd ed. Mason: South Western, Cengage Learning, xxi, 457 p. ISBN 978-0-538-47702-4. Dostupné z: <https://books.google.com>.
- KRAJSKÝ ÚŘAD JIHOMORAVSKÉHO KRAJE. (nedatováno). *Dotační portál Krajského úřadu Jihomoravského kraje* [online]. [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://dotace.kr-jihomoravsky.cz/>.
- KRAJSKÝ ÚŘAD KRAJE VYSOČINA. © 2002 – 2008. *Kraj Vysočina: Dotace Kraje Vysočina* [online]. [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://extranet.kr-vysocina.cz/eDotace/>.
- MAIER, Karel. 2010. *Principy a pravidla územního plánování: Principy udržitelného rozvoje území* [online]. Brno: Ústav územního rozvoje [cit. 2015-11-10]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=2571>.

- MEPCO. (nedatováno). *Mepco: Mezinárodní poradenské centrum obcí* [online]. Praha [cit. 2015-11-26]. Dostupné z: <http://www.mepco.cz>.
- Metodická podpora regionálního rozvoje* [online]. 2009. Brno: GaREP, spol. s r.o. [cit. 2015-11-03]. Dostupné z: <http://www.regionálnírozvoj.cz>.
- MIKROREGION PERNŠTEJN. © 2016. *Pernštejn mikroregion* [online]. [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.pernstejnsko.cz>.
- MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. © 2012a. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. [cit. 2015-10-30]. Dostupné z: <http://dotaceeu.cz>.
- MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. © 2012b. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Programy a dotace* [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://mmr.cz/cs/Ministerstvo/Programy-a-dotace>.
- MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. © 2008. *Informační portál Ministerstva průmyslu a obchodu o podpoře energetických úspor a využití obnovitelných zdrojů energie: Efekt 2016* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.mpo-efekt.cz/cz/programy-podpory/64506>.
- MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. © 2013 – 2016. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: Investice* [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport-1/investice>.
- MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. © 2009 – 2015. *eAGRI: Ministerstvo zemědělství* [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/>.
- MORAVSKÝ ZEMSKÝ ARCHIV V BRNĚ. (nedatováno). *Moravský zemský archiv v Brně* [online]. [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: <http://www.mza.cz>.
- NADACE ČEZ. © 2016. *Nadace ČEZ: Vyhlášená grantová řízení* [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.nadacecez.cz/cs/vyhlasovana-grantova-rizeni.html>.
- NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. 2012. *Národní ústav odborného vzdělávání* [online]. [cit. 2015-11-26]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/>.
- Oxford English Dictionary: The definitive record of the English language* [online]. © 2015. Oxford University Press [cit. 2015-10-31]. Dostupné z: <http://www.oed.com/>.
- Regionální informační servis: Obce - ČR* [online]. 1. 7. 2015. Centrum pro regionální rozvoj České republiky [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce>.
- REGIONÁLNÍ RADA REGIONU SOUDRŽNOSTI JIHOVÝCHOD. © 2016. *Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod: Statistiky* [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.jihovychod.cz/vysledky-rop/statistiky-diskuse>.
- STÁTNÍ FOND DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY. (nedatováno). *Státní fond dopravní infrastruktury* [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.sfdi.cz/>.

- STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. © 2015. *Evropské strukturální a investiční fondy: Operační program Životní prostředí* [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/>.
- Strategie rozvoje Mikroregionu Pernštejn* [online]. 2013. ECEAT, European Centre for Ecology and Tourism [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.pernstejnsko.cz/historie-mikroregionu-pernstejn/strategie-rozvoje/>.
- ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. 2002 – 2015. *Slovník územního rozvoje: katalog termínů a definic územního plánování a souvisejících oborů* [online]. Brno [cit. 2015-11-20]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/slovník2/?ID=3731>.
- Ústava České republiky* [online]. 1992. Praha: Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna [cit. 2016-01-26]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>.
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)*. 12. 4. 2000. V: Sbíрка zákonů ČR. [cit. 2015-10-25]. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu>.
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*, 14. 3. 2006. V: Sbíрка zákonů ČR. [cit. 2015-10-30]. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu>.

Přílohy

A Přehled programů pro programové období 2014 – 2020 (pokračování)

V této příloze je uvedeno pokračování přehledu OP z podkapitoly 3.7. Jedná se o tyto dotační programy Evropské unie (Abeceda fondů EU 2014 – 2020, 2015):

5. OP Doprava

Je na něj vyčleněno 4,69 mld. EUR a řídicím orgánem je Ministerstvo dopravy. Žadatelé mohou být vlastníci či správci infrastruktur a dopravních prostředků. Program je rozdělen do tří prioritních os:

- **PO 1: Infrastruktura pro železniční a další udržitelnou dopravu** – zaměřuje se např. na zlepšení železniční dopravy, modernizaci a výstavbu infrastruktury vodních cest, zlepšení veřejné hromadné dopravy ve městech a zvyšování bezpečnosti dopravy ve městech, atd.
- **PO 2: Silniční infrastruktura na síti TEN-T, veřejná infrastruktura pro čistou mobilitu a řízení silničního provozu** – týká se např. na investice do výstavby a modernizace dálnic a rychlostních silnic a silnic na síti TEN-T nebo na rozvoj sítě napájecích stanic alternativních energií na silniční síti.
- **PO 3: Silniční infrastruktura mimo síť TEN-T** – zaměřuje se na zlepšení dostupnosti regionů, zvýšení bezpečnosti, plynulosti a snížení dopadů dopravy na veřejné zdraví nebo na výstavbu a modernizaci silnic a dálnic ve vlastnictví státu, atd.

6. OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

Na tento program, jehož řídicím orgánem je Ministerstvo průmyslu a obchodu, připadá 4,3 mld. EUR. Mezi oprávněné žadatele patří podnikatelské subjekty, orgány státní správy a samosprávy, výzkumné organizace, příspěvkové organizace apod. Program je rozvržen takto:

- **PO 1: Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace** – tato PO se zaměřuje např. na rozvoj podnikových výzkumných a vývojových center, pořizování vybavení pro výzkum a vývoj, nebo dále na zavádění procesních a marketingových inovací a zavádění inovací výrobků a služeb do výroby vč. jejich uvedení na trh.
- **PO 2: Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních firem** – podpora nákupu strojů, vybavení, softwarů a patentových licencí nebo podpora podnikatelských záměrů začínajících podniků.
- **PO 3: Účinné nakládání energií, rozvoj energetické infrastruktury a obnovitelných zdrojů energie, podpora zavádění nových technologií v oblasti nakládání energií a druhotných surovin** – v této PO je podporováno snižování energetické náročnosti, zvyšování energetické efektivity, využívání obnovitelných zdrojů energií nebo také výstavba, modernizace a rekonstrukce vedení přenosové soustavy a transformoven.

- **PO 4: Rozvoj informačních a komunikačních technologií** – modernizace a rozvoj infrastruktury vysokorychlostního internetového připojení, zřizování a provoz center sdílených služeb nebo tvorba moderních a pokrokových digitálních služeb.

7. OP Výzkum, vývoj a vzdělávání

Řídícím orgánem programu je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Jeho alokace činí 2,7 mld. EUR. Mezi příkladné žadatele programu jsou zařazeni výzkumné organizace, orgány státní správy, soukromé podniky, školy a školská zařízení, orgány regionální a obecní samosprávy, nestátní neziskové organizace apod. Program má tyto prioritní osy:

- **PO 1: Posilování kapacit pro kvalitní výzkum** – cílem PO je rozvíjet kapacity výzkumných týmů, zapojování výzkumných týmů do mezinárodních projektů a rozvoj mezinárodní spolupráce nebo modernizace či budování nových výzkumných center.
- **PO 2: Rozvoj vysokých škol a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj** – důraz na zvýšení kvality výuky na vysokých školách, vytvoření a modernizaci studijních programů, výuku podle nejmodernějších trendů a posilování spolupráce s praxí atd.
- **PO 3: Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání** – osa se týká zvýšení kvality předškolního vzdělávání a usnadnění přechodu dětí na základní školy, zvýšení počtu pedagogů a pedagogických pracovníků a jejich profesní rozvoj nebo podpora nových vyučovacích metod.

8. OP Technická pomoc

Řídícím orgánem programu je Ministerstvo pro místní rozvoj. Čerpat z něj lze 0,2 mld. EUR. Žadatelé mohou být např. ústřední orgány pověřené institucionálním zajištěním koordinace a řízení Dohody o partnerství v ČR (Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo financí), Úřad vlády ČR, Centrum pro regionální rozvoj, Ministerstvo práce a sociálních věcí. Program má dvě prioritní osy:

- **PO 1: Podpora řízení a koordinace Dohody o partnerství** – cílem této osy je zajištění administrativních kapacit, vzdělávání zaměstnanců, přenos zkušeností a sdílení informací s Evropskou komisí a ostatními členskými státy nebo provoz a rozvoj webového portálu, atd.
- **PO 2: Jednotný monitorovací systém** – tato podpora se zaměřuje na provoz, správu a další rozvoj monitorovacího systému, přenos dat do ostatních systémů, pořizování HW a SW pro provoz monitorovacího systému nebo na provoz, správu a rozvoj aplikace MS2014+, atd.

9. OP Praha – pól růstu ČR

Alokace programu činí 0,2 mld. EUR. Řídícím orgánem je hlavní město Praha. Žadatelé mohou být např. hlavní město Praha, městské části hl. m. Prahy, or-

ganizace zřízené a založené hl. m. Prahou a městskými částmi, organizace výzkumu a vývoje, podnikatelské subjekty, profesní a zájmová sdružení, Dopravní podnik hl. m. Prahy nebo školy vč. VOŠ. Program se skládá z těchto prioritních os:

- **PO 1: Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací** – prioritní osa je zacílena na podporu inovační infrastruktury, spolupráci veřejných institucí se soukromým sektorem a podporu vzniku a rozvoje malých a středních podniků.
- **PO 2: Udržitelná mobilita a energetické úspory** – tato osa se zaměřuje např. na realizace projektů přeměny energeticky náročných veřejných budov na budovy s téměř nulovou spotřebou energie nebo na opatření pro upřednostňování povrchové městské veřejné dopravy.
- **PO 3: Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě** – týká se podpory sociálního podnikání a rozvoje sociálních služeb, nové formy komunitních služeb nebo zlepšování služeb pro lidi bez domova, atd.
- **PO 4: Vzdělání a vzdělanost a podpora zaměstnanosti** – tato osa podporuje zvýšení kapacit a kvality výuky předškolního, primárního a sekundárního vzdělávání, zrovnoprávnění přístupu ke vzdělání, zvýšení kvality vybavení tříd a učeben, vzdělávání pedagogických pracovníků, atd.

10. OP Rybářství

Řídícím orgánem tohoto programu je Ministerstvo zemědělství a jeho alokace činí 0,03 mld. EUR. Mezi oprávněné žadatele spadají např. podniky akvakultury, osoby dle § 22 zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, profesní organizace, rybářské svazy nebo Ministerstvo zemědělství. Program je rozdělen do tří prioritních os:

- **PO 1: Podpora environmentálně udržitelné, inovativní a konkurenceschopné akvakultury založené na znalostech a účinně využívající zdroje** – cílem osy je např. zvýšení konkurenceschopnosti rybářských podniků pomocí technologického rozvoje, obnova nebo výstavba rybníků, rozmnožování vodních živočichů nebo recirkulační zařízení a průtočné systémy s dočišťováním.
- **PO 2: Podpora provádění společně rybářské politiky** – zaměřuje se na shromažďování údajů pro vědecké analýzy a na zlepšení systému jejich shromažďování a správy, dále na koordinační schůzky zástupců členských států a regionálních orgánů, atd.
- **PO 3: Podpora uvádění na trh a zpracování** – osa se orientuje např. na propagační kampaně pro zvýšení povědomí o produktech akvakultury, na zpracování produktů rybolovu a akvakultury, zpracování úlovku ryb a vedlejších produktů, zlepšení postavení rybářů, atd.

B Fotodokumentace projektu „Vyšlápněte si k nám! Zajištění komplexní propagační kampaně pro nově vzniklý Mikroregion Pernštejn“

Na obrázku č. 4 je místnost Turistického informačního centra Mikroregionu Pernštejn nacházející se v budově Úřadu městyse Nedvědice.

Obr. 4 TIC Mikroregionu Pernštejn

Zdroj: foto – autorka práce, 2016.

C Fotodokumentace projektu „Po naučných stezkách na hrad Pernštejn“

Obrázek č. 5 ukazuje nově vybudovanou studánku Korejtko na místě historického pramene pitné vody. Nachází se zde informační tabule č. 10 – Studánka Korejto.

Obr. 5 Studánka Korejtko

Zdroj: foto – autorka práce, 2016.

Na obrázku č. 6 je zachycen pohled na hrad Pernštejn ze zastavení č. 12 – Pivovarská cesta – Velkého okruhu naučných stezek.

Obr. 6 Pivovarská cesta

Zdroj: foto – autorka práce, 2016.

D Fotodokumentace projektu „Parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejna“

Obrázek č. 7 – stav místa určeného pro stavbu nového parkoviště před zahájením stavebních prací.

Obr. 7 Prostor pro vybudování nového parkoviště hradu Pernštejn před zahájením stavby

Zdroj: foto – Petra Zbořilová, duben 2014.

Na obrázku č. 8 je zachyceno nové parkoviště pro návštěvníky hradu Pernštejn, jehož provoz byl zahájen 4. 4. 2015.

Obr. 8 Nové parkoviště hradu Pernštejn

Zdroj: foto – autorka práce, 2016.

Na obrázku č. 9 je část původního parkoviště hradu Pernštejn za historickým kamenným mostem. Automobily zde parkovaly na nezpevněném povrchu kolem příjezdové cesty k 1. nádvoří hradu mezi památkově chráněnými stromy.

Obr. 9 Původní parkoviště hradu Pernštejn

Zdroj: foto – Petra Zbořilová, 2014.